

pensioenfonds
medewerkers
apotheken

ACTUARIËLE EN BEDRIJFSTECHNISCHE NOTA
Pensioenfonds Medewerkers Apotheken

2025

17 december 2024

Inhoudsopgave

Inleiding	4
ORGANISATIE	5
1. Profiel en organisatie	6
2. Operationele uitbesteding en beheerste bedrijfsvoering	12
2.1 Operationele uitbesteding Achmea IM.....	12
2.2 Beheerste bedrijfsvoering	12
PENSIOENREGELING	17
3. Hoofdpijnen van de pensioenregeling	18
3.1 De pensioenregeling	18
3.2 Individuele keuzemogelijkheden	19
3.3 Enkele bijzondere aspecten.....	19
4. Deelname in het pensioenfonds	21
4.1 Verplichte deelname	21
4.2 Vrijstelling.....	22
4.3 Vrijwillige aansluiting.....	22
4.4 Vrijwillige voortzetting van de pensioenopbouw	22
BELEID EN STURING	23
5. Premiebeleid	24
5.1 Uitgangspunten premiebeleid.....	24
5.2 Feitelijke premie.....	24
5.3 Premietoetsing	25
5.4 Proces m.b.t. vaststelling van het opbouwpercentage	25
5.5 Premie-inning	26
6. Ambitie, beleid en sturing	27
6.1 Beleidskader.....	27
6.2 Toeslagbeleid.....	27
6.3 Herstelplan / overbruggingsplan	28
6.4 Kortingenbeleid	28
6.5 Reparatiebeleid.....	29
6.6 Herverzekeringsbeleid	30
RISICO EN VERMOGENSBEHEER	31
7. Risicohouding en haalbaarheidstoets	32
7.1 Risicohouding.....	32
7.2 Haalbaarheidstoets	33
7.3 Opdrachtaanvaarding	34
8. Vermogensbeheer	35
8.1 Doelstelling en financiële ambitie.....	35
8.2 Beleggingsbeginselen.....	35
8.3 Beleggingsproces	36
8.4 Classificatie kredietrisico vastrentende waarden.	40
8.5 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen	40
FINANCIËLE OPZET	43
9. Eigen vermogen en dekkingsgraad	44
9.1 Omvang eigen vermogen	44
9.2 Dekkingsgraad	44
9.3 Vereist eigen vermogen (VEV).....	44
10. Balanswaardering	46
10.1 Balanswaardering van de activa	46
10.2 Balanswaardering van de passiva	47
BIJLAGEN	49
Bijlage 1: Verplichtstelling	50
Bijlage 2: Communicatiebeleid	52
Bijlage 3: Financieel Crisisplan PMA.....	54
Bijlage 4: Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen PMA	69
Bijlage 5: Vereist eigen vermogen	74

Bijlage 6. Procedure voor de uitvoering, vaststelling en verantwoording van de rekenmethode URM	78
Bijlage 7 Risicobeginselen	80
Bijlage 8: Onderbouwing dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan passen binnen de prudent person regel	82
Bijlage 9: Afkortingen en Begrippenlijst.....	83

Inleiding

Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken (PMA)

Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken (hierna: PMA of het pensioenfonds) is een bedrijfstakpensioenfonds zoals bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet.

PMA verzorgt de pensioenen van ongeveer 25 duizend werknemers, 22 duizend ex-werknemers en 9 duizend pensioengerechtigden. De regelingen die PMA uitvoert gelden voor zo'n 2 duizend werkgevers die óf onder de werkingssfeer van het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds vallen óf vrijwillig zijn aangesloten bij PMA.

De Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van PMA

In deze Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) wordt het bestuursbeleid van PMA beschreven dat wordt gevoerd om de afgesloten pensioenovereenkomsten met de aangesloten werkgevers en (gewezen) deelnemers te kunnen nakomen. De ABTN beschrijft onder andere hoe PMA de pensioenregeling uitvoert en de middelen beheert in relatie tot de artikelen 25, 126 tot en met 137 en 143 van de Pensioenwet. De "Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen" is opgenomen als bijlage 4 bij deze ABTN.

Versiebeheer

De wijzigingen op deze ABTN zijn vastgesteld op 17 december 2024 en beschrijven de situatie per 1 januari 2025, tenzij anders vermeld. Het vervangt alle voorgaande ABTN's.

Wijzigingen van deze ABTN vinden plaats door middel van een wijzigingsblad of door het vervangen van een bijlage, tenzij het bestuur een herziene versie van de ABTN vaststelt. De geaccordeerde wijzigingen worden binnen twee weken na totstandkoming van de wijziging aan De Nederlandsche Bank (DNB) gezonden.

Den Haag, 17 december 2024

R.A. Velasquez
(voorzitter)

I.J. Blankers
(secretaris)

ORGANISATIE

1. Profiel en organisatie

Het Pensioenfonds

PMA is het bedrijfstakpensioenfonds voor medewerkers van wie de werkgevers onder de werkingssfeer van de verplichtstelling vallen (over het algemeen medewerkers in een openbare apotheek). PMA verzorgt ook de pensioenen van werknemers van wie de werkgever zich vrijwillig bij PMA heeft aangesloten. De kerntaken van het pensioenfonds zijn het verstrekken van pensioenuitkeringen, het beleggen van de pensioengelden en het verrichten van werkzaamheden die daar rechtstreeks verband mee houden. Het pensioenfonds stelt zich ten doel dat de uitvoering van de pensioenregelingen en het beheer van het belegd pensioenvermogen op een adequate en gecontroleerde manier plaatsvinden.

Missie

PMA realiseert een passende en duurzame pensioenregeling. PMA zorgt voor zorgvuldige uitvoering van de door sociale partners in de bedrijfstak openbare apotheken overeengekomen pensioenregeling(en) ten behoeve van alle belanghebbenden. PMA wil voor hen herkenbaar zijn door professionaliteit en korte lijnen, vanuit de kernbegrippen redelijk, correct, accuraat en gastvrij.

Visie

PMA is het bedrijfstakpensioenfonds waarin eenieder kan deelnemen die actief is binnen en voor apotheken. PMA richt zich op deze specifieke populatie en maakt daar haar kracht van, in binding (klantbediening) en wendbaarheid. Hier hoort bij dat PMA een eenvoudige en voor de deelnemers begrijpelijke pensioenregeling heeft. Het fonds zorgt ervoor dat de deelnemers zich thuis voelen bij PMA en onderscheidt zich positief door de passende ondersteuning die het biedt aan de deelnemers bij het maken van keuzes binnen de pensioenregeling. PMA legt op transparante wijze verantwoording af aan haar belanghebbenden.

Strategie

In het dynamisch en complexe speelveld van pensioenfondsen in Nederland is PMA een zelfstandige niche speler voor de apotheekmedewerkers, met een omvang die ruim voldoende is voor solide continuïteit en gelijktijdig een omvang die klein genoeg is om persoonsgericht en herkenbaar te zijn voor haar deelnemers. De sectorspecifieke dienstverlening is wat PMA drijft. PMA zoekt de balans tussen "kostenbeheersing" en "kwaliteit". Hierdoor heeft PMA gekozen voor een eigen uitvoeringsorganisatie, geheel gericht op het uitvoeren van werkzaamheden van PMA. PMA is daarmee wendbaar, herkenbaar en gericht op samenwerking.

Het Vermogensbeheer is volledig uitbesteed met Achmea Investment Management als fiduciair vermogensbeheerder.

Kernwoorden voor de komende jaren zijn wendbaarheid, samenwerking en herkenbaarheid. De zelfstandigheid van PMA is geen doel op zichzelf, het goed uitvoeren van de -tussen sociale partners overeengekomen- pensioenregeling wel. Zelfstandig verder kunnen is hierbij een goede vertrekpositie.

- Samenwerken op basis van wederzijds belang met andere fondsen om rendement te vergroten, zeker te stellen en kosten te verlagen.
- Wendbaarheid van PMA en de uitvoeringsorganisatie om kansen te benutten en bedreigingen te ontwijken.
- Variatie in aanbod naar sociale partners met het doel deelnemers meer te faciliteren.

Strategische doelstellingen

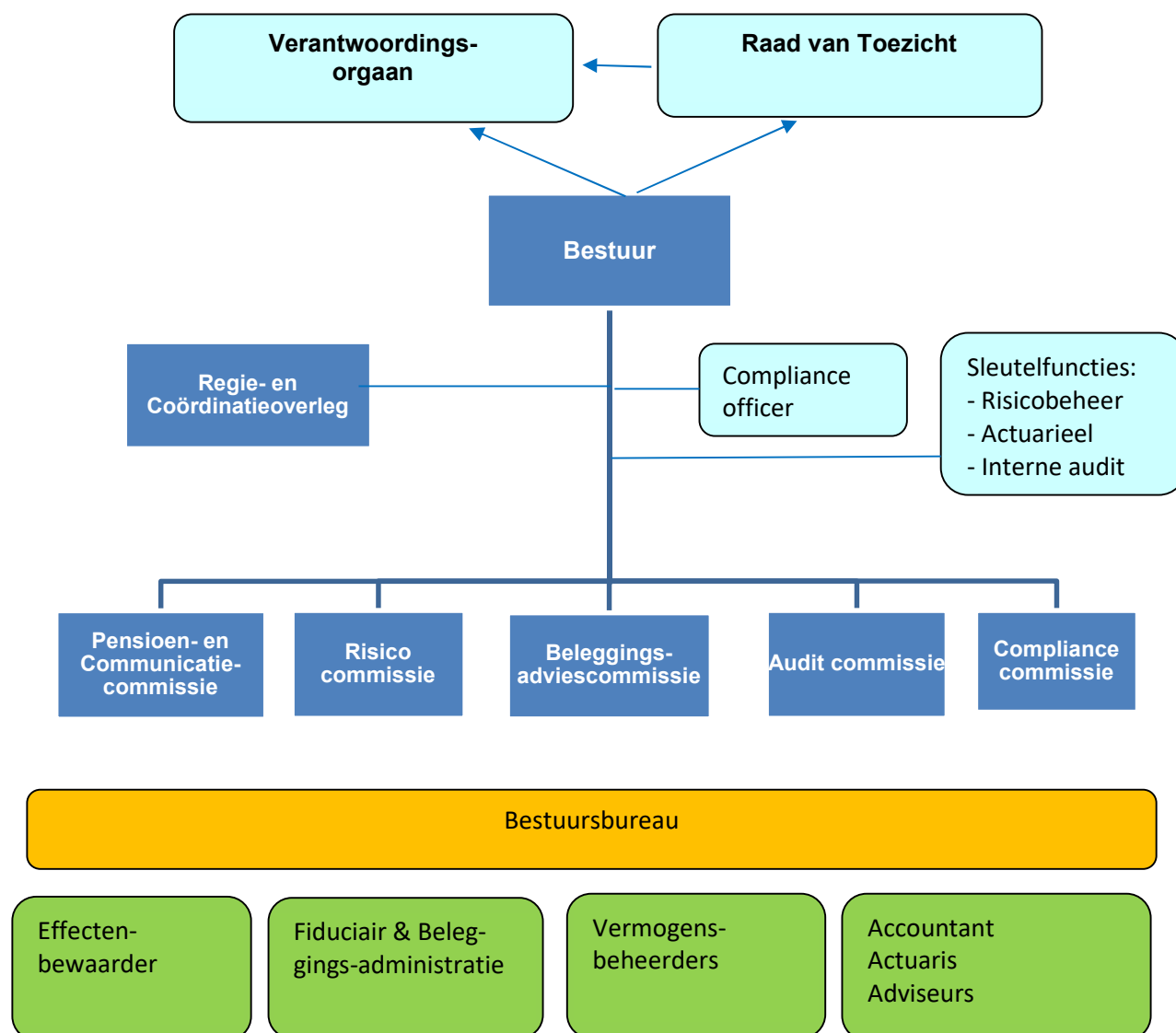
PMA is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds. Het fonds stelt zich ten doel stelt overeenkomstig de bepalingen van haar statuten, het uitvoeringsreglement en de pensioenreglementen uitkeringen aan (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden, gewezen partners en nabestaanden te verstrekken ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Dit doet het fonds overeenkomstig de bepalingen van de statuten, het uitvoeringsreglement en de pensioenreglementen.

Het streven is om een zo hoog mogelijk financieel rendement te behalen, zodat de toeslagambitie mogelijk wordt gemaakt (de toeslagverlening uit de opbrengsten gefinancierd kan worden). De toeslagambitie heeft prioriteit, maar wel onder de randvoorwaarde dat de kans en mate van korten aanvaardbare proporties kent. Dit met inachtneming van de criteria die aan maatschappelijk verantwoord beleggen worden gesteld.

De organisatie

De organisatie van PMA wordt bepaald door de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en onderlinge verhoudingen van bij het pensioenfonds betrokken organen, commissies, instellingen en andere betrokkenen. Deze worden hieronder schematisch weergegeven, waarna hun verschillende rollen kort worden beschreven.

Schema 1 Organogram PMA

Bestuur van het pensioenfonds

Het bestuur van PMA is paritair samengesteld en bestaat statutair uit ten minste acht leden, indien gewenst aangevuld met maximaal twee onafhankelijke bestuursleden. Vier werkgeversleden worden voorgedragen door de werkgeversorganisaties in de branche, WZOA en ASKA. Drie werknemersleden worden voorgedragen door de werknemersorganisaties in de branche, FNV en CNV Connectief. Eén bestuurslid, zijnde de vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden, wordt door het bestuur benoemd na daartoe gehouden verkiezingen. Indien er één kandidaat is dan zullen er geen verkiezingen worden gehouden. Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot het benoemen van maximaal twee extra bestuursleden, namelijk onafhankelijk bestuursleden met één of meer specifieke deskundigheden op één of meer door het bestuur bepaalde

aandachtsgebieden. De bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier jaar. Het aantal herbenoemingen van een bestuurslid is gemaximeerd op één, tenzij er een aanleiding bestaat voor een 3e termijn en deze aanleiding door het bestuur onderbouwd wordt.

Het bestuur is belast met het besturen van PMA en is als zodanig eindverantwoordelijk voor al wat door of namens PMA wordt gedaan of nagelaten. Het bestuur heeft diverse commissies ingesteld die onder meer tot taak hebben besluiten die het bestuur moet nemen, voor te bereiden. Daarnaast zijn de commissies onder voorwaarden gemandateerd om bepaald beleid uit te voeren alsmede om hierover beslissingen te nemen. Deze commissies rapporteren aan het bestuur.

Statutair hebben twee bestuursleden de functie van voorzitter respectievelijk secretaris van het bestuur.

Het bestuur vertegenwoordigt het pensioenfonds en draagt de (eind)verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregelingen en het daartoe behorende pensioen- en beleggingsbeleid. Het bestuur vergadert circa tien keer per jaar. Besluitvorming vereist de aanwezigheid of vertegenwoordiging van ten minste vijf bestuursleden en een meerderheid van de uitgebrachte stemmen. De bevoegdheden van het bestuur zijn vastgelegd in de Statuten van PMA.

Het bestuur kent de volgende commissies:

- Het Regie- en Coördinatieoverleg (RCO);
- Beleggings Advies Commissie (BAC);
- Risicocommissie (RC);
- Pensioen- en Communicatie Commissie (PCC) ;
- Compliance commissie (CC);
- Audit commissie (AC).

Bij de samenstelling van de commissies wordt vooral gekeken naar vakinhoudelijke kennis en ervaring van bestuursleden. De commissies voeren hun taken uit op basis van een Reglement en leggen in schriftelijke verslagen verantwoording af aan het bestuur.

Regie- en Coördinatieoverleg

Het bestuur heeft een Regie- en Coördinatieoverleg (RCO), bestaande uit de voorzitter en de secretaris. Deelnemer aan de vergadering is de directeur van het bestuursbureau. Dit overleg houdt zich bezig met de procedurele voorbereiding van (de agenda van) de bestuursvergaderingen en opvolgen van besluitvorming van het bestuur. Daarnaast is het Regie- en Coördinatieoverleg het eerste aanspreekpunt voor de Raad van Toezicht, het Verantwoordingsorgaan, cao-partijen, het bestuursbureau van PMA, Achmea IM en andere interne en externe stakeholders.

Beleggings Advies Commissie

De Beleggings Advies Commissie (BAC) bestaat uit ten minste twee leden van het bestuur en één of twee externe deskundigen. Deelnemer aan de vergadering is de bestuursadviseur vermogensbeheer namens het bestuursbureau en de Fiduciair Adviseur van Achmea IM. De BAC adviseert het bestuur betreffende het beleggingsbeleid en ziet toe op de uitvoering daarvan. De BAC heeft alleen het mandaat om uitvoeringsbesluiten te nemen, maar heeft geen verder budget. Met het bestuur bepaalt zij de speerpunten voor het vermogensbeleid voor het komend jaar en houdt zij, na akkoord van het bestuur over implementatie, toezicht op de goede uitvoering daarvan.

Risicocommissie

De Risicocommissie (RC) bestaat uit ten minste twee bestuursleden en de Sleutelfunctiehouder risicobeheer van PMA. Namens het bestuursbureau neemt de manager Risk deel aan de vergaderingen. De RC houdt toezicht op de effectieve inrichting en implementatie van het risicomanagementbeleid van PMA, bewaakt het risicomanagement proces van PMA en heeft een adviserende taak richting het bestuur van PMA ten aanzien van het risicomanagement proces. De RC heeft in beginsel een controlerende en adviserende taak.

Pensioen- en Communicatiecommissie

De Pensioen- en Communicatiecommissie (PCC) bestaat uit ten minste twee bestuursleden. Deelnemer aan de vergadering is een interne communicatie-expert en de manager Pensioenen van het bestuursbureau. Deze commissie houdt zich vooral bezig met het pensioenreglement, de toekenning van pensioenrechten, de premievaststelling en de communicatie.

Compliance commissie

De compliance commissie bestaat uit ten minste twee bestuursleden, de sleutelfunctiehouder risicobeheer en de compliance officer. Vaste deelnemer aan de vergadering is de jurist namens het bestuursbureau. Deze commissie onderhoudt en bewaakt de toepassing van de gedragscode en houdt zich bezig met compliance/integriteit in de breedste zin van het woord.

Audit commissie

De auditcommissie (AC) bestaat uit ten minste twee bestuursleden. Deze commissie geeft input aan en houdt toezicht op de controle van het jaarwerk van PMA en ziet toe op de werkzaamheden van de interne en externe audit functie. Deelnemer aan de vergadering is de sleutelfunctiehouder Interne audit als interne audit issues worden besproken of de manager Finance namens het bestuursbureau, de externe accountant en de certificerend actuaaris inzake het jaarwerk.

Sleutelfuncties

In het kader van de EU-richtlijn IORP II heeft PMA een drietal sleutelfuncties ingericht met een houder en een vervuller. De sleutelfuncties zijn:

- risicobeheerfunctie;
- actuariële functie;
- interne auditfunctie.

Bij alle sleutelfuncties zijn de houder en vervuller gecombineerd.

Kennis- en vaardigheden bestuur

Het bestuur heeft een geschiktheidsplan opgesteld waarin is vastgelegd hoe het kennis- en vaardigheden-niveau wordt gehandhaafd en bevorderd. Daarbij is in een matrix per bestuurslid de mate van geschiktheid vermeld op de volgende gebieden:

- het besturen van een organisatie;
- relevante wet- en regelgeving;
- pensioenregelingen en pensioensoorten;
- actuariële begrippen en verslaglegging;
- beleggingsbeleid en vermogensbeheer;
- administratieve organisatie en interne controle;
- uitbesteding van werkzaamheden;
- communicatie.

PMA streeft naar een geschiktheid van niveau B bij alle bestuursleden op alle gebieden. Het geschiktheids-niveau van zowel de individuele bestuursleden als het bestuur als geheel wordt regelmatig vastgesteld. De bewaking van de geschiktheidsmatrix ligt bij het RCO.

Het geschiktheidsniveau wordt gehandhaafd en bevorderd door deelname van het voltallige bestuur aan minimaal één jaarlijkse studiebijeenkomst. Indien ontwikkelingen, zoals in wet- en regelgeving, daartoe aanleiding geven, worden er extra studiebijeenkomsten georganiseerd. Individuele bestuursleden worden daarnaast in de gelegenheid gesteld relevante cursussen te volgen die aansluiten bij de specifieke behoeften en wensen. Ook wordt vakliteratuur beschikbaar gesteld.

Toezicht en verantwoording

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht bestaat uit drie onafhankelijke leden die op geen enkele wijze, anders dan uit hoofde van hun rol in de Raad van Toezicht, betrokken zijn bij het functioneren van het pensioenfonds. De Raad van Toezicht heeft tot taak het toezicht houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Dit omvat het toezien op een beheerste bedrijfsvoering, adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Daarnaast staat de Raad van Toezicht het bestuur met raad ter zijde.

De Raad van Toezicht heeft enkele goedkeuringsrechten waaronder goedkeuring van de besluiten van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening, het functieprofiel en beloningsbeleid voor bestuurders, en een besluit tot liquidatie van het pensioenfonds. De raad van toezicht heeft wel de bevoegdheid om bestuursleden te schorsen of te ontslaan indien volgens de raad van toezicht sprake is van

disfunctioneren. De Raad van Toezicht heeft een Reglement ter uitwerking van en in aanvulling op de statutaire bepalingen.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit acht leden; ze worden benoemd door het bestuur op voordracht van de werknemersorganisaties, de werkgeversorganisaties of worden gekozen door de pensioengerechtigden. Het Verantwoordingsorgaan geeft jaarlijks een oordeel over het door het bestuur gevoerde beleid en gemaakte beleidskeuzes. De regels met betrekking tot de vorm, inrichting, samenstelling en andere aangelegenheden van het Verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in het Reglement Verantwoordingsorgaan zoals vastgesteld en goedgekeurd door het bestuur.

Diversiteits- en inclusiebeleid

PMA hecht er aan de diversiteit en inclusie in de organen van het fonds te bevorderen en heeft dit vastgelegd in het diversiteits- en inclusiebeleid. Het diversiteits- en inclusiebeleid van PMA richt zich met name op leden van verschillend geslacht en van verschillende leeftijden alsmede de voorkeur van het bestuur dat pensioen- en aanspraakgerechtigden van PMA (belanghebbenden uit de sector) zitting hebben in de organen van het fonds. Maar ook verschil in geaardheid of verschil in sociaal-culturele achtergrond draagt bij aan een betere organisatie en een prettige werkplek voor iedereen die bij en met PMA werkt.

Uitvoering

Bestuursbureau

Het bestuursbureau is de eigen uitvoeringsorganisatie van PMA voor de uitvoering van het pensioenbeheer, risico beheer, toezicht op en advisering over het vermogens- en balansbeheer alsmede de bestuursondersteuning.

Fiduciair beheerder

Het balansmanagement en vermogensbeheer is uitbesteed aan Achmea Investment Management (Achmea IM), Achmea IM opereert als fiduciair manager zoals gedefinieerd in de principes fiduciair beheer door de "Dutch Fund and Asset Management Association" (DUFAS). Achmea IM verzorgt ook de beleggingsadministratie.

Compliance officer

Er is een externe compliance officer aangewezen, te weten 'Nederlands Compliance Instituut ofwel NCI. Vanuit de functie van compliance officer is NCI verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de Gedragscode en heeft een regierol bij de klokkenluidersregeling (zoals vermeld in hoofdstuk 2). NCI rapporteert haar bevindingen per kwartaal mondeling en schriftelijk aan PMA.

Effectenbewaarder

Caceis is door het bestuur aangesteld als de partij die zorg draagt voor de activiteiten op het gebied van de bewaarneming van effecten en gerelateerde dienstverlening.

De accountant

De accountant van PMA, PricewaterhouseCoopers Accountants NV, is verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening. De accountant heeft daarnaast een actieve rol in de beoordeling van de interne beheersing. Tot de overige taken van de accountant behoren onder andere:

- de controle van de jaarlijkse staten voor DNB;
- het beoordelen van de jaarlijkse vaststelling van de normportefeuille van de beleggingen;
- de controle van de jaarlijkse berekening van de Z-score beleggingen.

Over al deze controles respectievelijk taken geeft de accountant verklaringen af.

De certificerend actuaris

De certificerend actuaris Willis Towers Watson (WTW) beoordeelt de vermogenspositie van het pensioenfonds in relatie tot de aangegane verplichtingen en de aanwezige middelen, en neemt daarbij het financieel beleid van het pensioenfonds mede in aanmerking. De certificerend actuaris doet het onderzoek op basis van zijn wettelijke verantwoordelijkheid, zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, en gaat na of voldaan wordt aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor zijn opdracht onderzoekt de certificerend actuaire onder andere of:

- de voorziening pensioenverplichtingen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendeckende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten; en
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de 'prudent person'-regel.

De adviserend actuaire

De adviserend actuaire Sprenkels adviseert op diverse pensioen technische vraagstukken waaronder het premiebeleid, het herstelplan, de haalbaarheidstoets en de waarderingsgrondslagen voor de pensioenvoorziening. Daarnaast stelt de adviserend actuaire het jaarlijkse actuariële rapport op met een analyse van het verloop van de pensioenverplichtingen.

2. Operationele uitbesteding en beheerste bedrijfsvoering

2.1 Operationele uitbesteding Achmea IM

Dienstverlening Achmea IM; uitbestedingsovereenkomst en dienstverleningsoverzicht

Het pensioenfonds heeft, zoals eerder vermeld, de uitvoering van het fiduciair beheer en de beleggingsadministratie uitbesteed aan Achmea IM.

De taken en verantwoordelijkheden van Achmea IM zijn vastgelegd in een Uitbestedingsovereenkomst (UBO), waarin op hoofdlijnen afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop de dienstverlening plaatsvindt. De serviceniveaus en vergoedingen zijn vastgelegd in het Dienstverleningsoverzicht (DVO).

Over de naleving van de UBO en het DVO wordt door Achmea IM periodiek aan PMA verantwoording afgelegd. PMA toetst in welke mate Achmea IM aan de prestatieafspraken voldoet en of bijstelling nodig is. Achmea IM verstrekt periodiek ook specifieke rapportages over de toetsing van interne beheersmaatregelen.

Beheersmaatregelen

De belangrijkste vereisten en beheersmaatregelen die PMA hanteert ten aanzien van de uitbesteding aan Achmea IM zijn:

- Een procesmatige inrichting van de ondersteuning in het vermogensbeheer, met een onafhankelijke risicomangement functie, waarbij bij elk hoofdproces is vastgelegd wat de bestuurlijke betrokkenheid is;
- Periodieke evaluatie (schriftelijk en mondeling) van de verrichte werkzaamheden of uitkomsten van deze werkzaamheden;
- Toetsing van de kwaliteit van de interne organisatie aan de hand van ISAE-3402 rapportages of daaraan gelijkgestelde rapporten.

Rapportages

Via diverse rapportages houdt het bestuur zicht op de uitvoering. De belangrijkste rapportages zijn:

ISAE-3402:

Eenmaal per jaar stellen de belangrijkste uitbestedingspartners van PMA een door de accountant te controleren ISAE-3402-rapport op. Dit is een rapportage met betrekking tot de opzet, het bestaan en de werking van beheersmaatregelen met betrekking tot de door deze partijen uitgevoerde processen ten aanzien van pensioenuitvoering, vermogensbeheer en de daarbij ondersteunende financiële & verantwoordingsprocessen.

DVO-rapportages:

Elk kwartaal stelt Achmea IM een DVO-rapportage op die PMA inzage geeft in hoeverre Achmea IM aan de overeengekomen werkzaamheden heeft voldaan.

Kwartaalrapportages:

Via kwartaalrapportages worden de uitkomsten van de werkzaamheden gerapporteerd en wordt inzicht gegeven in de relevante financiële risico's. Dit betreft informatie over de financiële positie van het pensioenfonds en de beleggingsportefeuille inclusief performance.

Daarnaast wordt er in *maandrapportages* op hoofdlijnen over de financiële positie en de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gerapporteerd. Tenslotte staat op het dashboard van AIM de dagelijkse stand van zaken van de beleggingen en de dekkingsgraad.

2.2 Beheerste bedrijfsvoering

Naast de borging van de uitbestede operationele activiteiten is het voor een beheerste bedrijfsvoering van belang om bij de uitvoering van de eigen werkzaamheden, de integriteit en het risicomanagement te bewaken.

Interne rapportages

Via kwartaalrapportages van het bestuursbureau worden de uitkomsten van de operationele activiteiten gerapporteerd en wordt inzicht gegeven in de relevante financiële en niet financiële risico's.

Daarnaast wordt er in maandrapportages op hoofdlijnen over de financiële positie en de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gerapporteerd. Tenslotte staat op het dashboard van AIM de dagelijkse stand van zaken van de beleggingen en de dekkingsgraad.

Integriteitsbeleid

PMA acht het van belang om de integriteit te bevorderen en heeft maatregelen getroffen om de bijbehorende risico's te beheersen. Voorbeelden van risico's zijn mogelijke belangenverstremming, aantasting van de reputatie alsmede de bestaande of toekomstige bedreiging van het vermogen als gevolg van ontoereikende naleving van hetgeen bij wet- of regelgeving, dan wel maatschappelijke normen, is voorgeschreven. Hieronder vallen ook maatregelen ten aanzien van witwassen, terrorismefinanciering en sanctiewetgeving. De integriteitsrisico's zijn in kaart gebracht en geanalyseerd in de "Nota Integriteitsbeleid PMA". Het integriteitsbeleid wordt jaarlijks besproken in het bestuur en, indien nodig, geactualiseerd.

Voor alle bestuurders, RvT leden en (externe) medewerkers vindt in principe een Pre Employment Screening plaats voor aanvang van de werkzaamheden

Gedragcode

PMA kent een gedragscode waarin voorschriften zijn vastgelegd ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de aanwezige informatie. De bestuurders van PMA, de leden van de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan, medewerkers van het bestuursbureau, sleutelfunctiehouders en –vervullers en andere door het bestuur aangewezen verbonden personen dienen zich te houden aan de gedragscode. Jaarlijks worden mogelijk tegenstrijdige belangen bij hoofd- en nevenfuncties, privérelaties en beoogde contractspartijen in kaart gebracht en in het bestuur besproken, evenals de tegenstrijdige belangen bij het ontvangen en geven van uitnodigingen en geschenken. De externe compliance officer is verantwoordelijk voor de uitoefening van het algemene toezicht op de naleving van de gedragscodes als geheel en het toezicht op de naleving van de regels omtrent privétransacties in het bijzonder.

Incidentenregeling

Deze regeling bevat de procedure omtrent het melden, vastleggen en afhandelen van Incidenten, zodat eventuele schade kan worden voorkomen of beperkt en herhaling van het Incident wordt voorkomen

Klokkenluidersregeling

PMA heeft een klokkenluidersregeling. Deze regeling beschrijft de procedure die van toepassing is als het vermoeden bestaat dat er sprake is van een intern voorval dat invloed heeft op de financiële positie of reputatie van het pensioenfonds (incident). De externe compliance officer heeft een regierol bij de klokkenluidersregeling

Klachtenreglement deelnemers

Iedereen die bij het fonds pensioen opbouwt, heeft opgebouwd of van het fonds pensioen ontvangt, kan bij het fonds een klacht indienen. Voor personen gaat dit via het Klachtenreglement.

Elke uiting van ontevredenheid van een persoon die bij het fonds pensioen opbouwt, heeft opgebouwd of van het fonds pensioen ontvangt, wordt als klacht gezien. Een klacht wordt in eerste instantie via het bestuursbureau afgehandeld. Mocht dat niet naar tevredenheid zijn, dan wordt de klacht voorgelegd aan het bestuur. Mocht de deelnemer na de beslissing van het bestuur niet tevreden zijn, dan kan de klant de klacht voorleggen aan de Geschillen Instantie Pensioenen (waarbij gekozen kan worden voor behandeling door de Ombudsman Pensioenen of voor beslechting van het geschil door de Geschillen Instantie Pensioenen).

Klachten- en geschillenreglement werkgevers

Iedere werkgever die bij het fonds is aangesloten, kan een klacht indienen. Ook hier geldt dat elke uiting van ontevredenheid, betrekking hebbend op de uitleg of toepassing van een reglement, de statuten of andere fondsdocumenten als klacht wordt gezien. Voor werkgevers geldt het Klachten- en geschillenreglement werkgevers.

Ook hier wordt de klacht in eerste instantie via het bestuursbureau afgehandeld. Mocht dit niet naar tevredenheid zijn, dan wordt de klacht voorgelegd aan het bestuur. Mocht het besluit van het bestuur over de

klacht nog niet naar tevredenheid zijn, dan wordt er een geschillencommissie ingericht die naar de klacht kijkt. Het oordeel van de geschillencommissie kan bindend of adviserend zijn.

Kostenbeheersing

Jaarlijks wordt er vooraf een begroting opgesteld waarvan de realisatie middels de maand- en kwartaalrapportages wordt gerapporteerd. De kosten worden jaarlijks vergeleken met andere pensioenfondsen middels openbare kostenanalyses en iedere drie jaar wordt er een diepgaande kostenvergelijking uitgevoerd.

Uitbestedingsbeleid

Het uitbestedingsbeleid betreft de beheersing van risico's die samenhangen met (onder)uitbestedingen van activiteiten van PMA. Een belangrijk uitgangspunt is dat de eindverantwoordelijkheid van de uitbestede activiteiten bij het bestuur van PMA ligt en derhalve tevens de verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering en naleving van wet- en regelgeving.

Het beleid geeft structuur aan een beheerste uitbestedingsrelatie door per fase aan te geven welke risico's beoordeeld moeten worden en welke maatregelen dan getroffen dienen te worden. Hier wordt een risk-based benadering gebruikt om onderscheid te maken hoe om te gaan met de verschillende vormen van uitbesteding; bijvoorbeeld de uitbestede schoonmaakwerkzaamheden versus de werkzaamheden van een vermogensbeheerder. Het bestuur dient de uitbesteding zodanig in te richten dat het volledig 'in control' is van de uitbestede werkzaamheden, dat dit passend is bij de uitbestede werkzaamheden en dat zij dit kunnen aantonen.

De bevoegdheden rondom uitbesteding en inkoop zijn vastgelegd in een procuratieregeling.

Datakwaliteitsbeleid

Onder datakwaliteit verstaat PMA de mate waarin data aantoonbaar geschikt, tijdig, juist en volledig is. Dit beleid richt zich primair op het blijvend realiseren van het gewenste niveau van datakwaliteit. Enerzijds is kwalitatief hoogwaardige data noodzakelijk voor het uitvoeren van de (bedrijfskritische) processen. Anderzijds vormen de data de basis voor de informatie waarop besluitvorming plaatsvindt.

Bedrijfscontinuïteit en informatiebeveiliging

In het kader van een beheerste bedrijfsvoering wordt eveneens aandacht geschonken aan de bedrijfscontinuïteit en IT risico's, vastgelegd in een bedrijfscontinuïteitsplan en de beschrijving van het informatiebeveiligingsbeleid. PMA stelt in het beleid de eisen vast waaraan de uitbestedingsrelaties moeten voldoen. Een belangrijk onderdeel hiervan is het informatiebeveiligingsbeleid.

Voor de IT risico's wordt tevens aansluiting gezocht bij de DNB good practice informatiebeveiliging.

Privacybeleid

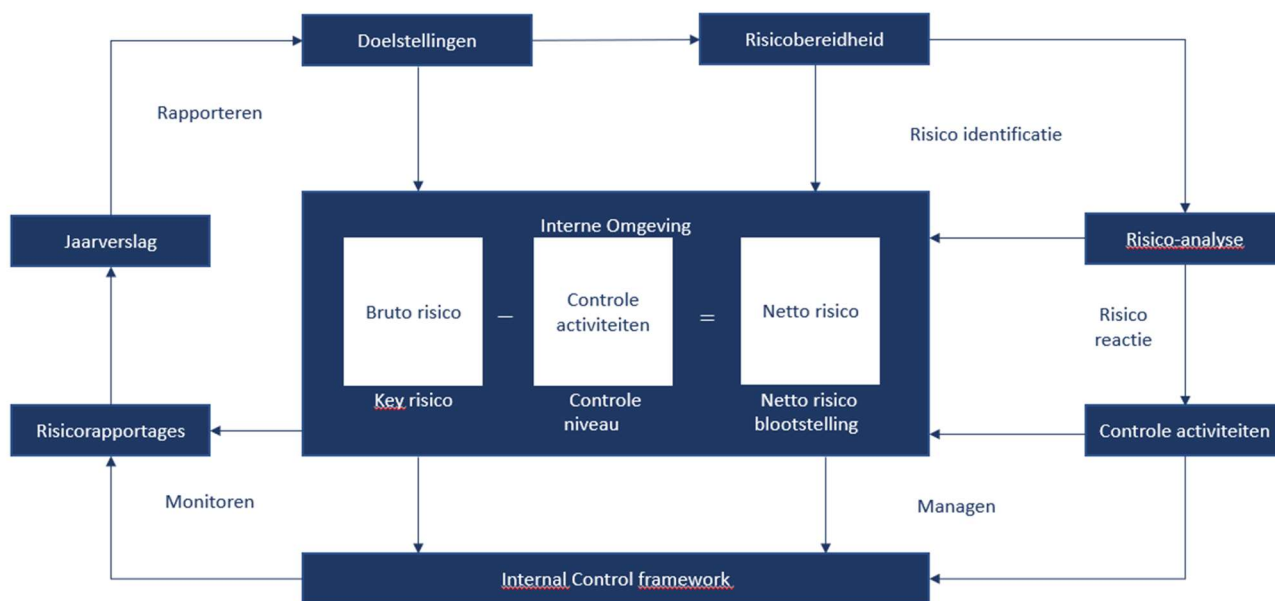
Het doel van het privacybeleid is om te waarborgen dat de privacy van alle personen wiens persoonsgegevens door PMA (en haar uitbestedingsrelaties) worden verwerkt, wordt geëerbiedigd en wordt beschermd door zorgvuldig met persoonsgegevens om te gaan en deze adequaat te beveiligen. Daarnaast strekt het privacybeleid tot doel over de persoonsgegevensbescherming door het pensioenfonds verantwoording af te leggen.

Hiertoe heeft PMA ook een functionaris gegevensbescherming aangesteld.

Risicomanagement

In beleidsdocument Risicomanagement (RM) heeft PMA haar risicobeheer raamwerk omschreven.

Het RM-beleid van PMA omvat het gehele pensioenfonds, inclusief alle uitbestede activiteiten bij de uitbestedingspartijen. De invulling van RM is bij PMA gebaseerd op de toezichtsaanpak van DNB; "Actualisering Toezicht Methodologie" ofwel ATM, voor integrale beheersing van risico's. De stappen in het proces staan in de volgende figuur weergegeven.

Voor de identificatie van risico's wordt als basis de FIRM-indeling gehanteerd. FIRM identificeert tien financiële en niet-financiële risicotypen.

De risicomanagementfunctie binnen PMA wordt ingevuld door de sleutelfunctiehouder risicobeheer van het fonds, ondersteund door het bestuursbureau. De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft een onafhankelijke rapportagelijijn naar het bestuur. Deze functie bewaakt dat integraal risicomanagement bij PMA een proces is dat aangestuurd wordt door het bestuur en dat continu doorlopen wordt.

RM wordt toegepast bij het formuleren van de strategie van het pensioenfonds en het identificeert potentiële gebeurtenissen die invloed kunnen hebben op het behalen van de doelstellingen van het pensioenfonds. Ook vormt het een handvat om risico's te kunnen beheersen zodat deze binnen de risicobereidheid vallen.

Om toeslagen te kunnen financieren zijn partijen bereid risico's te lopen als deze beloond worden. In beginsel is het Bestuur risico-avers voor risico's waar geen beloning tegenover staat, en zal het risico zoveel mogelijk reduceren met behulp van beheersmaatregelen tenzij hier onevenredige kosten- en/of capaciteitsbeslag mee gemoeid is (intrinsieke risicohouding). PMA neemt derhalve risico's mits zij van mening is dat deze risico's beloond worden.

PMA heeft beleid ontwikkeld waarin bewust bepaalde financiële risico's worden geaccepteerd omdat die passen bij de deelnemersopbouw en daaruit afgeleid de ambitie van het pensioenfonds. De mate waarin PMA bereid is om risico's te nemen in het beleggingsbeleid hangt samen met de andere beleidsinstrumenten zoals het premie-, toeslag- en kortingenbeleid. Het integraal risicomanagement biedt naast adequaat herkennen en beheeren en monitoren van de risico's, ook mogelijkheden om in te springen op kansen die ontstaan om bijvoorbeeld middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Voor het integraal risicomanagement is een governancestructuur met een verdeling van taken en rollen en een jaarlijkse cyclus van integrale risico-identificatie en prioritering opgezet, waarvan de uitkomsten aan het bestuur worden gerapporteerd.

Het bestuursbureau beschikt over een internal control framework van procesbeschrijvingen, controles en rapportages om een adequate risicobeheersing te waarborgen en onderhouden. Daarnaast doet de sleutelfunctiehouder Interne Audit themagewijs en risicogebaseerd onderzoek naar de opzet, bestaan en werking van bedrijfsprocessen, inclusief daarop betrekking hebbende beheersmaatregelen.

PMA kent een Overkoepelend Crisisplan. In het Overkoepelende Crisisplan zijn het kader en de afspraken vastgelegd met betrekking tot de wijze waarop het Bestuur en bestuursbureau handelen als zij in een nood- of crisissituatie terecht komen. Een crisis wordt hierbij omschreven als; “Een (overwegend) plotseling en onverwacht optredende situatie die niet direct kan worden opgelost door bestaande reguliere processen en/of procedures, een grote behoefte kent aan verschillende acties onder aanzienlijke tijdsdruk om mogelijke negatieve impact op bijvoorbeeld mensen, financieel, reputatie, regulator of kritische/key bedrijfsprocessen te beperken.” In het Overkoepelende crisisplan zijn ook enkele triggers beschreven die leiden tot een verhoogde attentiewaarde. Tevens zijn de Processen en besluitvorming beschreven die gehanteerd zullen worden in een crisissituatie. PMA kent onderliggende plannen voor specifieke crises. Het Financieel crisisplan PMA en het Draaiboek financiële crisis zijn in de bijlage opgenomen.

IT- en IB beleid

IT en IB beleid zijn als volgt gesplitst:

- Er is een IT beleid opgesteld dat de beleidskaders en uitgangspunten ten behoeve van de bedrijfsvoering van het bestuursbureau van PMA vastlegt.
- Het IB-beleid legt de kaders en beheersdoelstellingen vast voor alle medewerkers van PMA, verbonden personen en leveranciers.

IT en IB beleid zullen in 2025 waar nodig worden herzien om te voldoen aan de eisen van DORA.

IT beleid

Het IT-beleid beschrijft de kaders waarbinnen de IT-voorziening van PMA wordt vormgegeven en hoe de IT-functie de bedrijfsprocessen van PMA ondersteunt. De belangrijkste beleidsuitgangspunten zijn:

- Aantoonbaar in control
- Vermijd complexiteit (KISS)
- Late majority: PMA hoeft niet voorop te lopen

De governance structuur is in het IT-beleid uitgewerkt met daarin de rollen voor bestuur, IT-manager en proceseigenaren. Het beheren en besturen van (onder-)uitbestedingsrisico's zijn in het IB-beleid verder uitgewerkt.

IB-beleid

Hierin is beschreven op welke wijze PMA haar Informatiebeveiliging (IB) organiseert en welke kaders en beheerdoelstellingen relevant zijn en hoe IB onderdeel blijft van de risk-management cyclus.

Ook bij uitbesteding is er sprake van risico eigenaarschap met als gevolg dat dit kan worden overgelaten aan uitbestedingspartners.

In het IB-beleid is de governance beschreven met daarin een actieve en aantoonbare rol voor het bestuur en de (C)ISO die het overzicht houdt en het bestuur adviseert.

De kern van het beleid wordt gevormd door de DNB Good-Practice Informatiebeveiliging als opvolger van de '58 COBIT controls'. Verder wordt rekening gehouden met de inwerkingtreding van DORA per 17 januari 2025.

Op basis van een risico gebaseerde benadering wordt van hoog-risico uitbestedingsrelaties verwacht dat zij hun volwassenheid jaarlijks aantonen d.m.v. een self-assessment en/of een assurance verklaring met passende scope. Ook de IB-kaders voor midden-risico uitbestedingspartijen zijn beschreven waarbij de beheersing ingegeven is op basis van de IB-risico's van een eventuele relatie.

Het Comply or Explain principe wordt toegepast: het is aan de leveranciers om te beargumenteren hoe bepaalde controls worden ingevuld en/of mogelijk niet van toepassing zijn. Het is aan PMA om dit expliciet te accepteren.

Door het jaar op jaar toezicht worden risico ontwikkelingen bij uitbestedingspartijen met PMA gedeeld en zijn ontwikkelingen in beheersmaatregelen inzichtelijk.

Voor IT-onderuitbesteding geldt dat het IT-en IB beleid onverkort van toepassing is op de “onderuitbestede” activiteiten

PENSIOENREGELING

3. Hoofdpijnen van de pensioenregeling

3.1 De pensioenregeling

Per 1 januari 2025 geldt de volgende, hier op hoofdpijnen beschreven, pensioenregeling. De volledige inhoud van het pensioenreglement is te vinden op de website van PMA.

De pensioenregeling heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst en is een zogenaamde middelloonregeling. In een middelloonregeling wordt pensioen opgebouwd over het gemiddelde, tijdens de periode van deelname aan de pensioenregeling van PMA, verdiende salaris. Daarnaast is er de ambitie om de opgebouwde aanspraken jaarlijks te verhogen op basis van de ontwikkeling van de consumentenprijsindex alle bestedingen, zoals vastgesteld door het CBS over de voorafgaande periode 1 oktober tot en met 30 september.

Er is ten aanzien van de aanspraken en rechten sprake van een afgefinancierde regeling. De vroegste aanvangsleeftijd voor pensioenopbouw is 18 jaar en de pensioenrichtleeftijd is 67 jaar. Medewerkers die jonger zijn dan 18 jaar zijn op risicobasis verzekerd voor partner-, wezen-, en arbeidsongeschiktheidspensioen.

De pensioengrondslag bedraagt het pensioengevend salaris verminderd met een franchise. Het pensioengevend salaris bedraagt, met inachtneming van het bepaalde in de hierna volgende alinea, 12 maal het maandsalaris, vermeerderd met 8% vakantietoeslag. Tot het maandsalaris wordt gerekend het bruto maandsalaris vermeerderd met de geldelijke vergoedingen voor bijzondere diensten en structurele toeslagen zoals een vaste eindejaarsuitkering. Vakantietoeslag, werkgeversbijdrage levensloop, geldelijke overwerkvergoeding en reiskostenvergoeding worden niet tot het maandsalaris gerekend.

Voor deelnemers, die onder de werkingssfeer van de cao apotheken vallen, geldt het volgende. Zolang als dat deze cao als een standaard cao kwalificeert, behoren looncomponenten in welke vorm dan ook, die niet binnen deze cao vallen, niet tot het pensioengevend salaris van deze deelnemers. In voorkomende gevallen, waarin al dan niet tijdelijk geen algemeen verbindend verklaarde cao apotheken van kracht is, geldt deze bepaling tot uiterlijk vijf jaar na de datum dat de laatst geldende cao is verlopen.

De franchise per 1 januari 2025 bedraagt € 18.475 en wordt aangepast op basis van de loonontwikkeling in de Cao Apotheken. De franchise is minimaal gelijk aan de fiscaal minimale franchise. Het pensioengevend jaarsalaris is gemaximeerd. Per 1 januari 2025 bedraagt het maximum € 137.800 .

De maandelijkse uitkering is inclusief 8% vakantietoeslag.

Ouderdomspensioen

Het ouderdomspensioen gaat standaard in op de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar. Het ambitieniveau voor het jaarlijks op te bouwen levenslange ouderdomspensioen bedraagt 1,76% van de pensioengrondslag. Het op te bouwen levenslange ouderdomspensioen wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur, na overleg met cao-partijen. Met ingang van 1 januari 2025 bedraagt de jaarlijkse opbouw 1,76% van de pensioengrondslag voor elk volgend kalenderjaar waarin aan de pensioenregeling is deelgenomen.

Partnerpensioen

Ten behoeve van de partner van de (gewezen) deelnemer wordt een partnerpensioen opgebouwd. Het ambitieniveau voor het op te bouwen partnerpensioen bedraagt 70% van de opbouw van het levenslange ouderdomspensioen. De opbouw van het partnerpensioen wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur, na overleg met cao-partijen. Met ingang van 1 januari 2025 bedraagt de jaarlijkse opbouw 1,232% van de pensioengrondslag (70% van 1,76% opbouw van het ouderdomspensioen). Bij overlijden van een actieve deelnemer bedraagt het partnerpensioen de aanspraak op partnerpensioen die zou bestaan op de pensioenrichtleeftijd indien de actieve deelnemer niet zou zijn overleden en het dienstverband zou zijn gecontinueerd bij de actuele arbeidsgegevens.

Wezenpensioen

De opbouw van het wezenpensioen bedraagt per kind 14% van de opbouw van het levenslange ouderdomspensioen en wordt uitgekeerd tot de 21-jarige leeftijd van het kind, voor studerende kinderen tot uiterlijk de 27-jarige leeftijd. Voor volle wezen geldt het dubbele bedrag.

Anw-compensatie

De Anw-compensatie betreft een aanvullende uitkering op de nabestaandenuitkering uit hoofde van de Algemene nabestaandenwet (Anw). De Anw-compensatie voor de nabestaande is gelijk aan het verschil tussen de maximale nabestaandenuitkering ingevolge de Anw en de werkelijke Anw-uitkering. De Anw-compensatie wordt bij een parttime dienstverband naar evenredigheid vastgesteld.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Het verzekerde arbeidsongeschiktheidspensioen is gelijk aan het verschil tussen de loonaanvullinguitkering zoals die op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) zou zijn vastgesteld voor een arbeidsongeschikte (gewezen) deelnemer en de vervolguutkering zoals die op grond van de WIA is vastgesteld voor deze (gewezen) deelnemer.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid

Indien een deelnemer geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt in de zin van de WIA en een uitkering ontvangt uit hoofde van deze wet, wordt de pensioenopbouw geheel of gedeeltelijk voortgezet zolang deze situatie voortduurt zonder dat premie verschuldigd is. Gedurende de periode van premievrijstelling wordt de pensioengrondslag geïndexeerd conform het toeslagbeleid van PMA.

3.2 Individuele keuzemogelijkheden

De deelnemer heeft de volgende individuele keuzemogelijkheden met betrekking tot de opgebouwde aanspraken:

- het levenslange ouderdompensioen kan worden omgezet in een ouderdompensioen dat gedurende tien jaar na ingang van het ouderdompensioen wordt verhoogd en na die periode op een lager niveau wordt vastgesteld;
- vervroegen van de pensioendatum (met actuariële korting) naar op zijn vroegst de leeftijd van 55 jaar;
- omzetting van levenslange ouderdompensioen in tijdelijk ouderdompensioen vanaf de pensioendatum tot de AOW-leeftijd zoals die geldt bij ingang van het tijdelijk ouderdompensioen, gemaximeerd op 80% van de franchise. De einddatum van het tijdelijk ouderdompensioen kan nadien worden aangepast naar een eventuele gewijzigde AOW-leeftijd;
- het opgebouwde ouderdompensioen kan worden uitgeruild tegen extra partnerpensioen;
- het opgebouwde partnerpensioen kan op de pensioendatum worden uitgeruild tegen extra ouderdompensioen;
- deeltijdpensionering.

3.3 Enkele bijzondere aspecten**Waardeoverdracht**

Waardeoverdracht vindt plaats op basis van de bepalingen in de Pensioenwet en hoofdstuk 6 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling en Paragraaf 2 van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling (van toepassing op waardeoverdrachten vanaf 8 juli 1994). Het pensioenfonds verleent in beginsel medewerking aan waardeoverdrachten van vóór 8 juli 1994.

Er vindt automatische waardeoverdracht plaats van premievrije pensioenen onder de afkoopgrens. Een premievrij ouderdompensioen van € 2 of lager komt te vervallen.

Afkoop kleine pensioenen

Premievrije pensioenen onder de afkoopgrens worden bij ingang afgekocht, of als het fonds na beëindiging van de deelneming in een periode van minimaal vijf jaar ten minste vijfmaal tevergeefs heeft geprobeerd om de waarde over te dragen aan een andere pensioenuitvoerder.

Flexibiliserings- en afkooptarieven

Variabilisering en afkoop van de pensioenrechten vindt plaats op basis van sekseneutrale en collectief actuariael gelijkwaardige tarieven. De tarieven en factoren zijn opgenomen in (de bijlage van) het pensioenreglement.

De tarieven worden vastgesteld op basis van de laatste AG-tafels en de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Om grote fluctuaties in de flexibiliserings- en afkooptarieven te voorkomen, wordt gebruik gemaakt van de gemiddelde marktrente over een periode van 24 maanden. Bij de bepaling van de flexibiliserings- en afkooptarieven wordt uitgegaan van de gemiddelde marktrente zoals die geldt per 30 juni van het voorgaande jaar. In de afkooptarieven wordt geen rekening gehouden met de opslag voor toekomstige uitvoeringskosten.

De flexibiliserings- en afkooptarieven worden jaarlijks vastgesteld. Het bestuur besluit jaarlijks, na overleg met de adviserend actuaris, of de op dat moment geldende factoren moeten worden aangepast.

Uitbetaling niet opgevraagde pensioenen aan nabestaanden

Aan de uitbetaling van niet opgevraagde pensioenen aan nabestaanden zijn de volgende voorwaarden verbonden

1. Uitbetaling geschiedt in beginsel alleen op verzoek van (en aan) de partner en/of kinderen van de gewezen deelnemer, niet aan andere erfgenamen.
2. Het verzoek moet binnen vijf jaar na het overlijden van de deelnemer zijn gedaan.

Vaststellen conversiefactoren bij echtscheiding

Bij scheiding hebben de hoofdverzekerde en ex-partner recht op de helft van het tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap opgebouwde ouderdomspensioen. Daarnaast heeft de ex-partner recht op het voor en tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap opgebouwde partnerpensioen, voor zover dat niet aan een andere ex-partner toekomt (bijzonder partnerpensioen). Deze aanspraken kunnen via een conversie omgezet worden in een eigen pensioenaanspraak voor de ex-partner. De waarde van het aandeel in het ouderdomspensioen en de waarde van het bijzonder partnerpensioen worden dan omgezet in een ouderdomspensioenuitkering op het leven van de ex-partner. Om deze conversie te kunnen laten plaatsvinden zijn conversiefactoren benodigd. De conversiefactoren worden vastgesteld op basis van het bepaalde partner systeem, pensioenleeftijd 67 jaar, sekse afhankelijk factoren en de interpolatie bij gebroken leeftijden op maandbasis nauwkeurig.

De conversiefactoren bij echtscheiding worden jaarlijks vastgesteld. Het bestuur besluit jaarlijks, na overleg met de adviserend actuaris, of de op dat moment geldende factoren moeten worden aangepast.

Uniforme RekenMethode (URM)

Op grond van artikel 14j lid 4 (Normen rekenmethodiek) van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, moet de pensioenuitvoerder procedures vaststellen voor de uitvoering, vaststelling en verantwoording van de URM. De URM is een rekenmethode, die op uniforme wijze inzicht biedt in de koopkracht na de pensioendatum in een verwacht, optimistisch en pessimistisch scenario. PMA handelt hiervoor de generieke methode. De procedure voor het maken van de berekeningen is opgenomen als bijlage 6.

Herzieningen pensioenaanspraken

Als er een onjuistheid in de administratie van een pensioenaanspraak geconstateerd wordt, dan wordt dit zo snel mogelijk aangepast. Zowel te hoge als te lage aanspraken worden gecorrigeerd. Daarnaast kan een aanpassing zowel naar de toekomst, als met terugwerkende kracht plaatsvinden. Hierbij geldt wel dat een eventuele terugbetaling van geval tot geval wordt bekeken. Bij terugbetalingen over een aantal jaren of bij terugbetalingen van grote bedragen vindt altijd een toets op redelijkheid en billijkheid plaats.

4. Deelname in het pensioenfonds

Inleiding

De *Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 (Wet Bbf 2000)*, geeft de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de bevoegdheid om op verzoek van sociale partners de deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds voor bedrijfsgegoten verplicht te stellen.

PMA is een dergelijk verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds. Dat wil zeggen dat werkgevers en werknemers die binnen de werkingssfeer vallen, verplicht zijn deel te nemen in het pensioenfonds. Deelname in het pensioenfonds is voor het eerst verplicht gesteld bij besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 27 september 1957 en meest recent gewijzigd bij besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 4 mei 2018.

Daarnaast biedt het pensioenfonds aan werkgevers binnen de sector farmacie de mogelijkheid om vrijwillig aan te sluiten en aan deelnemers de mogelijkheid om de reeds bestaande deelname in geval van beëindiging van de dienstbetrekking op vrijwillige basis voort te zetten.

Uitvoeringsreglement

Conform artikel 25 van de Pensioenwet heeft PMA een uitvoeringsreglement. Het uitvoeringsreglement is een door PMA opgesteld reglement waarin de rechten en plichten tussen PMA en verplicht aangesloten werkgevers zijn vastgelegd. In art. 25 van de Pensioenwet zijn onderwerpen opgenomen die in het uitvoeringsreglement moeten worden opgenomen. Zo bevat het uitvoeringsreglement onder meer bepalingen omtrent de wijze waarop de verschuldigde premie wordt vastgesteld, de wijze waarop en termijnen waarin de verschuldigde premie moet worden voldaan, de informatie welke door de werkgever aan PMA moet worden verstrekt en welke procedures gelden bij het niet nakomen van premiebetalingverplichtingen door de werkgever. Ook staat in het uitvoeringsreglement welke procedures gelden bij het opstellen en wijzigen van het pensioenreglement, het vaststellen van de premie en pensioenopbouw in enig jaar, de maatstaven voor en voorwaarden waaronder een toeslag wordt verleend en bepalingen over vrijwillige regelingen.

4.1 Verplichte deelname

Deelname in het pensioenfonds is verplicht gesteld voor medewerkers in dienst van werkgevers van openbare apotheken. De verplichtstelling is ook van toepassing op medewerkers in dienst bij een werkgever die een drogisterijbedrijf uitoefent én die de functie van apothekersassistent, als bedoeld in de Geneesmiddelenwet uitoefenen.

Onder *werkgever* wordt in dit verband verstaan:

Iedere natuurlijke of rechtspersoon die een apotheek exploiteert in Nederland, niet zijnde:

- een ziekenhuisapotheek;
- een apotheek van Rijk, provincie of gemeente; of
- een apotheek van een apotheekhoudend huisarts.

Onder *medewerker (of werknemer)* wordt in dit verband verstaan:

Iedereen die in dienst is van de werkgever, met uitzondering van degene die in het bezit is van het diploma van apotheker.

Onder *apotheek* wordt in dit verband verstaan:

Een lokaal of samenhangend geheel van lokalen waarin geneesmiddelen worden bereid, ter hand worden gesteld en ten behoeve van terhandstelling worden opgeslagen, dan wel alleen ter hand worden gesteld en daartoe worden opgeslagen. Met een (openbare) apotheek worden gelijkgesteld:

- receptenuitrekenbureaus;
- receptenadministratiebureaus;
- receptencodeerbureaus;
- receptencontrolebureaus,

dan wel combinaties van dergelijke bureaus, en voor zover het betreft de aldaar werkzame apothekersassistenten, de opleidingscursussen van apothekers of groepen van apothekers voor apothekersassistenten.

Onder *ziekenhuisapotheek* wordt in dit verband verstaan:

Een lokaal of samenhangend geheel van lokalen waarin ten behoeve van de in een ziekenhuis opgenomen patiënten geneesmiddelen worden bereid, ter hand worden gesteld en ten behoeve van terhandstelling worden opgeslagen, dan wel alleen ter hand worden gesteld en daartoe worden opgeslagen.

In Bijlage 1 is de volledige tekst van (het, in 2018, aangepaste besluit tot) de verplichtstelling opgenomen.

4.2 Vrijstelling

Indien een werkgever daar om verzoekt, kan het bestuur vrijstelling verlenen van de verplichting tot deelneming in de pensioenregelingen. Een verzoek als bedoeld in lid 1 wordt afgehandeld conform hetgeen hierover is bepaald in het Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bbf 2000, tenzij het een verzoek om vrijstelling wegens gemoedsbezwaren betreft.

4.3 Vrijwillige aansluiting

In de Statuten van PMA is voor werkgevers de mogelijkheid opgenomen tot vrijwillige aansluiting bij het pensioenfonds. Vrijwillige aansluiting bij het pensioenfonds is zodoende mogelijk, met inachtneming van de voorwaarden die de Pensioenwet daaraan stelt. Bovendien heeft het bestuur de mogelijkheid om in voorkomende gevallen aanvullende voorwaarden te stellen. Het beleid is hierbij gebaseerd op het uitgangspunt dat de belangen van stakeholders op geen enkele manier mogen worden geschaad door een vrijwillige aansluiting.

4.4 Vrijwillige voortzetting van de pensioenopbouw

Ten slotte biedt het pensioenfonds aan deelnemers de mogelijkheid om na beëindiging van het dienstverband de deelname aan de pensioenregeling gedurende maximaal drie jaar vrijwillig voort te zetten.

BELEID EN STURING

5. Premiebeleid

Ten behoeve van de financiering van de pensioenrechten worden bij aangesloten werkgevers en hun medewerkers pensioenpremies in rekening gebracht.

5.1 Uitgangspunten premiebeleid

PMA kent vier premies:

- A. De feitelijke premie: de doorsneepremie die afgesproken is door sociale partners.
- B. De zuiver kostendeekkende premie: de premie die benodigd is voor opbouw van de pensioenaanspraken, rekening houdend met de rentetermijnstructuur per 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar van opbouw (wat ook de datum van vaststelling is).
- C. De gedempte kostendeekkende premie: de premie die benodigd is voor opbouw van de pensioenaanspraken, waarbij de verdiscontering is gedempt op basis van verwacht rendement met maximale parameters. De gedempte kostendeekkende premie wordt vastgesteld per 30 september van het jaar voorafgaand aan het jaar van opbouw.
- D. De toetspremie: de premie die benodigd is voor opbouw van de pensioenaanspraken, waarbij de verdiscontering is gedempt op basis van verwacht rendement met realistische parameters. De toetspremie wordt gebruikt om het opbouwpercentage in enig jaar vast te stellen. De toetspremie wordt vastgesteld per 30 september van het jaar voorafgaand aan het jaar van opbouw. De toetspremie is minimaal gelijk aan de gedempte kostendeekkende premie.

De (gedempte) kostendeekkende premie en toetspremie (onderdelen B-D) worden verder vastgesteld op de grondslagen zoals van toepassing op moment van vaststellen.

Uitgangspunten voor het premiebeleid zijn:

- Een zo stabiel mogelijke feitelijke premie en pensioenopbouw;
- Gebaseerd op een rekenrente die aansluit bij het beleggingsbeleid en de toeslagtoezegging;
- Lage kans op opbouwkorting, evenwichtige belangenafweging in acht nemend.

Jaarlijks wordt getoetst of de vastgestelde premie nog steeds aan deze criteria voldoet.

Premiekorting wordt in principe niet gegeven. Het bestuur kan, met inachtneming van de wettelijke vereisten die aan premiekorting worden gesteld, een premiekorting overwegen indien gezien de beleidsdekkingsgraad:

- de technische voorzieningen met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen toereikend zijn;
- de beleidsdekkingsgraad ten minste gelijk is aan de voor volledige voorwaardelijke toeslagverlening benodigde dekkingsgraad;
- de voorwaardelijke toeslagverlening in de toekomst gefinancierd kan worden;
- de gemiste toeslagen en kortingen over de afgelopen 10 jaar zijn gerepareerd;
- de premiekorting gedurende een aantal jaren kan worden toegekend.

Van premierugstorting zal in beginsel geen sprake zijn.

5.2 Feitelijke premie

De reglementaire doorsneepremie bestaat uit een deelnemers- en een werkgeversbijdrage. De bijdragen worden uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag. Bij de verdeling van de pensioenpremies tussen werkgevers en werknemers is het uitgangspunt dat werkgevers 2/3e deel en werknemers 1/3e deel van de premie bijdragen.

In 2025 bedraagt de reglementaire doorsneepremie in totaal 28,44% van de pensioengrondslag en is als volgt verdeeld:

- Deelnemersbijdrage: 9,48% van de pensioengrondslag (vanaf 18 jaar)
- Werkgeversbijdrage: 18,96% van de pensioengrondslag (alle werknemers, dus ook jonger dan 18 jaar)

Met de cao-partijen is een proces afgesproken waarbij afwijkende afspraken kunnen worden gemaakt (zie paragraaf 5.4).

De pensioenpremie dekt alle onderdelen van de pensioenregeling, dus ook de verzekering van het Anw-hiaat en WGA-hiaat.

5.3 Premietoetsing

De feitelijke premie dient ten minste gelijk te zijn aan de gedempte kostendekkende premie.

Op grond van artikel 4 van het Besluit FTK mag voor de vaststelling van de kostendekkende premie worden uitgegaan van een dempingsmechanisme. Voor de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie hanteert het pensioenfonds een verwachte rendementscurve, rekening houdend met een opslag in het kader van de toeslagtoezegging. Daarnaast hanteert PMA een toetspremie ter vaststelling van het opbouwpercentage in enig jaar.

Voor de rendementsverwachtingen en afslag voor toeslagverlening van de gedempte kostendekkende premie en de toetspremie wordt uitgegaan van:

- Rendement vastrentende waarden (gelijk voor gedempte kostendekkende premie en toetspremie): De actuele marktrente (rentetermijnstructuur DNB) bij aanvang van de vijfjaarsperiode. De vaststelling van het verwacht rendement op vastrentende waarden geschiedt per 30 september van het jaar voorafgaande aan de aanvang van de periode. Dit rendement staat in beginsel voor een periode van vijf jaar vast. De vaststelling heeft voor het laatst in 2023 plaats gevonden voor de periode 2024-2028, op basis van de RTS per 30 september 2023.
- Rendement zakelijke waarden:
  - Voor de gedempte kostendekkende premie wordt het verwacht rendement op zakelijke waarden vastgesteld op basis van de maximale parameters, zoals opgenomen in artikel 23a van het Besluit Financieel Toetsingskader. Deze maximale parameters staan in principe vast voor de periode 2024-2028.
  - Voor de toetspremie wordt het verwacht rendement op zakelijke waarden jaarlijks vastgesteld op basis van naar de mening van het bestuur realistische parameters, naar de inzichten per 30 september van het jaar voorafgaande aan de aanvang van de periode. Deze parameters worden in beginsel afgeleid van verwachtingen zoals die volgen uit de scenarioset van AIM op het moment van vaststellen van het rendement op zakelijke waarden.
- Ingroeipad inflatie (gelijk voor gedempte kostendekkende premie en toetspremie): PMA kent een toeslagambitie op basis van prijsontwikkeling. Per 30 september 2023 is het ingroeipad opnieuw vastgesteld voor een periode van vijf jaar. Het ingroeipad is gebaseerd op de Macro Economische Verkenningen 2023 (afgekort MEV 2023) van het Centraal Planbureau (CPB).

De toetspremie vormt de basis voor de pensioenopbouw in enig jaar. De pensioenopbouw wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld. Hierbij worden ook de in paragraaf 5.1. genoemde uitgangspunten voor het premiebeleid en eventuele relevante ontwikkelingen in wet- en regelgeving meegewogen.

De gedempte kostendekkende premie en toetspremie bestaan uit de volgende componenten:

- A. nominale koopsom op basis van verwacht rendement, inclusief risico-opslagen (overlijdensuitkering, premievrijstellingsopslag, Anw-hiaat, WIA-hiaat);
- B. koopsom toekomstige toeslagverlening (minimaal gelijk aan A vermenigvuldigd met de opslag voor vereist eigen vermogen);
- C. opslag voor uitvoeringskosten.

Het pensioenfonds vermeldt in haar jaarverslag de hoogte van de totale gedempte kostendekkende premie, de zuiver kostendekkende premie en de hoogte van de totale feitelijke (doorsnee-)premie.

5.4 Proces m.b.t. vaststelling van het opbouwpercentage

Uiterlijk op 1 augustus van enig jaar informeert het bestuur van PMA cao-partijen over de inzichten met betrekking tot de pensioenopbouw voor het daaropvolgend kalenderjaar naar de situatie per 30 juni van enig jaar (indicatief meetmoment), gegeven de overeengekomen feitelijke premie in enig jaar en gegeven de toetspremie.

Uiterlijk op 1 november van enig jaar informeert het bestuur van PMA cao-partijen over de inzichten met betrekking tot de pensioenopbouw voor het daaropvolgend kalenderjaar naar de situatie per 30 september van enig jaar (formeel meetmoment), gegeven de overeengekomen feitelijke pensioenpremie en gegeven de toetspremie in enig jaar.

Indien de feitelijke premie in enig jaar lager is dan de voor de pensioenopbouw benodigde premie (toetspremie op basis van het beoogde opbouwpercentage van 1,76% voor ouderdomspensioen), zal het bestuur van PMA voorstellen om het opbouwpercentage ouderdomspensioen en partnerpensioen voor het daaropvolgend kalenderjaar te verlagen tot het niveau behorende bij de situatie dat de feitelijke premie gelijk is aan de toetspremie.

Cao-partijen informeren het bestuur van PMA uiterlijk op 1 december van enig jaar, indien zij voor het betreffende jaar een eventuele verlaging van de pensioenopbouw voor het daaropvolgend kalenderjaar (gedeeltelijk) wensen te compenseren door een hogere feitelijke premie. Indien het bestuur van PMA voor 1 december van enig jaar geen bericht ontvangt van cao-partijen, zal het door het bestuur van PMA vastgestelde opbouwpercentage naar de situatie per 30 september worden toegepast in het daaropvolgend kalenderjaar.

De (tijdelijke) verlaging van het opbouwpercentage geldt zowel voor het opbouwpercentage ouderdomspensioen als voor het opbouwpercentage van het partnerpensioen, waarbij de verhouding tussen ouderdomspensioen en partnerpensioen 100:70 blijft.

5.5 Premie-inning

De werkgever voldoet vooraf de door haar verschuldigde premie in kwartaaltermijnen en draagt er zorg voor dat deze premie uiterlijk binnen een maand na de notadatum op de rekening van PMA is bijgeschreven. Het totaal aan verschuldigde premies voor enig jaar moet uiterlijk binnen zes maanden na afloop van het kalenderjaar aan het pensioenfonds zijn voldaan. De hiervoor genoemde termijnen gelden niet indien sprake is van een beëindiging van de deelneming. In dat geval wordt de ten tijde van de beëindiging nog verschuldigde premie binnen dertien weken aan het pensioenfonds voldaan.

Bij niet-tijdige betaling van de verschuldigde premie is de werkgever in gebreke. PMA vordert dan:

- rente, gelijk aan de consumentenrente als bedoeld in artikel 6:119 BW, over het bedrag aan verschuldigde premies vanaf de dag dat dit bedrag betaald had moeten zijn; en
- vergoeding van de buitengerechtelijke invorderingskosten, onverminderd de overige kosten van vervolging, verschuldigd volgens de van toepassing zijnde wetgeving.

Indien de niet-tijdige betaling ertoe leidt dat het pensioenfonds ultimo kwartaal een premieachterstand heeft ter grootte van 5% van de totale door het pensioenfonds te ontvangen jaarpremie, waarbij tevens niet voldaan wordt aan de op grond van artikel 131 PW geldende eisen inzake het minimaal vereist vermogen, stelt PMA het Verantwoordingsorgaan elk kwartaal schriftelijk op de hoogte van deze premieachterstand.

Indien de werkgever in gebreke blijft wordt, met inachtneming van de wettelijke termijnen, het bedrag aan premies samen met wettelijke en/of reglementaire renten, reglementaire boeten en aanmaningskosten bij dwangbevel ingevorderd volgens de procedure zoals bedoeld in artikel 21 van de Wet Bpf 2000.

6. Ambitie, beleid en sturing

6.1 Beleidskader

Het is de ambitie van PMA om een toeslag te verlenen op de pensioenen en de pensioenen te laten meestijgen met prijsinflatie. Er bestaat echter geen recht op toeslagverlening en er wordt geen reserve aangehouden om in de toekomst toeslagen te kunnen toekennen.

Het beleidskader geeft aan dat het bestuur bij een bepaald vermogen kan besluiten om een bepaalde mate van toeslag te verlenen en geeft in die zin richting aan de besluitvorming over toeslagverlening. Met betrekking tot de mate van de feitelijke toekenning van toeslagen wordt rekening gehouden met de uitgangspunten van het financieel toetsingskader.

6.2 Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid is voorwaardelijk, waarbij verder het volgende in acht wordt genomen:

- De mate van toeslagverlening is afhankelijk van de financiële positie. Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre de pensioenrechten en pensioenaanspraken (met uitzondering van de Anw-compensatie) worden aangepast;
- De maatstaf die PMA ter vaststelling van een toeslag hanteert is de consumentenprijsindex alle bestedingen (CPI), zoals vastgesteld door het CBS over de voorafgaande periode 1 oktober tot en met 30 september.

Er vindt toeslagverlening plaats voor zover deze toekomstbestendig is. De toeslag wordt gefinancierd uit de beschikbare middelen en er wordt geen premie voor in rekening gebracht. Dat wil zeggen dat de financiële positie zodanig is dat het te verlenen toeslagpercentage naar verwachting ook in de toekomst verleend kan worden. Bij het toekennen van toeslagen wordt in beginsel niet gedifferentieerd tussen actieven en niet-actieven.

De toets, in hoeverre het gevoerde beleid tot toeslagverlening leidt, vindt jaarlijks plaats en is gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad per eind september.

Bij de beoordeling van de financiële positie wordt getoetst of PMA voldoet aan de gestelde criteria betreffende de omvang van het eigen vermogen. Omdat er geen sturing is door middel van de premie, en het bestuur de kans op sturing door middel van de toeslagverlening wil beperken, wordt gestreefd naar een solvabiliteit die hoger ligt dan de wettelijke eisen m.b.t. de nominale pensioenaanspraken. Het bestuur toetst de vermogenspositie op basis van de (beleids-)dekkingsgraad die benodigd is om de opgebouwde aanspraken met hoge zekerheid geïndexeerd te kunnen afwickelen.

Dat betekent dat, indien aan een bepaalde eis voldaan wordt, er niet automatisch toeslag verleend wordt. Het bestuur neemt, binnen de wettelijke kaders, ook andere elementen in ogenschouw, waaronder, maar niet alleen, de beweging en/of de hoogte van de actuele dekkingsgraad.

Het bestuur hanteert voor een besluit over feitelijke toekenning onderstaande beleidsstaffel als leidraad, maar kan van deze leidraad afwijken, bijvoorbeeld als de actuele dekkingsgraad hiertoe aanleiding geeft of als dit vanuit een evenwichtige belangenafweging nodig wordt geacht.

Beleidsdekkingsgraad	Toeslagverlening (als percentage van de maatstaf)
Lager dan 110%	0%
Tussen 110% en bovengrens	Gedeeltelijk (voor zover ook in de toekomst te realiseren)
Hoger dan bovengrens	100% + eventuele inhaaltoeslagen en herstel van kortingen

Bovengrens toeslagbeleid

De bovengrens, zoals in voorgaande beleidsstaffel is vermeld, is de wettelijke grens waarboven volledige toeslagverlening (op basis van de prijsinflatie) mag plaatsvinden. Deze bovengrens wordt jaarlijks als volgt conform de Pensioenwet zo vastgesteld dat deze voldoet aan de eis van toekomstbestendigheid.

Bovengrens toeslagbeleid = 110% + CWT / VPV.

Hierbij worden de volgende definities gebruikt:

- CWT = Contante waarde toeslagen. Dit is de contante waarde van de kasstromen behorende bij de toeslagen indien de volledige maatstaf in elk jaar in de toekomst over de op de berekeningsdatum opgebouwde aanspraken wordt verleend. De contante waarde wordt bepaald op basis van het verwachte netto meetkundige rendement op zakelijke waarden conform het Besluit Financieel Toetsingskader.
- VPV = de Voorziening pensioenverplichtingen. Deze wordt bepaald op basis van de per de berekeningsdatum door het pensioenfonds gehanteerde actuariële grondslagen.

In hoofdstuk 9 wordt verder ingegaan op de geldende percentages.

Deflatie

Een negatieve toeslagmaatstaf (deflatie) wordt verrekend in de individuele toeslagachterstand per deelnemer. Als gevolg hiervan zal het saldo van gemiste toeslagen dalen. In het geval dit saldo van een deelnemer negatief is, komt deze niet in aanmerking voor een inhaaltoeslag.

6.3 Herstelplan / overbruggingsplan

Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad bestaat er een reservetekort. Zodra er sprake is van een reservetekort zal het pensioenfonds De Nederlandsche Bank (DNB) hierover inlichten en een herstelplan opstellen conform artikel 138 van de Pensioenwet.

In het herstelplan wordt inzichtelijk gemaakt hoe de dekkingsgraad zich minimaal tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad zal herstellen en beschrijft het pensioenfonds de maatregelen die, gelet op de samenstelling van de populatie, worden genomen om binnen de wettelijke hersteltermijnen het reservetekort op te heffen. Zolang de situatie van een reservetekort bestaat zal het pensioenfonds het herstelplan jaarlijks opnieuw opstellen en bij DNB indienen.

Het bestuur heeft besloten om vanaf 1 juli 2023 gebruik te maken van het transitie-FTK. Het gebruik maken van het transitie-FTK is mogelijk in de periode tot implementatie van het nieuwe pensioenstelsel, zolang de intentie is om het opgebouwd pensioen in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Onder het transitie-FTK is geen herstelplan van toepassing, maar een jaarlijks overbruggingsplan. Zolang het fonds gebruik maakt van het transitie-FTK stelt het fonds daarom jaarlijks een overbruggingsplan op in plaats van een herstelplan. Uit het overbruggingsplan moet blijken dat het fonds op het transitiemoment minimaal over een in-vaardekkingsgraad beschikt, waarbij naar verwachting verantwoord, uitlegbaar en evenwichtig naar een vernieuwde pensioenregeling kan worden overgestapt.

6.4 Kortingenbeleid

Het bestuur kan als noodmaatregel besluiten de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen (te korten), indien overige maatregelen in het herstelplan niet voldoende zijn.

Deze situatie kan zich voordoen indien:

- Uit het herstelplan blijkt dat met inzet van overige financiële sturingsmiddelen herstel binnen de wettelijke termijnen niet mogelijk is. Vermindering van aanspraken zal dan in principe gespreid over de duur van het herstelplan plaatsvinden. Alleen de korting in het eerste jaar wordt onvoorwaardelijk toegepast. Eventuele kortingen in latere jaren worden alleen toegepast indien en voor zover dit noodzakelijk blijkt bij het in dat jaar op te stellen herstelplan. Het bestuur hanteert in deze situatie een minimaal kortingspercentage van 0,1%.
- Er op zes achtereenvolgende (jaarlijkse) meetmomenten sprake is van een beleidsdekkingsgraad die lager is dan de minimale vereiste dekkingsgraad, en tevens de actuele dekkingsgraad op dat moment lager is dan de minimale vereiste dekkingsgraad. Hierdoor zal het pensioenfonds genoodzaakt zijn de situatie van een dekkingstekort per direct op te heffen door het korten van de opgebouwde aanspra-

ken en rechten. Deze korting is onvoorwaardelijk. De totale korting wordt direct volledig in de financiële positie verwerkt, maar de toekenning van deze korting mag worden gespreid over duur van het herstelplan. Het bestuur hanteert in deze situatie in beginsel een kortingspercentage van 2,5% per jaar. Indien de totale benodigde korting lager is dan 2,5% wordt dit lagere kortingspercentage toegepast. Het bestuur hanteert in deze situatie een minimaal kortingspercentage van 0,1%. Indien een korting van 2,5% per jaar over een periode gelijk aan de duur van het herstelplan ontoereikend is om het tekort op te heffen, wordt het hogere benodigde kortingspercentage gehanteerd.

In een situatie van korting worden het jaarlijks kortingspercentage, de spreidingsperiode en de gelijke toekenning van de korting aan de deelnemersgroepen door het bestuur onderbouwd. Bij de besluitvorming rondom de spreidingsperiode en het jaarlijks kortingspercentage weegt het bestuur de belangen van alle betrokkenen evenwichtig af. Het bestuur behoudt zich het recht voor om, binnen de wettelijke mogelijkheden en een evenwichtige belangafweging in ogenschouw nemend, af te wijken van de hierboven staande richtlijnen.

Bij het toepassen van een korting wordt in beginsel niet gedifferentieerd tussen deelnemers (actieven) en gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en overige aanspraakgerechtigden (niet-actieven). Ingeval van korting vindt op verschillende momenten en manieren (o.a. in het jaarverslag en via nieuwsbrieven) communicatie plaats met belanghebbenden.

Indien in de wetgeving het kortingsbeleid voor pensioenfondsen tijdelijk wordt aangepast, dan kan het bestuur besluiten om dit aangepaste beleid te volgen. Daarbij worden de belangen van alle betrokkenen zorgvuldig tegen elkaar afgewogen. Het bestuur heeft besloten om vanaf 1 juli 2023 gebruik te maken van het transitie-FTK. Het gebruik maken van het transitie-FTK is mogelijk in de periode tot implementatie van het nieuwe pensioenstelsel, zolang de intentie is om het opgebouwd pensioen in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Onder het transitie-FTK gelden afwijkende regels met betrekking tot het verminderen van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. Het fonds sluit aan bij de wettelijke regeling rondom het verminderen van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten tijdens de periode dat gebruik gemaakt wordt van het transitie-FTK. Samengevat betekent dit:

- Indien de actuele dekkingsgraad per 31 december van enig jaar lager is dan 90% vindt er een onvoorwaardelijke vermindering van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten plaats zodanig dat de actuele dekkingsgraad minimaal 90% bedraagt;
- Als uit het overbruggingsplan blijkt dat de geprognosticeerde actuele dekkingsgraad op het transitiemoment lager is dan de minimaal benodigde invaardekkingsgraad wordt een vermindering van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten vastgesteld zodanig dat aan de vereisten wordt voldaan.

De financiële sturingsmiddelen, die het pensioenfonds kan toepassen om kortingsmaatregelen te voorkomen, staan beschreven in het crisisplan, dat is opgenomen in bijlage 3.

6.5 Reparatiebeleid

Toegepaste kortingen op opgebouwde pensioenen en uitkeringen worden op individuele basis bijgehouden in de administratie en kunnen in de toekomst worden gerepareerd indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan de bovengrens van de beleidsstaffel voor het toeslagbeleid en het bestuur daartoe besluit.

Dit geldt ook voor gemiste toeslagen (kortingen op toeslagen).

Voor reparatie is 20% van het vermogen boven de bovengrens toeslagverlening beschikbaar. Eerst worden gekorte opgebouwde pensioen(uitkering)en gerepareerd en daarna gemiste toeslagen.

De individuele kortingen/gemiste toeslagen worden niet op jaarlaag geadministreerd, maar cumulatief. Dit betekent ook dat eventuele reparatie cumulatief plaatsvindt. Als:

- de totale waarde van de cumulatieve korting X is,
- de totale waarde van de cumulatieve gemiste toeslagen Y, en
- de beschikbare ruimte Z, dan:

wordt van elke individuele deelnemer Z/X^e (maximaal 100%) van de cumulatieve korting gerepareerd.

Als er vervolgens nog beschikbare ruimte over is wordt $(Z-X)/Y^e$ (maximaal 100%) van de cumulatieve gemiste toeslagen gerepareerd.

Bij het toepassen van reparatie wordt in beginsel ook niet gedifferentieerd tussen deelnemers (actieven) en gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en overige aanspraakgerechtigden (niet-actieven).

6.6 Herverzekeringsbeleid

Pensioenrisico's zoals bijvoorbeeld het overlijdensrisico van actieve deelnemers, worden niet herverzekerd. Dit beleid wordt iedere 5 jaar heroverwogen. De laatste afweging heeft plaatsgevonden in 2021.

RISICO EN VERMOGENSBEHEER

7. Risicohouding en haalbaarheidstoets

Inleiding

Het pensioenfonds ontvangt pensioenpremies die worden belegd. Pensioenpremies plus beleggingsopbrengsten worden gebruikt voor (toekomstige) pensioenuitkeringen. PMA heeft voldoende vermogen nodig om een bepaalde mate van zekerheid te bieden om de opgebouwde pensioenaanspraken te kunnen uitkeren. Hoeveel pensioen in het vooruitzicht kan worden gesteld, wordt mede bepaald door het (verwachte) beleggingsrendement en de rentestand.

In het algemeen is rendement een beloning voor het nemen van beleggingsrisico. In de beleggingen neemt PMA een afgewogen mate van risico waarbij rekening wordt gehouden met de risicobereidheid van de pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers, welke na overleg met het verantwoordingsorgaan en sociale partners wordt vastgesteld. Risico nemen houdt praktisch een kans op korten en een kans op toeslag in. Bij een actuair tekort kan PMA niet terugvallen op de aangesloten werkgevers. Voor toeslagverlening wordt geen premie ontvangen en er zijn geen middelen voor gereserveerd.

De sociale partners in de branche vinden een pensioen met toeslagverlening en mogelijk een wat grotere kans op korten belangrijker dan een nominaal gelijkblijvend pensioen met een kleinere kans op korten. Om die reden worden, bij het nemen van beleggingsbeslissingen en het accepteren van de daaraan gerelateerde risico's, door het bestuur van PMA bewuste en verantwoorde keuzes gemaakt die de kans op het behalen van deze ambitie zo groot mogelijk maken. Het gaat bij de beleggingen om prudent beheer met inachtneming van de belangrijkste (risico-)aspecten die een impact kunnen hebben op de financiële positie van het pensioenfonds.

In 2017 is, na overleg met het verantwoordingsorgaan en sociale partners, door het bestuur vastgesteld dat bij het nemen van beleggingsbeslissingen en het accepteren van de daaraan gerelateerde risico's de consequenties voor de ambitie voor 55% en voor het risico van korten voor 45% meetelt. Deze uitgangspunten zijn in 2021 opnieuw bekrachtigd.

Het beleid en de werkzaamheden inzake het risicomanagement zijn expliciet vastgelegd in het 'Integraal risicomanagementbeleid van PMA'. De onderkende risico's zijn door het bestuur beoordeeld via het principe van 'kans x impact'. De meest relevante risico's zijn:

Financiële risico's

1. matching - renterisico;
2. marktrisico;
3. kredietrisico.

Non-financiële risico's

1. uitbestedingsrisico;
2. IT/IB-*risico*;
3. Integriteitsrisico.

In beginsel is het Bestuur risico-avers voor risico's waar geen beloning tegenover staat, en zal het risico zoveel mogelijk reduceren met behulp van beheersmaatregelen tenzij hier onevenredige kosten- en/of capaciteitsbeslag mee gemoeid is (intrinsieke risicohouding). PMA neemt derhalve risico's mits zij van mening is dat deze risico's beloond worden.

7.1 Risicohouding

Het Bestuur van PMA maakt in de risicohouding onderscheid naar een intrinsieke en een kwantitatieve risicohouding. De kwantitatieve risicohouding sluit aan bij de Pensioenwet en is ook terug te vinden in de ABTN.

De (kwantitatieve) risicohouding van PMA is in 2018 vastgesteld door de sociale partners in de branche en is als volgt samen te vatten:

- Om toeslagen te kunnen financieren zijn partijen bereid risico te lopen. De prioriteit ligt, conform de doelstellingen van het pensioenfonds, in principe meer bij de toeslagambitie dan bij het voorkomen van kortingen.
- Het ambitieniveau van toeslagverlening is vertaald in de mate waarin het pensioen jaarlijks kan worden aangepast ten opzichte van de maatstaf (met ingang van 1 januari 2020 prijsinflatie).

- Het risico van lagere of geen toeslagverlening bij tegenvallende economische omstandigheden wordt door partijen geaccepteerd.
- Het risico van afname van de dekkingsgraad en beperkte kortingen worden geaccepteerd.
- Het risico op de korte termijn wordt uitgedrukt in de wettelijk vereiste solvabiliteitsbuffer van 121% (zie ook paragraaf 9.3). Hierbij wordt door partijen een bandbreedte toegestaan van +/-5%-punt. De waarde van de wettelijk vereiste solvabiliteitsbuffer is mede afhankelijk van de stand van de rente. Indien de wettelijk vereiste solvabiliteitsbuffer stijgt (daalt) door een stijging (daling) van de DNB RTS, zullen de bandbreedtes navenant meebewegen. Op deze wijze zal een autonome stijging (daling) van de DNB RTS niet van invloed zijn op het doorbreken van de bandbreedtes.
- Er wordt gestreefd naar een zo stabiel mogelijke feitelijke pensioenpremie. De pensioenpremie wordt niet gezien als een sturingsmiddel.

Samengevat is de risicohouding: De toeslagambitie heeft prioriteit, maar wel onder de randvoorwaarde dat de kans en mate van korten aanvaardbare proporties kent.

7.2 Haalbaarheidstoets

Conform artikel 22 van het Besluit financieel toetsingskader en de nadere uitwerking in artikel 30 van de Regeling Pensioenwet wordt een zogenaamde haalbaarheidstoets uitgevoerd. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in het te verwachten pensioenresultaat en de risico's die daarbij spelen, gegeven de financiële opzet van het pensioenfonds.

Bij de invulling van de haalbaarheidstoets worden door het bestuur kwantitatieve ondergrenzen bepaald die passen binnen de risicohouding van PMA. Ook de richtniveaus en bandbreedtes die per beleggings- en risicocategorie in het beleggingsbeleid worden opgenomen op basis van de 'prudent person' regel sluiten aan bij de risicohouding, zowel voor de korte als voor de lange termijn.

Aanvangshaalbaarheidstoets

PMA heeft per 30 juni 2019, vanuit de feitelijke financiële positie, een aanvangshaalbaarheidstoets laten uitvoeren om te laten zien dat het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau in voldoende mate aansluit bij de door het pensioenfonds gewekte verwachtingen over het pensioenresultaat, rekening houdend met de gekozen ondergrens. Het overleg tussen de verschillende organen van PMA en de sociale partners over deze, door het bestuur vastgestelde, ondergrenzen in de haalbaarheidstoets is afgerond waarbij de sociale partners hebben ingestemd met de ondergrenzen.

De aanvangshaalbaarheidstoets laat zien (artikel 22 lid 3 Besluit FTK), dat:

- a) het verwachte pensioenresultaat boven de door het pensioenfonds te kiezen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft;
- b) het premiebeleid over de gehele berekeningshorizon voldoende realistisch en haalbaar is;
- c) het pensioenfonds voldoende herstelcapaciteit heeft om naar verwachting, vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen;
- d) het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweersscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het pensioenfonds hiervoor de maximale afwijking vaststelt.

De uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets waren:

	Ondergrens	Uitkomst	Score
Mediaan pensioenresultaat vanuit feitelijke situatie	90%	93%	V
Maximale relatieve afwijking ten opzichte van mediaan in geval van slechtweersscenario	45%	36%	V
Mediaan pensioenresultaat vanuit evenwicht situatie	90%	99%	V
Voldoende herstelkracht			V
Realistische premie			V

Jaarlijkse haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets wordt ieder jaar opnieuw uitgevoerd. Met de jaarlijkse haalbaarheidstoets wordt gemonitord in hoeverre het verwachte pensioenresultaat nog steeds aansluit bij de oorspronkelijk gewekte verwachtingen. Hierbij wordt, vanuit de feitelijke financiële positie, getoetst of het verwachte pensioenresultaat in voldoende mate aansluit bij de door het pensioenfonds gekozen ondergrens en of het pensioenresultaat in het slechtweersscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat.

Jaarlijks voert het bestuur uiterlijk vóór 1 juli de jaarlijkse haalbaarheidstoets uit. De uitkomsten van de (jaarlijkse) haalbaarheidstoets en een toelichting daarop worden na vaststelling gedeeld met het Verantwoordingsorgaan. In het jaarlijks oordeel, en de daaruit voortvloeiende rapportage voor het jaarverslag, neemt het Verantwoordingsorgaan zijn beoordeling van deze uitkomsten mee.

De criteria uit de toets, waarnaar jaarlijks wordt gekeken, betreffen de vaststelling of:

- het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de door het pensioenfonds gekozen ondergrens voor dit pensioenresultaat blijft; en/of
- het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweersscenario niet teveel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het pensioenfonds hiervoor de maximale afwijking heeft vastgesteld.

Indien bij de jaarlijkse haalbaarheidstoets blijkt dat niet wordt voldaan aan een van de criteria uit de aanvangshaalbaarheidstoets dan treedt het pensioenfonds in overleg met de sociale partners om te bezien of, en zo ja welke, maatregelen genomen moeten worden.

7.3. Opdrachtaanvaarding

Het bestuur draagt op grond van artikel 102a sub 3 van de Pensioenwet zorg voor de formele opdrachtaanvaarding van de door sociale partners aan het pensioenfonds opgedragen pensioenregelingen en bijbehorende risicohouding. In het kader van de opdrachtaanvaarding toetst het bestuur de door sociale partners gemaakte afspraken aan de doelstelling en de beleidsuitgangspunten van het pensioenfonds. Deze toetsing vindt plaats voor zowel het pensioenfonds als geheel als voor de relevante beleidsgebieden apart.

Daarbij zijn met name van belang:

- De toekomstbestendigheid en de evenwichtigheid van de afspraken.
- De administratieve en communicatieve uitvoerbaarheid van de afspraken.
- De financiële haalbaarheid van de afspraken en ambities.
- De uitkomsten van de haalbaarheidstoets.

Het aanvaarden van de uitvoering van de pensioenovereenkomst is een iteratief proces, waarbij steeds een afweging plaatsvindt tussen enerzijds de ambitie om een aanvaardbaar, maar gezien de pensioenambitie bij de opbouw een zo goed mogelijk pensioenniveau na te streven en anderzijds het risico op korten.

De opdrachtaanvaarding door het bestuur van het pensioenfonds is in het desbetreffende document d.d. 16 oktober 2019 vastgelegd.

8. Vermogensbeheer

8.1 Doelstelling en financiële ambitie

De doelstelling van PMA om een adequaat pensioen te kunnen realiseren voor alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden betekent concreet dat het beleggingsbeleid erop is gericht om naast het nominale pensioen ook een toeslag te kunnen toekennen om zo de koopkracht te beschermen. Er wordt dus gestreefd naar:

- het op langere termijn op maatschappelijk verantwoorde wijze realiseren van een beleggingsrendement waarmee de marktwaarde van de beleggingen minimaal gelijke tred houdt met de marktwaarde van de pensioenverplichtingen vermeerderd met de verwachte prijsinflatie;
- het op kortere termijn beperken van de kans op, en mate van, korting.

Het beleggingsbeleid is vastgelegd in het “Strategisch beleid balans- en vermogensbeheer”.

8.2 Beleggingsbeginselen

Beleggen is in feite het vertrouwen op het kunnen behalen van voldoende rendement. Het bestuur van PMA heeft als basis voor de beleidsvorming voor de beleggingen een aantal uitgangspunten geformuleerd.

De belangrijkste acht beginselen en de praktische consequenties zijn:

(Visie op) financiële markten

1. Vanwege de vergaande globalisering van markten en individuele ondernemingen verdient een mondiale benadering de voorkeur boven een sector-, factor- en/of regiobenadering.

Consequentie: PMA belegt zodanig dat een brede, bij voorkeur wereldwijde, exposure en spreiding van de portefeuille wordt verkregen. Als dat kan met beleggingen in bedrijven uit de ontwikkelde markten met een goede governance, heeft dat de voorkeur. Idem geldt dit voor aandelen van vastgoedfondsen.

2. Financiële markten (en met name ontwikkelde markten) zijn dermate efficiënt dat passief beheer van de portefeuille wordt geprefereerd, o.a. vanwege de significant lagere beheerkosten.

Consequentie: De voorkeur heeft passief beheer op basis van bewust gekozen benchmarks waar dat kan, of anders risicomijdend beheer met relatief weinig aan- en verkopen.

(Visie op) rendement

3. Rendement behalen is een middel om (pensioen)toezeggingen aan de deelnemers van het fonds te verwezenlijken en dat maakt dat het nominaal benodigd rendement de ondergrens is.

Consequentie: Beleggingen worden in context van de portefeuille beoordeeld op rendement en risico en de correlatie daartussen. Beleggingen met een verwacht lager rendement dan het benodigd rendement zijn toegestaan als deze duidelijk bijdragen aan het risicobeheer¹.

4. Bij de selectie van beleggingen om de ambitie te realiseren geldt de voorwaarde dat de belegging bestuurlijk begrijpbaar en door de beheerorganisatie uitvoerbaar is.

Consequentie: Er wordt alleen belegd in een categorie als (i) het bestuur de belegging begrijpt, en (ii) de beheerorganisatie heeft aangetoond dat het de monitoring kan verzorgen en dat geborgd is dat de individuele beleggingstitels kunnen worden beoordeeld en gewaardeerd. Complex geachte beleggingen worden pas overwogen en ingezet als deze nodig zouden zijn voor het realiseren van de pensioenambitie.

---

¹ Als koersen plots dalen, stijgt het benodigde rendement. Maar tegelijkertijd stijgt ook het toekomstig te verwachten rendement van de belegging. Dat houdt elkaar in evenwicht.

5. Allocaties en investeringen vinden pas plaats als aannemelijk is dat het te lopen risico voldoende wordt beloond.

Consequentie: PMA beoordeelt het te verwachten rendement in samenhang met het te lopen risico. Het fonds dekt relevante valutarisico's af en is terughoudend met het beleggen in fors opgelopen markten. PMA houdt de optie open houdt om tijdelijk liquiditeiten (deposito's) aan te houden. Uit dit beginsel volgt eveneens het belang van een zorgvuldig keuze van benchmarks. Ook de omvang van de allocaties dient voldoende groot te zijn om voor het risico beloond te worden.

(Visie op) risico

6. Een brede spreiding over risicobronnen vermindert de impact van een crisis op de financiële positie van het fonds.

Consequentie: PMA belegt niet alleen in aandelen of in vastrentende waarden maar ook in andere categorieën, zoals bedrijfskredieten en vastgoed. Verder streeft PMA naar spreiding binnen elke categorie en kiest PMA bewust voor een passende benchmark binnen het vastgestelde universum.

7. Het renterisico heeft een dermate grote impact op de financiële stabiliteit van het fonds dat dit risico in voldoende mate dient te worden afgedekt.

Consequentie: PMA houdt bij de vaststelling en uitvoering van de renteafdekking zowel rekening met het actuele (FTK-)kader als ook met de mogelijke renteafdekking binnen een nieuw pensioencontract.

(Visie op) duurzaamheid

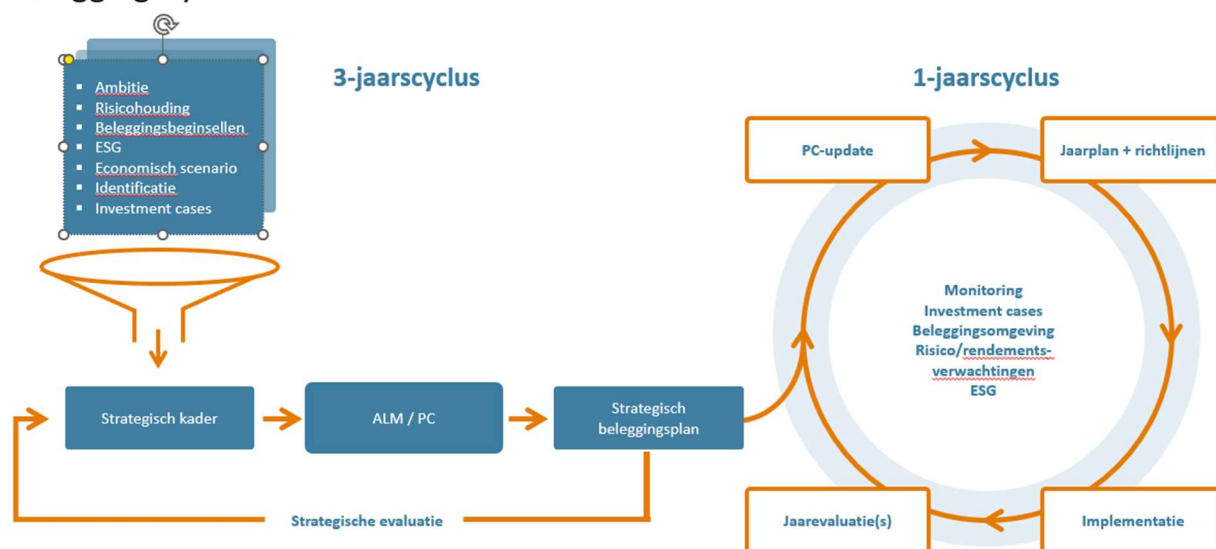
8. Het fonds heeft de overtuiging dat het geïntegreerd meenemen van duurzaamheidsfactoren op lange termijn de (financiële) resultaten en weerbaarheid ten goede komt. Door de integratie levert het fonds actief een bijdrage aan een versterking van de maatschappij en het milieu.

Consequentie: Door de integratie van duurzaamheid draagt PMA actief bij aan duurzame ontwikkeling: onacceptabele activiteiten en norm overschrijdend gedrag worden geweerd en waar wenselijk wordt als aandeelhouder de dialoog aangegaan. Daarnaast wenst het fonds een bijdrage te leveren aan 'een leefbare wereld' wat past in het lange termijn perspectief van het fonds en zijn deelnemers. Het beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen wordt gepubliceerd op de website van PMA

8.3 Beleggingsproces

Het beleggingsproces bij PMA bestaat uit een drie-jaarscyclus, gevolgd dooreen één-jaarscyclus zoals hieronder weergegeven:

Beleggingscyclus

Drie-jaarscyclus.

De 3-jaarscyclus begint met het strategisch kader. Hierin worden de uitgangspunten van PMA beschreven voor het strategisch beleid. Het bevat de ambitie & risicohouding, investment beliefs en ESG overtuigingen, economische scenario's, identificatie van het beleggingsuniversum en investment cases. Het strategisch kader dient als input voor de ALM-studie en portefeuilleconstructie (PC). De ALM-studie wordt minimaal eens per 3 jaar uitgevoerd door een externe ALM-adviseur.

Tenminste één keer per halfjaar geeft Achmea IM een update van de macro-economische omgeving. Als de wijziging in de omgeving worden gekwalificeerd als 'significant' dan kan deze aanleiding zijn voor een nieuwe ALM of uitgebreide PC-studie. Daarnaast kunnen overige majeure interne – en externe ontwikkelingen aanleiding zijn voor een nieuwe ALM. De SFH-Actuarieel kan een rol spelen bij het beoordelen van een eventueel nieuw ALM-model (wat alleen aan de orde is als PMA overstapt naar een nieuwe ALM-provider). Dan kunnen ook (eventuele) beleidsmatige vereisten aan het ALM-model worden vastgesteld.

Het strategische beleggingsplan is een beleidsdocument met een beschrijving van het strategisch beleid inclusief de onderbouwing. Het strategisch beleggingsplan is mede gebaseerd op de uitkomsten van de ALM-studie en vormt het kader voor het jaarlijkse beleggingsplan. Het Strategische beleggingsplan is onderdeel van de strategische evaluatiecyclus en dient als input voor de 1-jaarscyclus met het jaarplan en voor de beleggingsrichtlijnen.

Één-jaarscyclus

Binnen de kaders, vastgelegd in dit strategisch beleggingsplan, wordt uitvoering gegeven aan de beleggingsstrategie. Dit is een doorlopend proces waarbij het balansrisico van PMA en het actuele marktbeeld een belangrijke rol spelen. Een belangrijk element is de jaarevaluatie en de vaststelling van de normportefeuille aan de hand van de PC-update. In de jaarevaluaties wordt beoordeeld of de beleggingscategorieën hun rol in de portefeuille vervuld hebben. Dit dient als input voor de PC-update; hier wordt een nieuwe scenarioset getoetst aan de strategische portefeuille. Daar kunnen ook eventuele onderzoeksvragen meegenomen worden, die samen resulteren in de normportefeuille voor het komende jaar. Dit wordt vertaald in een jaarplan en beleggings- en mandaatrichtlijnen. Na implementatie (normaliter per ultimo maart), begint het proces weer opnieuw met het evalueren van de categorieën.

Operationele uitvoering

Herbalanceren en inkadering passende beheerders

Aan de hand van het geaccordeerde Beleggingsplan worden Beleggingsrichtlijnen opgesteld en wordt indien van toepassing door middel van aan- en verkopen de nieuwe portefeuilleverdeling geïmplementeerd.

De investment beliefs en investment cases worden daarbij als kaderstelling gehanteerd. Indien van toepassing worden nadere kaders geformuleerd voor de selectie van passende beleggingsfondsen of -mandaten. De kaderstelling of het Portefeuilleplan geeft richting aan de zoekopdracht en gaat onder andere in op de doelstelling en omschrijving van de belegging, inclusief welk risicobudget een beheerder krijgt, welk universum en welke instrumenten gebruikt mogen worden en daarmee samenhangend welk type beheer en welke structuur PMA prefereert. Hierover adviseert de BAC het bestuur.

Selecteren en aanstellen van vermogensbeheerders

PMA heeft het selectie- en monitoring (investment due diligence) proces van Achmea IM formeel vastgesteld als het externe manager selectie & monitoring beleid van PMA. Daarbij is nadrukkelijk de keuze voor de selecterende partij aan PMA voorbehouden (in beginsel is de selecterende partij dan Achmea IM, tenzij PMA anders bepaalt). In het selectie- en monitoringbeleid is een extra en zelfstandige MVB-pijler toegevoegd. Aan de hand van de geaccordeerde kaderstelling, en conform het vastgestelde externe manager selectie en monitoringbeleid van PMA voert Achmea IM (of een andere door PMA aangewezen selecterende partij) een selectieproces uit via het opstellen van een zogeheten 'long list' en het bepalen van een 'short list'. Een externe beheerder wordt daarbij beoordeeld op basis van onder andere:

- Organisatie
- Beleggingsproces
- Personeel
- Performance en risico
- Risicomanagement
- MVB beleid

De beheerders op de verkorte lijst worden aan een nadere due diligence onderworpen. De uitkomst wordt in de vorm van een selectieadviesrapport voorgelegd aan de BAC om te komen tot een besluit.

Achmea IM als vermogensbeheerder

PMA onderscheidt drie situaties waarbij de fiduciair adviseur, Achmea IM, als vermogensbeheerder kan optreden. Het beleid van PMA verschilt naar gelang de situatie en naar gelang van (mogelijke) conflicts of interests:

1. *LDI inclusief treasury-/onderpanddienstverlening*

PMA heeft de rente-afdekking vormgegeven door een separate allocatie naar staatsobligaties, liquiditeiten en renteswaps in een overlay. Achmea IM treedt op als beheerder van deze onderdelen omdat deze sterk aan elkaar verbonden zijn.

Verantwoording: Het rente-afdekkingsbeleid en de werking hiervan worden continu gemonitord en tenminste jaarlijks geëvalueerd. De dienstverlening van Achmea IM valt daarnaast onder Quality Assurance van Achmea IM. Vanuit dit programma wordt periodiek en tenminste eens per jaar gerapporteerd langs dezelfde pijlers als waarlangs de externe beheerder door de afdeling Externe Managers worden beoordeeld. Daarnaast vindt vanuit dit programma eens per drie tot vijf jaar een evaluatie plaats door een externe partij. Aanvullend houdt PMA zich het recht voor om zelf een due diligence uit te laten voeren.

2. Beleggingsfondsen, operationeel beheerd door een externe vermogensbeheerder:

Achmea IM biedt beleggingsfondsen aan die kunnen worden gekwalificeerd als 'fiduciare beleggingsfondsen'. Binnen deze beleggingsfondsen wordt het operationele vermogensbeheer uitbesteed aan een gespecialiseerde externe manager, waarbij specifieke voorwaarden – veelal gedreven door maatschappelijk verantwoordelijk beleggen – van toepassing zijn op de onderliggende richtlijnen. PMA heeft in beginsel geen bezwaar tegen 'fiduciare fondsen' van de fiduciair adviseur, mits de toegevoegde waarde daarvan, rekening houdend met kosten, voldoende aangetoond kan worden.

Verantwoording: De onderliggend aangestelde externe managers worden gemonitord door de afdeling Externe Managers. Daarmee bestaat in beginsel dezelfde opzet als bij een direct door PMA aangestelde externe vermogensbeheerder.

3. *Beleggingsfondsen en mandaten beheerd door Achmea IM (In-House fondsen)*

Achmea IM kan ook als operationeel / uitvoerend vermogensbeheerder optreden voor beleggingscategorieën die geen onderdeel uitmaken van de matching- / LDI-portefeuille.

Verantwoording: PMA belegt alleen in zogenaamde In-House fondsen indien een dergelijk fonds

ten minste dezelfde, maar bij voorkeur meer toegevoegde waarde heeft voor PMA als/dan een vergelijkbare beleggingsinstelling dat geen In-House Fonds is. Hierbij moeten de belangen van PMA leidend zijn in de selectie van het (In-House) Fonds.

Beheer portefeuille

Achmea IM draagt er zorg voor dat binnenkomende premiegelden volgens het Beleggingsplan worden belegd. Achmea IM bewaakt de portefeuillewegingen binnen nauwe grenzen, waarbij gestreefd wordt naar een maximale afwijking van 0,5% (circa €20 mln.) van de portefeuillegewicht in vergelijking tot de (floating) normportefeuille. Aanpassingen in liquide beleggingscategorieën worden indien nodig aan het eind van iedere maand gemaakt, met uitzondering van de maand december. De zogenaamde cashallocatie van december wordt in verband met beperkte liquiditeit in de markt uitgevoerd in de maand januari. Achmea IM voert geen bijsturing uit indien dit leidt tot tegenstrijdige transacties op basis van reeds ondertekende in de toekomst ingaande beleggingsrichtlijnen. Voorts worden de beheerders gemonitord voornamelijk aan de hand van maandelijke rapportages en periodieke gesprekken.

Monitoring

Achmea IM stelt maand- en kwartaalrapportages op. De Kwartaalrapportages bevatten een grote mate van detail over de beleggingsportefeuille waaronder de derivatenposities. Daarnaast voert Achmea IM (dagelijkse) compliance controles uit op o.a. de samenstelling van de portefeuille.

Via een online applicatie hebben de bestuursleden toegang tot de dagelijkse informatie over de balanspositie en de beleggingsportefeuille.

Evalueren en bijsturen

Het evalueren van de ontwikkelingen in de portefeuille en waar nodig bijsturen geschiedt aan de hand van dag-, week-, maand- respectievelijk kwartaalrapportages, waarbij Achmea IM de taak vervult van 'first line of defence'. Jaarlijks worden de beleggingscategorieën, de managers, de renteafdekking en valuta-afdekking geëvalueerd.

In principe worden alle beleidsaspecten minimaal ééns in de drie jaar geëvalueerd.

Rebalancing

De portefeuille en de benchmark worden per 1 april van elk kalenderjaar geherbalanceerd naar de vaste gewichten. Dit wordt vastgelegd in de beleggingsrichtlijnen tussen PMA en Achmea IM. Als gedurende het jaar een bandbreedte wordt overschreden, vindt er in principe (aan het eind van de betreffende maand) herweging plaats, tenzij dit leidt tot tegenstrijdige transacties op basis van reeds ondertekende in de toekomst ingaande beleggingsrichtlijnen.

Valuta-afdekking

Het beleid is om (materiële) valuta-exposures volledig (100%) af te dekken waar het beleggingscategorieën betreft waar het valutarisico dominant is. Dit geldt bijvoorbeeld voor verschillende vastrentende categorieën. Voor categorieën waar het valutarisico niet dominant is, hanteert PMA een afdekkingspercentage van 75%. Thans dekt het fonds het risico af van de volgende vreemde (wereld)valuta: Amerikaanse Dollar, Britse Pond en Japans Yen. Als uitgangspunt hanteert PMA dat voor liquide beleggingscategorieën de valutarisico verdeling van de benchmark als basis voor de afdekking gebruikt wordt en voor illiquide beleggingscategorieën een vaste weging. Fondsen waarvan bekend is dat deze de valuta afdekken, worden niet meegenomen in de bepaling van de exposure.

PMA hanteert een bandbreedte van 1% voor de valuta-afdekking ten opzichte van de af te dekken exposure. Dit betekent dat op het maandelijke meetmoment bij overschrijding van de bandbreedte de valuta-afdekking moet worden teruggebracht tot het streefpercentage.

Renteafdekking

PMA hanteert een renteafdekkingspercentage van 40%. De afdekking van het renterisico mag, in aanvulling op het strategisch beleid, tijdelijk worden verhoogd (naar 55% of 80%) om de volatiliteit van de dekkinggraad tot invaardatum naar de SPR te verkleinen. Zo'n afwijking moet goed worden onderbouwd, maar niet noodzakelijk met een nieuwe ALM-studie, bijvoorbeeld als de wijziging een korte termijn periode betreft en er een andere kwantitatieve analyse is uitgevoerd (bijvoorbeeld een PC-update of PC-studie) en deze wijziging niet leidt tot een overschrijding van (de bandbreedte van) het risicobudget (zie hoofdstuk 7) en past binnen de risicohouding.

Het curverisico wordt praktisch beheerst door ieder kwartaal de PV01² per looptijdsegment (2, 5, 10, 15, 20, 25 en 30 jaar) en van de totale renteafdekking te bepalen. 50% van de rentegevoeligheid op het 50-jaars looptijdsegment wordt verdeeld over de 20, 25 en 30-jaars looptijdsegmenten in gelijke verhoudingen (ieder 1/3). Het verschil in PV01 per looptijdsegment tussen de renteafdekking en de verplichtingen is begrenst tot +/- 2,5%-punt van de totale PV01 van de verplichtingen en het verschil van de totale renteafdekking is begrenst tot +/- 1,0%-punt van de totale PV01 van de verplichtingen.

Er vindt bijsturing plaats indien:

- de totale afwijking meer is dan +/-1,0% van de totale rentegevoeligheid van de TV, of
- de afwijking op één of meerdere van de 2, 5, 10, 15, 20 of 25-jaars looptijdsegmenten meer is dan +/- 2,5% van de totale rentegevoeligheid van de TV, of
- de gezamenlijke afwijking op de 30, 40 en 50-jaars looptijdsegmenten meer is dan +/- 2,5% van de totale rentegevoeligheid van de TV.

Er wordt bij de uitvoering van de rente-afdekking niet getracht extra rendement te behalen. Vandaar dat de benchmark gelijk wordt gesteld aan het feitelijke rendement waardoor de impact op de Z-score nihil is.

Alleen de duratie van staatsobligaties wordt meegenomen binnen de matchingportefeuille.

Een verhoging van de renteafdekking wordt in belangrijke mate geïmplementeerd door het gebruik van renteswaps. Renteswaps zijn derivaten die worden gebruikt omdat de inzet van alleen fysieke obligaties niet toereikend is om een hogere mate van renteafdekking, inclusief curverisicoafdekking, vorm te geven. Aan het begin van ieder kwartaal wordt – op basis van de gewijzigde marktrente, nieuwe kasstromen van de technische voorziening en nieuwe kasstromen van de vastrentende waarden benchmarks – de afdekkingsportefeuille gemonitord

8.4 Classificatie kredietrisico vastrentende waarden.

De classificatie van vastrentende waarde is op basis van de mediaan van de ratings van rating bureaus Standard & Poors, Moody's en van Fitch. Deze classificatie wordt onder andere gebruikt voor de berekening van het Vereist Eigen Vermogen. Bij zwaarwegende redenen kan van deze classificatie afgeweken worden, mits daar de juiste processen voor gevolgd worden. In bijzondere gevallen kunnen er ook ratings worden toegekend aan niet-gerate leningen, mits wederom aan deze processen is voldaan.

8.5 Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Doelstelling

PMA vindt maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk, maar heeft duurzaam beleggen niet als doel op zich. PMA houdt in het beleggingsbeleid rekening met mens, milieu, duurzaam ondernemen en de wijze waarop ondernemingen worden bestuurd. Ter uitvoering van het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid (MVB-beleid) worden de volgende instrumenten ingezet:

1. uitsluitingen (toepassen van een uitsluitingsbeleid)
2. engagement (aangaan van de dialoog met ondernemingen)
3. corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen
4. doelinvesteringen: green bonds, duurzame energie en zorgvastgoed

Naast dit internationale normenkader legt PMA de nadruk op acht maatschappelijke thema's die belangrijk zijn voor de PMA deelnemers:

- Klimaatverandering (specifiek: Reductie CO₂, Klimaat en transport, en Klimaatadaptatie en water)
- Gezondheid (specifiek: toegang tot goede en betaalbare medicijnen)
- Plastic (specifiek: het verminderen van de productie van plastic voor eenmalig gebruik)
- Goede voeding*(specifiek: toegang tot goede en voldoende voeding)
- Biodiversiteit (Nature Action, behoud van Biodiversiteit)
- Kleding en circulariteit (vermindering milieubelasting, klimaatrisico en verbetering menselijke gezondheid)
- Arbeidsomstandigheden (naleving van mensenrechten en fundamentele werknemersrechten)

² PV01: waardeverandering als de rente met 0,01% verandert.

- Mensenrechten en Governance (voorkoming schending mensenrechten)

Het MVB-beleid van PMA is van toepassing op beleggingen in discretionaire mandaten. Bij beleggingsinstellingen is het de beheerder van deze beleggingsinstelling die invulling geeft aan haar eigen beleid op het terrein van maatschappelijk verantwoord beleggen. Bij de selectie van beleggingsfondsen beoordeelt PMA in hoeverre het MVB-beleid van de beheerder van het beleggingsfonds overeenkomt met het eigen MVB-beleid.

1. Uitsluitingen

Het uitsluitingen beleid ten aanzien van landen is gericht op landen waartegen de EU of de VN majeure/substantiële sancties heeft ingesteld. Daarnaast worden landen uitgesloten die (zeer) slecht scoren op drie onafhankelijke en objectieve benchmarks, die landen beoordelen op: de mate van vrijheid, de mate van corruptie en de mate waarin arbeidsnormen worden gerespecteerd. Verder worden staatsgerelateerde ondernemingen, die voor meer dan 50% in handen zijn van de uitgesloten landen, ook uitgesloten. Het uitsluitingsbeleid voor ondernemingen omvat verder (structurele) schenders van internationale gedragsrichtlijnen, producenten van controversiële wapens, tabak, niet-traditionele fossiele brandstoffen en ondernemingen die niet voldoen aan de SFDR-vereisten voor goed bestuur. Ook worden ondernemingen met een (zeer) lage ESG-scores uitgesloten van belegging binnen de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles.

De zogenaamde normschenders worden direct uitgesloten wanneer er sprake is van een structurele geverifieerde schending en wanneer een onderneming geen of onvoldoende maatregelen heeft genomen om de schending op te heffen. Ook ondernemingen die betrokken zijn bij een vermeende schending en waarbij via het normatieve engagement programma onvoldoende vooruitgang is geboekt worden uitgesloten. De niet-traditionele fossiele brandstoffen worden uitgesloten vanaf een omzetpercentage van 5%.

2. Engagement

PMA neemt deel aan normatieve en thematische engagementprogramma's. Het doel van normatieve engagement is het opheffen van voorkomen van ernstige schendingen van internationale normen, het realiseren van een positieve gedragsverandering en ondernemingen aan te sporen tot lange termijn waardecreatie. Naast beïnvloeding van ondernemingsgedrag is een tweede doel om standpunten en kennis uit te wisselen. Het doel van thematische engagement is het verbeteren van processen en standaarden in bepaalde sectoren. PMA heeft hier gekozen voor de thema's toegang tot goede en betaalbare medicijnen, het verminderen van het gebruik eenmalig plastic, toegang tot goede en voldoende voeding, Nature Action, Kleding en circulariteit (vermindering milieubelasting, klimaatrisico en verbetering menselijke gezondheid) Arbeidsomstandigheden (naleving van mensenrechten en fundamentele werknemersrechten) en Mensenrechten en Governance.

PMA neemt ook deel aan klimaatengagements en heeft een Climate Transition Benchmark vastgesteld als referentie-index voor de aandelen en bedrijfsobligatieportefeuilles. Tot slot is er een doelallocatie zorgvastgoed en is er een begin gemaakt met een kader voor impactbeleggingen

3. corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Het pensioenfonds onderschrijft de uitgangspunten voor goed ondernemingsbestuur van het International Corporate Governance Network en de Nederlandse Corporate Governance Code. PMA stemt conform het stembeleid van de fiduciair op aandeelhoudersvergaderingen. Binnen dit stembeleid is extra oog voor ecologische, sociale en governance kwesties.

4. doelinvesteringen: green bonds, duurzame energie en zorgvastgoed

Binnen de beleggingscategorieën bedrijfsobligaties EU, bedrijfsobligaties VS en de Europese staatsobligatie portefeuille heeft PMA respectievelijk een minimumallocatie van 2,5%, een doelallocatie van 2,5% en een doelweging van minimaal 3% aan 'green bonds' bepaald. Door te investeren in deze obligaties wil

PMA een bijdrage leveren in het financieren van de energietransitie. Daarnaast heeft PMA ruimte gecreëerd binnen de infrastructuur portefeuille voor beleggingen in duurzame energie, zoals wind- en zonneparken en is er een doelallocatie zorgvastgoed in de portefeuille niet-beursgenoteerd vastgoed.

Overige MVB onderwerpen

PMA kijkt naar de potentiële impact van financiële klimaatrisico's op de beleggingsportefeuille. Dit gebeurt door in de PC-update door te rekenen welk effect een klimaatcrisis zou hebben op het verwacht rendement van de beleggingsportefeuille over de komende vijf jaar. Dit klimaatcrisisscenario is een risicoscenario waarin het politieke momentum voor de energietransitie fors toeneemt en leidt tot een abrupte stijging van belasting op het gebruik van fossiele brandstoffen.

PMA volgt de EU-duurzaamheidswetgeving, waaronder de SFDR en EU Taxonomie. PMA classificeert hiermee als een zogeheten SFDR Artikel 8 product dat ecologische of sociale kenmerken promoot.

FINANCIËLE OPZET

9. Eigen vermogen en dekkingsgraad

9.1 Omvang eigen vermogen

Het eigen vermogen (de buffers) wordt (worden) gevormd door de middelen die niet nodig zijn voor de dekking van de voorziening pensioenverplichtingen.

9.2 Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad (DG) is gedefinieerd als:

$DG = [\text{totaal activa} - / - \text{kortlopende schulden}] / [\text{marktwaarde van de (nominale) pensioenverplichtingen}]$.

Beleidsdekkingsgraad

Voor het vaststellen van beleid en het nemen van beslissingen is de beleidsdekkingsgraad op een aantal beleidsterreinen van belang. Het pensioenfonds stelt de beleidsdekkingsgraad als volgt vast:

- De beleidsdekkingsgraad per het einde van een maand is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad per het einde van de maand en de elf daaraan voorafgaande maanden;
- Indien het bestuur een besluit neemt dat effect heeft op de voorziening pensioenverplichtingen of het vermogen, zoals bijvoorbeeld aanpassing van de grondslagen, wordt dit verwerkt in de actuele dekkingsgraad per het einde van de maand waarin het besluit is genomen;
- Een besluit tot het verlenen van toeslagen per 1 januari zal worden verwerkt in de actuele dekkingsgraad per 31 december of per het einde van de maand waarin het bestuursbesluit is genomen indien dit na 1 januari is.

9.3 Vereist eigen vermogen (VEV)

Bovenop de voorziening pensioenverplichtingen moet het pensioenfonds een extra buffer aanhouden: het "vereist eigen vermogen" (VEV). Het pensioenfonds stelt het vereist eigen vermogen zodanig vast dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het vermogen binnen één jaar daalt tot onder de VPV.

Voor de vaststelling hiervan wordt het door DNB vastgestelde standaardmodel gehanteerd. Het vereist eigen vermogen op basis van het standaardmodel wordt, aan de hand van een iteratief proces, bepaald via de zogenaamde S-wortelformule, en is gelijk aan de uitkomst van de wortelformule.

De vermelde factoren S1 tot en met S10 in de S-wortelformule zijn risicofactoren. Deze factoren refereren aan het renterisico (S1), aandelen- en vastgoedrisico (S2), valutarisico (S3), grondstoffenrisico (S4), kredietrisico (S5), verzekeringstechnische risico (S6), liquiditeitsrisico (S7), concentratierisico (S8), operationeel risico (S9) en actief beheer risico (S10). Een gedetailleerde beschrijving van de vereist eigen vermogen berekening is opgenomen in bijlage 6. Hierin worden de risico's nader toegelicht, voor zover ze voor PMA van toepassing zijn, en in de mate waarin ze zich voordoen.

Voldoende vermogen

Volgens de standaardmethode van toetsing is sprake van voldoende vermogen indien het aanwezige eigen vermogen groter is dan het vereist eigen vermogen.

Evenwichtssituatie

De evenwichtssituatie is de situatie waarin de beleidsdekkingsgraad gelijk is aan het procentuele vereist eigen vermogen plus 100%.

Reservetekort

Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan het procentuele vereist eigen vermogen plus 100%, dan is sprake van een reservetekort. De werkelijke reservetekortgrens wordt elk kwartaal opnieuw berekend.

Ondergrens vermogen

De ondergrens (de voorziening pensioenverplichtingen vermeerderd met het “minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)”) wordt vastgesteld conform de in artikel 11 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen opgenomen berekeningswijze van het minimaal vereist eigen vermogen..

In de volgende tabel worden de grenzen schematisch weergegeven:

Soort grens	Definitie van grens	Als % van de VPV* Stand 30/9/2023
Bovengrens toeslagbeleid	Wettelijke grens waarboven volledige toeslagverlening (op basis van prijsinflatie) mag plaatsvinden	Ca. 125%
Reservetekortgrens (vereist eigen vermogen+100%)	97,5% zekerheid m.b.t. geen actuele dekkingsgraad onder 100% binnen 1 jaar (op basis van strategische asset allocatie)	125,7%
Ondergrens (minimaal vereist eigen vermogen+100%)	Dekkingstekortgrens	104,7%

* = Voorziening pensioenverplichtingen

10. Balanswaardering

Beleggingen voor risico pensioenfond

PMA heeft uitsluitend beleggingen voor eigen rekening en geen beleggingen voor risico van de deelnemers. Op de balans staan dus alleen beleggingen voor risico van het pensioenfonds. PMA heeft geen rechtstreekse beleggingen in premiebijdragende ondernemingen. PMA belegt grotendeels in fondsen. Het is derhalve niet uit te sluiten dat er in dergelijke ondernemingen belegd wordt, maar de omvang is in dergelijke gevallen gering.

Financiële instrumenten

De in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn beleggingen, vorderingen en kortlopende schulden. Financiële instrumenten zijn opgenomen tegen actuele waarde, voor zover niet anders aangegeven. Tenzij specifiek anders toegelicht, benadert de boekwaarde de actuele waarde. Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum.

10.1 Balanswaardering van de activa

Beleggingen

De waardering van de beleggingen is als volgt:

- Beursgenoteerde effecten: opgenomen voor de per balansdatum geldende beurskoers, inclusief lopende interest.
- Participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen: opgenomen voor de per balansdatum geldende beurskoers.
- Participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen: opgenomen voor de door de beleggingsinstelling opgegeven reële waarde per balansdatum. Deze waarde is doorgaans als volgt.
  - Beursgenoteerde effecten: opgenomen voor de per balansdatum geldende beurskoers.
  - Niet-beursgenoteerd vastrentende waarden of participaties: opgenomen op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de ultimo boekjaar geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijden. Een deel van de niet-beursgenoteerde leningen met een variabele rente wordt gewaardeerd tegen geschatte marktwaarde of tegen nominale waarde onder aftrek van een eventuele voorziening voor oninbaarheid. De lopende interest op vastrentende waarden zijn gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.
  - Vastgoedbeleggingen: opgenomen voor de waarde per balansdatum, gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen verrichte periodieke taxaties. Indien daartoe aanleiding is, zal bij de waardering rekening gehouden zijn met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatie-activiteiten.
  - Andere componenten: opgenomen voor de waarde per balansdatum gecalculeerd op een voor de betreffende component gangbare en algemeen geaccepteerde wijze.
- Valutatermijntransacties: het verschil tussen de transactiekoers en de termijnkoers.
- Liquiditeiten en deposito's: opgenomen voor de nominale waarde. Liquiditeiten in beheer bij vermogensbeheerders zijn in deze post niet inbegrepen.
- Overige beleggingen: deelnemingen: opgenomen tegen nettovermogenswaarde.

Derivaten

Derivaten ofwel afgeleide financiële instrumenten zijn opgenomen tegen actuele waarde, voor zover niet anders aangegeven.

Liquide middelen

Liquide middelen ten behoeve van de pensioenuitvoering worden apart gepresenteerd in de balans. Dit betreft direct opeisbare tegoeden bij banken opgenomen voor de nominale waarde.

10.2 Balanswaardering van de passiva

Stichtingskapitaal

Dit betreft de storting bij oprichting.

Overige reserves

De overige reserves vormen de buffer of de reserve die het pensioenfonds heeft bovenop de voorziening pensioenverplichtingen. Mutaties in de overige reserves kunnen onder andere ontstaan door verwerking van de resultaatbestemming van het boekjaar.

Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) is gelijk aan de actuariële contante waarde van de op de balansdatum tijdsevenredig opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten, en is inclusief de contante waarde van de tot de balansdatum toegekende toeslagen op de pensioenen van de pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers.

De berekening van de VPV is gebaseerd op actuariële grondslagen waarbij gebruik wordt gemaakt van de meeste recente prognosetafels van het Actuariel Genootschap gebaseerd op cijfers over de gehele bevolking. Hierbij wordt rekening gehouden met een voorzienbare trend in de ontwikkeling van de overlevingskansen. Aangezien de werkende bevolking over het algemeen langer dan gemiddeld leeft, wordt voor een juiste waardering van de pensioenverplichtingen ook rekening gehouden met dit verschil in levensverwachting, kortweg de ervaringssterfte, en hiervoor vindt een correctie plaats op basis van ervaringssterftemodellen. Voor wezen worden geen sterftetekansen opgenomen.

In het meest recente model zijn sterftewaarnemingen, gerelateerd aan criteria die rechtstreeks gekoppeld kunnen worden aan pensioenfondsgegevens, gebruikt, waardoor het model de mogelijkheid biedt om accurate inschattingen te maken van sterftepatronen op basis van fondsprofielen. Doordat in dit ervaringssterftemodel wordt uitgegaan van de kenmerken van het pensioenfonds, verschillen de correcties ook per pensioenfonds.

De (fondsspecifieke) correctie voor ervaringssterfte wordt gebaseerd op het zogenoemde ‘Sprenkels Ervaringssterftemodel’, dat in principe tweejaarlijks wordt geactualiseerd.

De reservering voor latent wezenpensioen bedraagt 0,8% van het latent partnerpensioen voor niet-pensioengerechtigden.

Rentevoet:

De factoren voor het contant maken zijn ontleend aan de per peildatum geldende rentetermijnstructuur, zoals door DNB is gepubliceerd.

Partnerfrequenties:

Bij de vaststelling van de VPV van het meeverzekerde partnerpensioen wordt tot de pensioengerechtigde leeftijd het zogenaamde “onbepaalde partner-systeem” toegepast. Dit houdt in dat voor iedere verzekerde, ongeacht de burgerlijke staat of eventuele samenleving in de zin van het pensioenreglement, een partnerpensioen wordt meeverzekerd. De reservering is gebaseerd op partnerfrequenties op basis van ‘CBS 2024 inclusief samenwonend’. Voor vrouwen vanaf leeftijd 40 zijn de partnerfrequenties gebaseerd op de gemiddelde werkelijke frequentie. Op de pensioenleeftijd van 67 jaar wordt uitgegaan van een partnerfrequentie van 100% en na de pensioenleeftijd wordt het bepaalde partnersysteem gehanteerd.

Overlijdensuitkering:

In de voorziening pensioenverplichtingen is een opslag opgenomen van 0,3% van de voorziening ouderdompensioen ter dekking van de overlijdensuitkeringen.

Excassokosten:

In de VPV is een opslag opgenomen van 2,0% plus € 9,0 miljoen ter dekking van toekomstige uitvoeringskosten. Deze kostenvoorziening wordt voldoende geacht om bij beëindiging van premie-inkomsten de opgebouwde en ingegane nominale pensioenen – op afzienbare termijn (circa 1,5 jaar) - bij een andere partij onder te kunnen brengen.

Ingeval van beëindiging van premie-inkomsten zal het bestuur van PMA de rechten bij een ander pensioenfonds of verzekeraar onderbrengen. Daarbij is er dan voldoende gereserveerd voor de financiering van de toekomstige uitvoeringskosten. De kostenvoorziening is gebaseerd op ontvangen informatie van een potentiële partij voor de uitvoering van de excasso en een additionele opslag van € 9,0 miljoen in verband met kosten gedurende het traject voor liquidatie en overdracht. Hierbij is rekening gehouden met de reguliere uitvoeringskosten tijdens de liquidatieperiode, de geschatte kosten van ondersteuning van de overdracht, liquidatiekosten en vrijval van kosten bij uitkeringen uit de VPV tijdens de liquidatieperiode. De excassokostenopslag in de kostendekkende en toets premie bedraagt 2,0%.

Bepaling leeftijden:

Bij de vaststelling van de leeftijden van de verzekerden wordt er vanuit gegaan dat iedere verzekerde op 1 juli is geboren. Verondersteld wordt dat een mannelijke verzekerde altijd een twee jaar jongere vrouwelijke partner heeft. Voor een vrouwelijke verzekerde wordt verondersteld dat zij altijd een twee jaar oudere mannelijke partner heeft. Daarnaast is er een opslag van 3,6% van de technische voorzieningen voor latent partnerpensioen.

Uitkeringen:

Bij de waardering is uitgegaan van de veronderstelling dat de pensioenuitkeringen continu geschieden. Onderdeel van de uitkeringen is de vakantietoeslag. Voor de overlijdensuitkering aan de nabestaande partner of wees van uitkeringsgerechtigde deelnemers wordt een opslag aangehouden van 0,3% van de voorziening voor het (totale) ouderdompensioen.

Voorziening uitlooptrisico arbeidsongeschiktheid

Voor het latente risico voor deelnemers die nu al ziek zijn en over maximaal twee jaar arbeidsongeschikt worden verklaard is een voorziening opgenomen ter hoogte van de risicopremie voor het arbeidsongeschiktheidsrisico van 2 jaar. De risicopremie arbeidsongeschiktheidsrisico is 10,0% van de actuariel benodigde premie (exclusief risicopremie arbeidsongeschiktheid).

Opslagen in de premie (percentage van de pensioengrondslagsom, tenzij anders vermeld):

- Een opslag van 1,25% voor lopende administratiekosten.
- Een opslag van 10,0% van de actuariel benodigde premie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en latent WIA-hiaat.
- Een opslag van 0,25% voor latent ANW-hiaat.
- Een opslag van 8,3% op de risicokoopsom van het partnerpensioen voor het latent wezenpensioen.

Evaluatie waarderingsgrondslagen VPV

De waarderingsgrondslagen van de VPV worden iedere twee jaar geëvalueerd. De evaluatie volgt na publicatie van de vernieuwde sterftetafels van het Actuarieel Genootschap (AG).

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verplichtstelling

Wijziging verplichtstelling deelneming in de Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken

Staatscourant 4 mei 2018, Nr. 25873

Besluit van de Minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid tot wijziging van de verplichtstelling tot deelneming in het bedrijfstakpensioenfonds voor medewerkers apotheken

Gezien de aanvraag van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie namens VZA, ASKA, FNV Zorg en Welzijn en CNV Zorg en Welzijn, daartoe strekkende dat de verplichtstelling tot deelneming in de Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken ingevolge de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000, wordt gewijzigd voor de in de aanvraag bedoelde groepen van personen in de bedrijfstak voor Medewerkers Apotheken;

Gelet op de artikelen 10, eerste lid, en 16 van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000;

Gezien het overleg met De Nederlandsche Bank;

BESLUIT:

I.

Wijzigt het besluit van 27 september 1957, nr. 4567, Stcrt. 1957, nr. 190 (laatstelijk gewijzigd bij besluit van 27 juni 2005, nr. UAW/CAV/05/28675, Stcrt. 2005, nr. 123) waarin werd overgegaan tot het verplicht stellen van de deelneming in de Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken.

De verplichtstelling tot deelneming komt na wijziging te luiden als volgt:

"De deelneming in de Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken is verplicht gesteld voor werknemers in dienst van werkgevers van openbare apotheken:

Onder werkgever wordt in deze zin verstaan:

1. Iedere natuurlijke of rechtspersoon, die een apotheek exploiteert in Nederland, niet zijnde een apotheek van een ziekenhuis, een apotheek van Rijk, provincie of gemeente, een apotheek van een apotheekhoudend huisarts, een en ander voor zover binnen de apotheek de totale bruto-omzet over een kalenderjaar voor 50% of meer wordt gegenereerd uit de verkoop van medicijnen op recept als bedoeld in de Geneesmiddelenwet (Wet van 8 februari 2007, Staatsblad 93, ter vaststelling van een nieuwe Geneesmiddelenwet);
2. Iedere natuurlijk of rechtspersoon, die een apotheek exploiteert in Nederland, niet zijnde een ziekenhuisapotheek, een apotheek van Rijk, provincie of gemeente, een apotheek van een apotheekhoudend huisarts, ongeacht de hoogte van de totale bruto omzet over een kalenderjaar van de verkoop van medicijnen op recept als bedoeld in de Geneesmiddelenwet (Wet van 8 februari 2007, Staatsblad 93, ter vaststelling van een nieuwe Geneesmiddelenwet).

Onder werknemer wordt in deze zin verstaan, degene die de eerste van de maand volgend op de maand waarin hij 67 jaar wordt nog niet heeft bereikt en:

1. die in dienst is van de hierboven genoemde werkgever en in het bezit is van een Nederlands getuigschrift en een daarmee gelijkgesteld diploma c.q. getuigschrift van apothekersassistent;
2. die in dienst is van de hierboven genoemde werkgever en het hiervoor onder 1 genoemde getuigschrift of diploma niet bezit, met uitzondering van de werknemer die in het bezit is van het diploma van een apotheker;
3. die in dienst is bij een werkgever die een drogisterijbedrijf uitoefent en die de functie van apothekersassistent als bedoeld in de Geneesmiddelenwet uitoefent.

Met een (openbare) apotheek worden gelijkgesteld receptenuitreken- of administratiebureaus en/of co-deer- of controlebureaus dan wel combinaties van dergelijke bureaus en, voor zover het betreft de aldaar werkzame apothekersassistenten, de opleidingscursussen van apothekers of groepen van apothekers voor apothekersassistenten.

Onder apotheek wordt in deze zin verstaan

- een lokaal of een samenhangend geheel van lokalen waarin geneesmiddelen worden bereid, ter hand gesteld en ten behoeve van terhandstelling in voorraad worden gehouden, dan wel alleen ter hand worden gesteld en daartoe in voorraad worden gehouden;

Onder ziekenhuisapotheek wordt in deze zin verstaan:

- Een lokaal of samenhangend geheel van lokalen waarin ten behoeve van de in een ziekenhuis opgenomen patiënten geneesmiddelen worden bereid, ter hand gesteld en ten behoeve van terhandstelling in voorraad worden gehouden, dan wel alleen ter hand worden gesteld en daartoe in voorraad worden gehouden;

Onder recept wordt in dit verband verstaan:

- een door een met naam en werkadres aangeduide beroepsbeoefenaar als bedoeld in artikel 36, veertiende lid, van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG, Wet van 11 november 1993, Stb. 655) dan wel daartoe in een andere lidstaat bevoegde beroepsbeoefenaar, opgesteld document waarin aan een persoon of instantie als bedoeld in artikel 61, eerste lid van de Geneesmiddelenwet (Wet van 8 februari 2007, Stb. 93, ter vaststelling van een nieuwe Geneesmiddelenwet), een voorschrift wordt gegeven om een met zijn stofnaam of merknaam aangeduid geneesmiddel in de aangegeven hoeveelheid, sterkte en wijze van gebruik ter hand te stellen aan een te identificeren patiënt, en dat is ondertekend door de desbetreffende beroepsbeoefenaar dan wel, zonder te zijn ondertekend, met een zodanige code is beveiligd dat een daartoe bevoegde persoon of instantie de authenticiteit ervan kan vaststellen."

II.

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst en heeft geen terugwerkende kracht.

's-Gravenhage, 1 mei 2018.

*De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
namens deze,
de Directeur Uitvoeringstaken Arbeidsvoorwaardenwetgeving,
M.H.M. van der Goes*

Bijlage 2: Communicatiebeleid

Het communicatiebeleid van PMA is erop gericht dat deelnemers een passende financiële (pensioen)planning maken. Ook heeft het beleid als strategisch doel dat het vertrouwen in en de sympathie voor PMA vergroot wordt.

Randvoorwaarde is dat de pensioencommunicatie moet voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Het periodiek monitoren en evalueren van de communicatie moet er toe leiden dat tijdig en gericht kan worden bijgestuurd.

PMA heeft met betrekking tot de communicatie de volgende doelgroepen geformuleerd:

- (gewezen) deelnemers;
- pensioengerechtigden;
- werkgevers en administratiekantoren.

Het overall doel van communicatie door PMA met de verschillende doelgroepen is tweeledig:

- Bouwen aan bewustzijn, een passende (financiële) pensioenplanning maken:
  - o Subdoel: de deelnemer heeft inzicht in de eigen situatie nu en later
  - o Subdoel: de deelnemer is actief en vertoont (passend) gedrag op specifieke momenten
  - o Subdoel: gepensioneerden weten dat hun pensioen verlaagd kan worden
- Bouwen aan vertrouwen en dichtbij staan
  - o Subdoel: de belanghebbenden (deelnemers, pensioengerechtigden, werkgevers en administratiekantoren) ervaren gemak. Zij ervaren dat PMA er voor hen is.
  - o Subdoel: de pensioengerechtigden accepteren de boodschap dat het pensioen verlaagd kan worden; zij weten dat als de pensioenen verlaagd worden het een uiterste en onvermijdelijke maatregel is.

De communicatiestrategie van PMA is '**de juiste dosering**'. Deze strategie heeft betrekking op:

- De kanaalstrategie (we zoeken een goede balans tussen halen en brengen)
- Segmentatie en personalisatie (de wijze van communiceren past bij de verschillende doelgroepen/individuen)
- Frequentie (we communiceren voldoende om effectief te zijn)
- Boodschap (we gebruiken een juiste mix van boodschappen, we vertellen niet te veel)

Speerpunten in de aanpak:

We werken aan positieve ervaringen

Eigen ervaringen zijn belangrijk voor de mening over een onderwerp en de betrokkenheid. Als een ervaring (heel) positief is of negatief wordt deze vaak gedeeld. Ook geldt dat een positieve ervaring op terrein A (bijvoorbeeld een keer kijken hoeveel pensioen je hebt opgebouwd) kan helpen om een volgende keer een stap verder te zetten (kijken of dit pensioen voldoende is).

We werken aan een juist mentaal beeld

Als mensen nadenken over een onderwerp en een boodschap 'verwerken', gaat het vooral om het beeld dat mensen hebben van pensioen en niet zozeer om wat zij weten. Kenmerkend voor het beeld dat men heeft is dat men denkt dat het beeld juist is; men stelt het eigen beeld niet ter discussie. Het is zaak om eventuele misverstanden te beïnvloeden, met andere technieken dan puur 'informerend'. Het is belangrijk dat het mentale beeld klopt, omdat men dan meer open staat voor boodschappen over pensioen en het volgen van het eigen pensioen. Men begrijpt immers dat het fonds er voor hen is en het doel is een goed pensioen uit te kunnen keren. Ook begrijpt men dat je zelf iets opbouwt, dat het zin heeft om deze eigen opbouw te volgen en dat je keuzes kan maken.

Onderdeel van het gewenste mentale beeld is ook dat PMA rekening houdt met mens en milieu. In de communicatie vlechtten we op passende momenten de boodschap dat de premies belegd worden en PMA kritisch is ten aanzien van de wijze waarop belegd wordt. De twee speerpunten binnen het ESG-beleid (access to medicine en klimaat) gebruiken we om dit beeld meer te laten leven.

We personaliseren zoveel mogelijk

In de huidige maatschappij is de burger gewend geraakt aan maatwerk. Het verstrekken van generieke informatie brengt vaak weinig teweeg. Naarmate informatie als minder relevant wordt ervaren, lezen mensen deze informatie niet of vluchtig. Hoe beter we boodschappen op maat kunnen maken en onze doelgroepen kennen en herkennen, hoe beter.

We verbinden communicatie, IT en pensioenbeheer met elkaar

We kunnen communicatie, IT en de afdeling pensioenen/premie niet meer als aparte afdelingen of aandachtsgebieden zien. Ze zijn met elkaar vervlochten geraakt. Als we een deelnemer op een passende wijze willen aanspreken, vanaf de start van zijn pensioenopbouw tot overlijden, moeten we flexibel zijn en het liefst de processen zó inrichten dat we niet uitgaan van de eigen standaarden en systemen, maar van de deelnemers en werkgevers. Dit betekent een ander perspectief en een andere benadering van communicatie.

Bijlage 3: Financieel Crisisplan PMA

PMA kent een algemeen Financieel Crisisplan en een Draaiboek financiële crisis. In het eerste worden het kader en de afspraken beschreven met betrekking tot de wijze waarop het bestuur handelt als het pensioenfonds in een crisissituatie (financiële crisis) terecht komt. Het tweede beschrijft de processtappen die Achmea IM neemt wanneer zich een financiële crisis voordoet.

Financieel Crisisplan PMA (vastgesteld 2 februari 2021)

1. Inleiding

In dit financieel crisisplan legt het bestuur van PMA (Bestuur) het kader en de afspraken vast met betrekking tot de wijze waarop het bestuur handelt als het pensioenfonds in een crisissituatie (financiële crisis) terecht komt.

De in dit financieel crisisplan beschreven maatregelen geven een mogelijke inzet van sturingsmiddelen tijdens een financiële crisis weer. Dit wil niet zeggen dat het bestuur in geval van een financiële crisis dit plan exact zal uitvoeren. In het geval van een financiële crisis zal het bestuur weloverwogen besluiten of en in welke mate uitvoering zal worden gegeven aan de maatregelen, zoals beschreven in dit plan. Het is immers vooraf onmogelijk om alle facetten van een financiële crisissituatie volledig in te schatten.

Dit financieel crisisplan wordt jaarlijks getoetst op actualiteit en indien nodig aangepast.

PMA heeft dit financieel crisisplan opgesteld conform het bepaalde bij en krachtens artikel 145 van de Pensioenwet en artikel 29b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

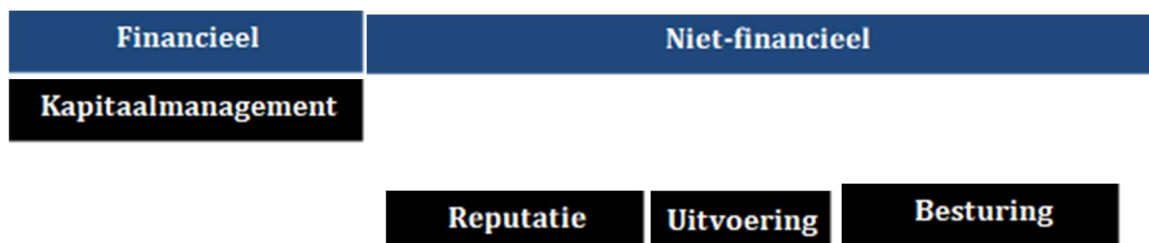
De volgende onderwerpen komen in dit financieel crisisplan aan bod:

- De kaders
- Beschrijving van de risico's, die het fonds in financiële problemen kunnen brengen
- De definitie van een financiële crisis
- De beschikbare maatregelen, inzetbaarheid en effectiviteit
- Evenwichtige belangenafweging
- Communicatie vooraf en tijdens een crisis
- Besluitvormingsproces tijdens een crisis

2. Kaders

2.1. Algemeen

PMA hanteert het Risk Appetite Value Chain © (RAVC)-model bij het risicomanagement. Binnen dit model worden de volgende domeinen onderscheiden:

Dit financieel crisisplan betreft het domein kapitaalmanagement. Onder dit domein vallen de componenten:

- Solvabiliteit: de mate waarin PMA aan haar verplichtingen kan voldoen;
- Rentabiliteit: het verband tussen het financiële resultaat en het geïnvesteerde vermogen (waaronder de z-score);
- Kosten: de kosten die PMA maakt;
- Liquiditeit: in hoeverre PMA in staat is om aan haar direct (op korte termijn) opeisbare verplichtingen (bijvoorbeeld uitkeringen) te kunnen voldoen.

2.2. Doelstelling, missie, visie en strategie PMA op het gebied van kapitaalmanagement

Op het gebied van kapitaalmanagement zijn de volgende onderdelen van de doelstelling, missie, visie en strategie van PMA relevant:

- De kerntaken van PMA zijn het verstrekken van pensioenuitkeringen, het beleggen van de pensioengelden en het verrichten van werkzaamheden die daar rechtstreeks verband mee houden.

- PMA stelt zich ten doel dat de uitvoering van de pensioenregelingen en het beheer van het belegd pensioenvermogen op een adequate en gecontroleerde manier plaatsvinden.
- Vanuit kennis en betrokkenheid van de branche biedt dit bedrijfstakpensioenfonds een goede pensioenregeling tegen redelijke kosten.
- Met inachtneming van criteria die aan maatschappelijk verantwoord beleggen worden gesteld, streeft PMA naar het behalen van een zo hoog mogelijk financieel rendement, zodanig dat de toeslagambitie mogelijk wordt gemaakt (de toeslagverlening uit de opbrengsten gefinancierd kan worden). De toeslagambitie heeft prioriteit, maar wel onder de randvoorwaarde dat de kans en mate van korten aanvaardbare proporties kent.

2.3. Risicohouding op het gebied van kapitaalmanagement

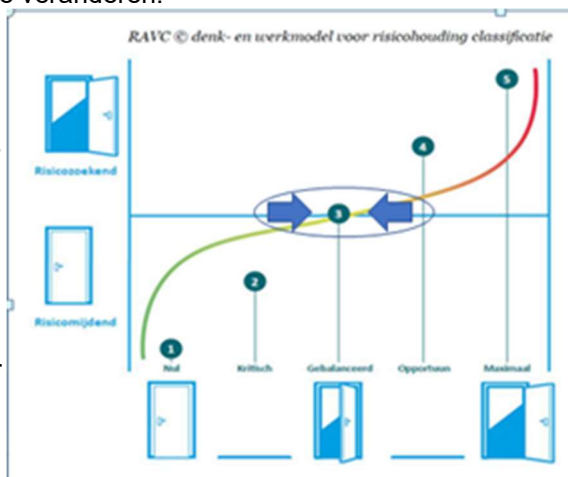
De risicohouding van PMA op het gebied van kapitaalmanagement is door het bestuur van PMA vastgesteld na overleg met cao-partijen en het verantwoordingsorgaan. Hierbij zijn de volgende punten geadresseerd:

- PMA kent een homogene groep deelnemers, met een stabiele loonontwikkeling.
- Het PMA-inkomen is steeds meer essentieel voor het gezinsinkomen.
- Bij uitoefening van het beroep is de apothekersassistente risicomijdend.
- De AOW is relatief laag. Er moet sprake zijn van een voldoende aanvulling op de AOW, zodat er een basisinkomen ontstaat. Hierbij dient gestreefd te worden naar (zoveel mogelijk) behoud van de koopkracht, waarbij tijdelijk niet indexeren of een kleine korting aanvaardbaar zijn.
- Er moet balans zijn tussen actieven en gepensioneerden. Enerzijds is PMA een jong fonds en heeft dus een lange opbouwperiode. Anderzijds hebben mensen die met pensioen zijn weinig mogelijkheden om hun financiële situatie nog te veranderen.

Op het gebied van kapitaalmanagement is de risicohouding van PMA gebalanceerd. Het lopen van risico binnen de pensioenregeling is nodig voor de financierbaarheid. Er moet sprake zijn van een redelijk goed pensioen, tegen een nog te betalen / redelijke premie.

Bij de risico-afwegingen weegt PMA de ambitie voor 55% en het risico voor 45%.

Voor solvabiliteit is de ondergrens van 95% maatgevend, voor rentabiliteit (rekening houdend met inflatie) dient het gemiddeld rendement 3,6% te zijn en wordt een z-score <0 als kritisch ervaren. Kosten worden gemonitord waarbij een stijging van 25% direct verantwoording afleggen betekent..

Voor het liquiditeitsrisico uit hoofde van rente- en valutaderivaten dient een dagelijks opvraagbare minimale cashbuffer aanwezig te zijn. Deze minimale cashbuffer moet de bijstorting op de geclearde en bilaterale renteswaps op kunnen vangen bij een rentestijging van 0,35% en een valutaschok van 5%.

Het bestuur van PMA toets jaarlijks of de te verwachten resultaten van PMA en het risico nog altijd vallen binnen de met cao-partijen afgesproken kaders. Deze kaders zijn:

- Het pensioenresultaat, dat volgt uit de haalbaarheidstoets, dient in het mediaan scenario ten minste 90% te zijn en dient in de 5% slechtste scenario's niet meer dan 45% af te wijken van het pensioenresultaat in het mediaan scenario.
- Een bandbreedte van 5% is vastgesteld voor het vereist eigen vermogen.

2.4. Risicobereidheid

Op het gebied van kapitaalmanagement kent PMA de volgende risicobereidheidsprincipes:

- Om toeslagen te kunnen financieren zijn partijen bereid risico te lopen. De prioriteit ligt, conform de doelstellingen van het pensioenfonds, in principe meer bij de toeslagambitie dan bij het voorkomen van kortingen.

- Het ambitieniveau van toeslagverlening is vertaald in de mate waarin het pensioen jaarlijks kan worden aangepast ten opzichte van de maatstaf (met ingang van 1 januari 2020 prijsinflatie) Het verwachte niveau van toeslagverlening op lange termijn bedraagt gemiddeld genomen 65% van de maatstaf per jaar. Dit is de aanpassing van het pensioen inclusief eventueel toegepaste kortingen.
- Het risico van lagere toeslagverlening bij tegenvallende economische omstandigheden wordt door partijen geaccepteerd. Het minimaal toelaatbare niveau van toeslagverlening op lange termijn bij een slechtweerscenario bedraagt gemiddeld genomen 0% van de maatstaf per jaar.
- Het risico van afname van de dekkingsgraad en kleine kortingen worden geaccepteerd.
- Het risico op de korte termijn wordt uitgedrukt in de wettelijk vereiste solvabiliteitsbuffer van 121%
- Hierbij wordt door partijen een bandbreedte toegestaan van +/-2,5%.
- Er wordt gestreefd naar een zo stabiel mogelijke feitelijke pensioenpremie. De pensioenpremie wordt niet gezien als een sturingsmiddel.

Samengevat is de risicohouding: De toeslagambitie heeft prioriteit, maar wel onder de randvoorwaarde dat de kans en mate van korten aanvaardbare proporties kent.

3. Crisissituatie

3.1. Definitie

Met een crisissituatie in het domein kapitaalmanagement wordt een financiële crisis bedoeld.

Een financiële crisis kan worden gedefinieerd als de situatie waarbij de strategische doelstelling van het pensioenfonds niet meer waargemaakt kan worden. Als strategische doelstelling is vastgelegd dat PMA overeenkomstig de bepalingen van haar statuten, het uitvoeringsreglement en de pensioenreglementen uitkeringen aan (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden, gewezen deelnemers en nabestaanden verstrekt ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Het bestuur streeft hierbij naar het behalen van een zo hoog mogelijk financieel rendement, zodanig dat de toeslagambitie mogelijk wordt gemaakt (de toeslagverlening uit de opbrengsten gefinancierd kan worden), met inachtneming van criteria die aan maatschappelijk verantwoord beleggen worden gesteld en onder randvoorwaarde dat de kans en mate van korten aanvaardbare proporties kent.

Naar de mening van het bestuur is er op het gebied van kapitaalmanagement sprake van een crisis:

- In een situatie waarin de dekkingsgraad van het fonds zich bevindt of zeer snel beweegt richting kritische waarden waardoor geen herstel meer mogelijk is binnen de gestelde termijnen zonder pensioenaanspraken en -rechten te korten (bijvoorbeeld door het dalen van de aandelenkoersen of de rente)*.
- In een situatie waarin de liquiditeit onvoldoende is om de pensioenuitkeringen te kunnen verrichten, kosten te kunnen betalen of benodigd onderpand te kunnen financieren.
- In een situatie waarin de gemiddelde z-score gemeten over 5 jaar zodanig is dat vrijstelling op grond van onvoldoende beleggingsrendement mogelijk is (p-toets <0).

* *Binnen de huidige wettelijke bepalingen worden er twee situaties onderscheiden waarin pensioenaanspraken en –rechten gekort dienen te worden:*

- Indien op het moment van vaststelling of actualisering van het herstelplan sprake is van een situatie waarin naar verwachting de beleidsdekkingsgraad van PMA niet binnen de looptijd van het herstelplan herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. In dit geval dient gedurende datzelfde boekjaar een korting op de pensioenaanspraken en –rechten te worden doorgevoerd (de benodigde korting mag over maximaal de looptijd van het herstelplan worden gespreid, waarbij alleen de eerste korting onvoorwaardelijk is).
In het vervolg van het crisisplan wordt gerefereerd aan de kritieke dekkingsgraad als zijnde de actuele dekkingsgraad waarbij de beleidsdekkingsgraad naar verwachting nog net binnen de looptijd van het herstelplan herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad.*
- Indien sprake is van een beleidsdekkingsgraad die gedurende zes opeenvolgende meetmomenten onder het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft (en de actuele dekkingsgraad van het fonds is op het 6e meetmoment eveneens lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad). In dit geval dient op het zesde meetmoment een onvoorwaardelijke korting op de pensioenaanspraken en –rechten te worden doorgevoerd zodanig dat de dekkingsgraad weer minimaal gelijk is aan de minimaal vereiste dekkingsgraad (de benodigde korting wordt over maximaal de looptijd van het herstelplan gespreid, de gespreide kortingen zijn echter wel allen onvoorwaardelijk)*

3.2. Financiële crisis solvabiliteit

In de onderstaande tabel zijn de verschillende financiële situaties opgesomd en voorzien van een classificatie. Hierbij geldt:

- Geen crisissituatie
- Geen crisissituatie, maar langdurige periode in deze situatie vraagt aandacht
- Situatie vraagt aandacht: het bestuur beziet of sturingsmiddelen ingezet kunnen of moeten worden en zo ja, in welke fase
- Crisissituatie: crisisplan treedt in werking

Financiële situatie	Consequenties	Crisis?
a) Beleidsdekkingsgraad hoger dan maximum van vereist eigen vermogen (VEV) en dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige toeslagverlening kan plaatsvinden	<ul style="list-style-type: none"> • Geen crisissituatie 	
b) Beleidsdekkingsgraad tussen 110% en het maximum van VEV en dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige toeslagverlening kan plaatsvinden	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen herstelplan • Pro rata toeslagverlening mogelijk mits en indien dekkingsgraad erna groter of gelijk aan 110% blijft • Afhankelijk van omstandigheden mogelijk aanpassen strategische beleggingsmix 	
c) Beleidsdekkingsgraad tussen minimaal vereiste dekkingsgraad (MVEV) en 110%	<ul style="list-style-type: none"> • Conform b) • Geen toeslagverlening 	
d) Beleidsdekkingsgraad tussen kritieke dekkingsgraad en MVEV	<ul style="list-style-type: none"> • Conform c) • Indien deze situatie vijf jaar voortduurt en de actuele DG bij de laatste vaststelling ook onder het MVEV ligt: korten opgebouwde pensioenaanspraken en rechten, zodanig dat de actuele dekkingsgraad direct gelijk is aan het MVEV 	
e) Beleidsdekkingsgraad lager dan kritieke dekkingsgraad	<ul style="list-style-type: none"> • Conform d) • Kortten van pensioenaanspraken en -rechten zodanig dat in tien jaar naar verwachting herstel tot VEV mogelijk is 	

In hoofdstuk 4 tot en met 10 wordt ingegaan op de mogelijke maatregelen, het besluitvormingsproces en de communicatie indien een financiële crisis op het gebied van solvabiliteit zich voordoet.

3.3. Financiële crisis rentabiliteit

De actuele dekkingsgraad kan door de rentegevoeligheid van de verplichtingen en de samenstelling van de beleggingen behoorlijke schommelingen laten zien. Het bestuur heeft enkele triggers vastgesteld zodat het bestuur tijdig kan nadenken en besluiten over aanvullende beheersmaatregelen. De beoogde werking is dat een trigger aanzet tot overleg buiten de regulier geplande (maandelijkse) bijeenkomsten en leidt tot advisering door de commissies en de bestuursbureau van PMA.

PMA hanteert de volgende triggers:

Financiële situatie	Trigger (daling dekkingsgraad in 1 week groter dan)
a) Beleidsdekkingsgraad hoger dan maximum van VEV	10%-punt
b) Beleidsdekkingsgraad tussen MVEV en VEV	5%-punt
c) Beleidsdekkingsgraad tussen kritieke dekkingsgraad en MVEV	3%-punt
d) Beleidsdekkingsgraad lager dan kritieke dekkingsgraad	3%-punt

Indien een dergelijke situatie zich voordoet, informeert de Bestuursbureau terstond het bestuur van PMA over de daling van de dekkingsgraad, de oorzaken daarvan en voorziet deze informatie van een advies. Het is dan aan het PMA bestuur om de situatie te beoordelen en nadere stappen uit te zetten. Het is niet haalbaar om in dit crisisplan concrete maatregelen te noemen die het bestuur zal nemen (waarbij het afzien van additionele maatregelen ook een keuze kan zijn) indien sprake is van bovengenoemde situatie. Of het gewenst is maatregelen te nemen en zo ja, welke, hangt namelijk sterk af van de oorzaak van de daling van de dekkingsgraad (door daling van het vermogen en/of stijging van de marktwaarde van de verplichtingen), de verwachtingen met betrekking tot een eventuele verscherping van deze oorzaken dan wel een herstel van de situatie, de verwachtingen met betrekking tot de termijn waarop dit zou kunnen plaatsvinden, de startdekkingsgraad vanaf welke de daling zich voordoet en eventuele andere feiten en omstandigheden die niet vooraf kunnen worden voorzien.

3.4. Kosten

Het bestuur monitort de kosten van PMA nauwgezet, echter op dit punt kan naar de mening van het bestuur van PMA geen sprake zijn van een crisissituatie.

3.5. Financiële crisis liquiditeit

PMA monitort de liquiditeit van het fonds door middel van een liquiditeitsprognose. Omdat bij PMA een groot deel van de beleggingen liquide is en omdat de premie-inkomsten van PMA groter zijn dan de uitkeringen, zijn in zijn algemeenheid voldoende liquide middelen beschikbaar om de verplichtingen te voldoen. *Voor het liquiditeitsrisico uit hoofde van rente- en valutaderivaten hanteert PMA een prudent beleid. Hierbij houdt PMA een dagelijks opvraagbare minimumbuffer aan die (zoveel mogelijk) moet voorkomen dat er een onderpandtekort ontstaat. Bij het bepalen van de omvang van deze minimumbuffer hanteert PMA een renteschok van 35bp en een valutaschok van 5%.*

Indien een dergelijke situatie zich voordoet, informeert de Bestuursbureau terstond het bestuur van PMA over het (dreigende) tekort aan liquiditeit, de oorzaken daarvan en voorziet deze informatie van een advies. Het is dan aan het PMA bestuur om de situatie te beoordelen en nadere stappen uit te zetten. Het is niet haalbaar om in dit crisisplan concrete maatregelen te noemen die het bestuur zal nemen (waarbij het afzien van additionele maatregelen ook een keuze kan zijn) indien sprake is van bovengenoemde situatie. Of het gewenst is maatregelen te nemen en zo ja, welke, hangt namelijk sterk af van de oorzaak van het (dreigende) tekort, de verwachtingen met betrekking tot een eventuele verscherping van deze oorzaken dan wel een herstel van de situatie, de verwachtingen met betrekking tot de termijn waarop dit zou kunnen plaatsvinden en eventuele andere feiten en omstandigheden die niet vooraf kunnen worden voorzien.

4. Nadere beschrijving financiële crisis solvabiliteit

4.1. Kritieke dekkingsgraad

De kritieke dekkingsgraad is de actuele dekkingsgraad waarbij de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds naar verwachting nog net binnen de looptijd van het herstelplan herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad (VEV). Indien de actuele dekkingsgraad lager is dan de kritieke dekkingsgraad dienen niet-reguliere sturingsmaatregelen (noodmaatregelen, zoals korting van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten) te worden ingezet.

De kritieke dekkingsgraad wordt berekend volgens de systematiek van het herstelplan en is afhankelijk van de marktrente(curve), het fondsbeleid en het verwacht rendement. Het fonds gaat bij de vaststelling van de kritieke dekkingsgraad uit van de maximale parameters, zoals beschreven in artikel 23a van het Besluit Financieel Toetsingskader.

Daarnaast hanteert de het fonds dekkingsgraad limieten. De dekkingsgraad limieten kunnen ertoe leiden dat additionele maatregelen worden getroffen om het verder wegzakken van de dekkingsgraad te voorkomen om zo invulling te geven aan de afspraken met de sociale partners.

4.2. Beschikbare maatregelen, inzetbaarheid en effectiviteit

Cao-partijen bepalen de inhoud van de pensioenregeling en de (maximale) premie en worden betrokken bij het vaststellen van de risicohouding. Het bestuur van PMA toetst of de opdracht van cao-partijen kan worden aanvaard en stelt het beleid vast.

Het pensioenfonds heeft de volgende maatregelen ter beschikking om te voorkomen dat zij in een crisissituatie terecht komt, of om uit een crisissituatie te herstellen:

- a. Het niet verlenen van toeslagen,
- b. Verhogen van de pensioenpremies
- c. Het verlagen van de pensioenopbouw in enig jaar,
- d. Het wijzigen van het beleggingsbeleid,
- e. Het verlagen van de opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten.

a. Niet verlenen van toeslagen

Op grond van de wet dient het verlenen van toeslagen toekomstbestendig plaats te vinden. Wettelijk gezien is gedeeltelijke toeslagverlening mogelijk bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan 110%. Volledige toeslag is mogelijk, indien de dekkingsgraad hoger is dan de dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige toeslagverlening mogelijk is. Het toeslagbeleid van PMA is beschreven in de ABTN en sluit aan bij de wettelijke bepalingen.

In de navolgende tabel worden de belangrijkste kenmerken van deze maatregel weergegeven:

Het niet (volledig) toekennen van toeslagen	
Juridisch kader	ABTN, paragraaf 6.2 Pensioenreglement, artikel 22 Uitvoeringsreglement, artikel 23
Mate van inzetbaarheid	Kan worden ingezet. Het bestuur neemt het besluit. Toeslag wordt niet automatisch toegekend.
Effectiviteit van de maatregel	Geen toeslagverlening = geen verlaging dekkingsgraad
Groepen die geraakt worden door de maatregel	<u>Deelnemers en gewezen deelnemers:</u> - Koopkrachtvermindering na pensionering - Wordt mogelijk gecompenseerd door toekomstige inhaaltoeslag <u>Pensioengerechtigden:</u> - Directe koopkrachtvermindering - Wordt op termijn mogelijk gereduceerd door inhaaltoeslag, voor toekomstige uitkeringen <u>Werkgever</u> N.v.t.
Ordeel bestuur	De maatregel levert geen extra herstel op

b. Verhoging van de pensioenpremie

Met cao-partijen is een maximale pensioenpremie afgesproken. Deze afspraken zijn geldig, zolang er geen duidelijkheid bestaat rondom een eventueel nieuw pensioenstelsel .

In de navolgende tabel worden de belangrijkste kenmerken van deze maatregel weergegeven:

Verhoging van de pensioenpremies	
Juridisch kader	ABTN, hoofdstuk 5 Pensioenreglement, artikel 7 Uitvoeringsovereenkomst, artikel 18
Mate van inzetbaarheid	Kan worden ingezet, binnen de afspraken die hierover met cao-partijen zijn gemaakt. De maximale pensioenpremie is vastgelegd in een brief van 28 mei 2019. Het bestuur mag binnen deze maximale pensioenpremie de pensioenpremie vaststellen.
Effectiviteit maatregel	Afhankelijk van de rentestand. In het herstelplan daalt de dekkingsgraad met maximaal 0,7% per jaar door premiebetaling.
Groepen die geraakt worden door maatregel	<u>Deelnemers</u> <ul style="list-style-type: none"> • Geen effect op pensioenopbouw. • Stijging deelnemersbijdrage (1/3 van totale premie) <u>Werkgever</u> <ul style="list-style-type: none"> • Stijging werkgeversbijdrage (2/3 van totale premie)

	<p><u>Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Minder dekkingsgraadachteruitgang door de combinatie van premie en pensioenopbouw, waardoor de (kans op) korting lager wordt en / of de (kans op) toeslagverlening toeneemt.
Oordeel bestuur	<p>De premie en waarde van pensioenopbouw dienen enigszins in balans te zijn en de invloed van de combinatie van pensioenopbouw en premiebetaling op de dekkingsgraad-ontwikkeling dient beperkt te zijn.</p> <p>Een eventuele verhoging van de pensioenpremie dient derhalve om deze balans te verbeteren. Het verhogen van de pensioenpremie wordt niet gezien als sturingsinstrument voor extra herstel van de dekkingsgraad.</p>

c. Het verlagen van de pensioenopbouw in enig jaar

Met cao-partijen is afgesproken dat de pensioenopbouw in enig jaar kan worden verlaagd, indien de (naar de mening van het bestuur van PMA) benodigde premie voor pensioenopbouw hoger is dan de overeengekomen maximale pensioenpremie. Met cao-partijen is een procedure afgesproken, waarbij cao-partijen in de gelegenheid worden gesteld om een extra premie te betalen om de verlaging van pensioenopbouw in enig jaar (gedeeltelijk) te voorkomen.

In de navolgende tabel worden de belangrijkste kenmerken van deze maatregel weergegeven:

Het verlagen van de pensioenopbouw in enig jaar	
Juridisch kader	ABTN, hoofdstuk 5.4 Pensioenreglement, artikel 7
Mate van inzetbaarheid	Kan worden ingezet, binnen de afspraken die hierover met cao-partijen zijn gemaakt. Afgesproken is dat de pensioenopbouw in enig jaar wordt verlaagd, indien de maximale pensioenpremie naar het oordeel van het bestuur onvoldoende is om volledige pensioenopbouw te financieren. Met cao-partijen is een procedure afgesproken, waarbij cao-partijen in de gelegenheid gesteld worden om een extra premie te betalen om verlaging van de pensioenopbouw in enig jaar (gedeeltelijk) te voorkomen. Dit is vastgelegd in een brief van 28 mei 2019 van cao-partijen. Indien cao-partijen binnen de in de procedure opgenomen tijdslijnen geen extra premie ter beschikking stellen, is het bestuur van PMA gerechtigd de pensioenopbouw in het betreffende jaar te verlagen.
Effectiviteit maatregel	Afhankelijk van de rentestand. In het herstelplan daalt de dekkingsgraad met maximaal 0,7% per jaar door premiebetaling.
Groepen die geraakt worden door maatregel	<p><u>Deelnemers</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Minder pensioenopbouw in betreffend jaar. <p><u>Werkgever</u></p> <ul style="list-style-type: none"> N.v.t. <p><u>Pensioengerechtigden en gewezen deelnemers:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Minder dekkingsgraadachteruitgang door de combinatie van premie en pensioenopbouw, waardoor de (kans op) korting lager wordt en / of de (kans op) toeslagverlening toeneemt.
Oordeel bestuur	De premie en waarde van pensioenopbouw dienen enigszins in balans te zijn en de invloed van de

combinatie van pensioenopbouw en premiebetaling op de dekkingsgraad-ontwikkeling dient beperkt te zijn.

Een eventuele verlaging van de pensioenopbouw in enig jaar dient derhalve om deze balans te verbeteren.

Het verlagen van de pensioenopbouw in enig jaar wordt niet gezien als sturingsinstrument voor extra herstel van de dekkingsgraad.

d. **Het wijzigen van het beleggingsbeleid**

Het bestuur van PMA toetst jaarlijks of de te verwachten resultaten van PMA en het risico nog altijd vallen binnen de met cao-partijen afgesproken kaders. Daarnaast onderzoekt het PMA bestuur periodiek door middel van een ALM-studie of het strategisch beleggingsbeleid nog altijd leidt tot de beste resultaten, gegeven de doelstelling van PMA en de met cao-partijen afgesproken kaders.

Het strategisch beleggingsbeleid van PMA is vastgelegd in de ABTN. Een besluit tot aanpassing van de strategische beleggingsmix kan door het bestuur worden genomen. Voorafgaande aan dit besluit worden diverse alternatieven door de beleggingscommissie onderzocht. De consequenties van een wijziging van het strategisch beleggingsbeleid worden hierbij inzichtelijk gemaakt door middel van een ALM-studie. De actuele dekkingsgraad kan door de rentegevoeligheid van de verplichtingen en de samenstelling van de beleggingen behoorlijke schommelingen laten zien. Het bestuur heeft enkele triggers vastgesteld zodat het bestuur tijdig kan nadenken en besluiten over aanvullende beheersmaatregelen, bijvoorbeeld het aanpassen van het (strategisch) beleggingsbeleid. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 3.3.

Het wijzigen van het beleggingsbeleid	
Juridisch kader	ABTN, paragraaf 8.3
Mate van inzetbaarheid	Bestuur neemt besluit Besluiten kunnen worden genomen, gegeven de kaders die hiervoor met cao-partijen zijn afgesproken (risicohouding).
Effectiviteit maatregel	<ul style="list-style-type: none"> • Risicoreductie leidt tot een kleinere kans op een lagere dekkingsgraad • Minder risico= minder verwacht rendement = minder toeslagpotentieel
Groepen die geraakt worden door maatregel	<u>Deelnemers en gewezen deelnemers</u> <ul style="list-style-type: none"> • Kans op korting en kans op toeslagverlening van opgebouwde pensioenen wijzigt • Stijging van de toetspremie en dus mogelijk de benodigde pensioenpremie of verlaging van de pensioenopbouw <u>Gepensioneerden en gewezen deelnemers</u> <ul style="list-style-type: none"> • Kans op korting en kans op toeslagverlening van opgebouwde pensioenen wijzigt <u>Werkgever</u> <ul style="list-style-type: none"> • Stijging van de toetspremie en dus mogelijk de benodigde pensioenpremie.
Oordeel bestuur	Het bestuur houdt in beginsel vast aan het strategisch beleggingsbeleid en onderzoekt eventuele gewenste wijzigingen gedegen. In extreme omstandigheden kan snelle besluitvorming noodzakelijk zijn. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 3.3.

e. **Verlagen van opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten**

In paragraaf 2 van dit crisisplan is beschreven in welke situatie de pensioenaanspraken en – rechten wettelijk gezien dienen te worden gekort. Dit sturingsmiddel wordt door het bestuur gezien als het laatste redmiddel.

Verlagen van de pensioenaanspraken en –rechten

Juridisch kader	ABTN, paragraaf 6.4 Pensioenreglement, artikel 35 Uitvoeringsreglement, artikel 21
Mate van inzetbaarheid	Bestuur neemt besluit
Effectiviteit maatregel	Bij beleidsdekkingsgraad van 100% geldt: <ul style="list-style-type: none"> • 1% korten = 1% verhoging actuele dekkinggraad
Groepen die geraakt worden door maatregel	<u>Deelnemers en gewezen deelnemers</u> <ul style="list-style-type: none"> • Koopkrachtvermindering na pensionering • Wordt mogelijk gecompenseerd door goedmaken korting in toekomst <u>Gepensioneerden</u> <ul style="list-style-type: none"> • Directe koopkrachtvermindering • Wordt op termijn mogelijk gereduceerd door goedmaken van korting <u>Werkgever</u> <ul style="list-style-type: none"> • N.v.t.
Oordeel bestuur	Het Bestuur ziet deze maatregel als uiterste redmiddel.

4.3. Prioritering

Wanneer het pensioenfonds zich in een crisissituatie (solvabiliteit) bevindt zal het bestuur besluiten welke maatregelen worden ingezet en in welke mate. Hierbij geldt in principe de volgende prioritering:

1. Het niet (volledig) toekennen van toeslagen..
2. Het verlagen van de pensioenopbouw of het verhogen van de pensioenpremie (conform de afspraken die hierover met cao-partijen zijn gemaakt), zodanig dat de premie en waarde van pensioenopbouw meer in balans zijn.
3. Het korten van pensioenaanspraken en –rechten.

Het bestuur van PMA acht het aanpassen van het beleggingsbeleid alleen opportuun, indien de (economische) omstandigheden naar de mening van het bestuur zodanig zijn gewijzigd dat aanpassing van het strategisch beleggingsbeleid noodzakelijk is.

4.4. Evenwichtige belangenbehartiging

Het bestuur richt zich bij de vervulling van haar taak naar de belangen van de bij het pensioenfonds betrokken deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en hun partners en de werkgevers en zorgt ervoor dat zij zich op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen. Bij het nemen van maatregelen is evenwichtige belangenbehartiging onderdeel van de besluitvorming. Hierbij worden ook in het verleden doorgevoerde maatregelen in ogenschouw genomen.

Het bestuur is van mening dat:

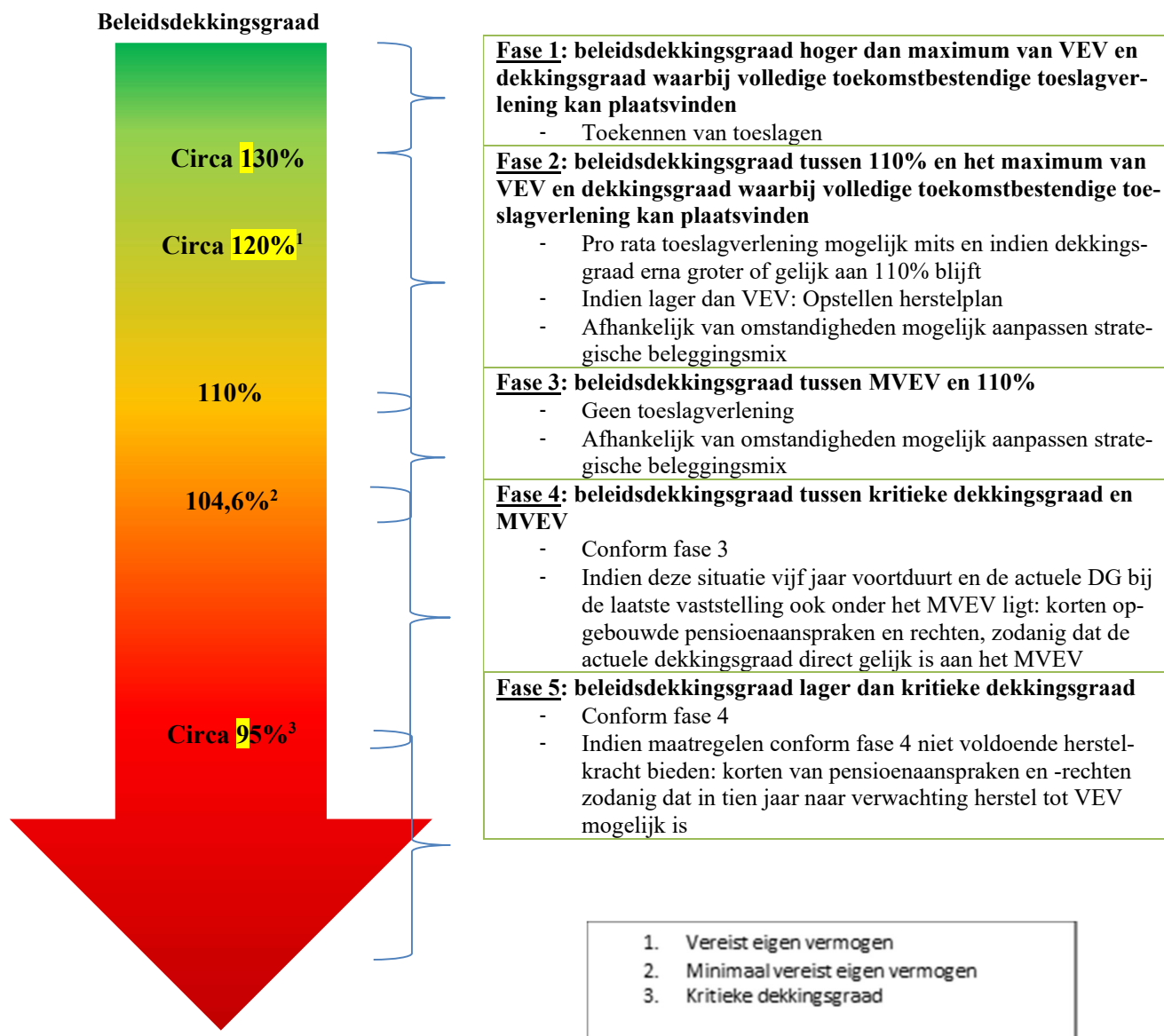
- Alle belanghebbenden bij moeten dragen aan herstel in een crisissituatie
- De lasten zo veel mogelijk gelijk verdeeld moeten worden over jongere en oudere deelnemers van het pensioenfonds
- Indien er sprake is van korten van opgebouwde pensioenen in beginsel geen onderscheid gemaakt moet worden naar groepen deelnemers.

In de navolgende tabel is schematisch weergegeven welke maatregel effect heeft op welke groep belanghebbenden:

Impactanalyse				
Maatregel	Deelnemers	Gewezen Deelnemers	Gepensioneerden	Werkgevers
Verhoging pensioenpremies	Ja	Nee	Nee	Ja
Geen toeslagverlening	Ja	Ja	Ja	Nee
Verlagen aanspraken	Ja	Ja	Ja	Nee
Versoberen pensioenregeling	Ja	Nee	Nee	Nee

4.5. Samenvatting maatregelen in crisissituatie

Het bestuur zal achtereenvolgens de volgende maatregelen inzetten:

5. Besluitvormingsproces

Besluitvorming vindt in beginsel plaats via het reguliere besluitvormingsproces. In crisissituaties kan snellere besluitvorming noodzakelijk zijn. Zie hoofdstuk 4 van het crisisplan Stichting PMA.

6. Communicatie

Het bestuur vindt het van groot belang dat de belanghebbenden (actieve deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgevers, Verantwoordingsorgaan en de Raad van toezicht) op een volledige, tijdige en duidelijke wijze worden geïnformeerd over het Financieel Crisisplan en de maatregelen die beschikbaar zijn in de verschillende financiële stadia waarin het pensioenfonds kan verkeren c.q. de maatregelen die worden ingezet tijdens een crisis.

Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar:

- Het ter kennis brengen aan de belanghebbenden van het bestaan van het Financieel Crisisplan, voordat een crisis zich voordoet;
- De communicatie indien een crisis zich voordoet.

a) De communicatie voordat een crisis zich voordoet

De Pensioen- en Communicatiecommissie bereidt de communicatie voor. Het bestuur stelt de communicatie vast, waarna de belanghebbenden daarvan kennis kunnen nemen.

In de communicatie via de website wordt structureel aandacht besteed aan de financiële situatie van het pensioenfonds en eventuele consequenties. Onderdeel hiervan is de maandelijkse publicatie van de dekingsgraad, met een korte toelichting en het verloop over de achterliggende periode.

Wanneer dit van toepassing is wordt in dit maandelijkse nieuwsbericht gewezen op de mogelijke maatregelen die ingezet kunnen worden wanneer de financiële positie verder achteruit gaat.

Het financieel crisisplan is voor alle betrokkenen op de website terug te vinden.

b) De communicatie tijdens een crisis

Tijdens een crisis zullen alle communicatiemiddelen worden aangewend om belanghebbenden zo spoedig mogelijk kennis te laten nemen van de (voorgenomen) maatregelen. Uitgangspunten bij de communicatie zijn: proactief, tijdigheid en begrijpelijkheid. Hierbij wordt uitgegaan van het communicatieprotocol van de Pensioenfederatie bij dreigende kortingen.

Communicatie met DNB

DNB wordt schriftelijk op de hoogte gesteld van de voorgenomen maatregelen, conform de daartoe geldende voorschriften.

Communicatie met Raad van Toezicht en Verantwoordingsorgaan

De Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan worden in een persoonlijk gesprek met (een afvaardiging van) het bestuur op de hoogte gesteld van de voorgenomen maatregelen.

Communicatie met sociale partners

De sociale partners worden schriftelijk door het bestuur op de hoogte gesteld van de voorgenomen maatregelen.

Website

Op de website wordt een nieuwsbericht geplaatst met daarin een korte opsomming van de crisis en de (voorgenomen) maatregelen. De Pensioen- en Communicatiecommissie draagt zorg voor de (voorbereiding van de) tekst van het nieuwsbericht op de website. De tekst wordt vastgesteld door het bestuur.

Magazine Apotheek & Pensioen

In aanvulling op het bericht van de website wordt een Apotheek & Pensioen opgesteld, met daarin een nadere toelichting op de financiële positie en de (voorgenomen) maatregelen.

Apotheek & Pensioen wordt opgenomen op de website en tevens verstuurd naar alle werkgevers, actieven en gepensioneerden. De Pensioen- en Communicatiecommissie draagt zorg voor de (voorbereiding van) Apotheek & Pensioen. Apotheek & Pensioen wordt vastgesteld door het bestuur.

Brief aan belanghebbenden

Indien er sprake is van korting van pensioenaanspraken en –rechten worden actieve en inactieve deelnemers met een brief op de hoogte gesteld van de consequenties voor hun pensioenaanspraken en -rechten.

Telefonische vragen belanghebbenden

In Apotheek & Pensioen, op de website en in de deelnemerscommunicatie wordt het telefoonnummer en e-mailadres van de pensioenadministrateur opgenomen. Belanghebbenden kunnen via dit nummer of adres contact opnemen met vragen.

Pers

PMA voert op dit moment geen actief mediabeleid en brengt geen persberichten uit. Nieuws wordt alleen kenbaar gemaakt op de website van PMA en in het magazine Apotheek & Pensioen. Bij eventuele persvragen staat de voorzitter van het pensioenfonds de pers te woord.

Draaiboek financiële crisis (vastgesteld 19 december 2023)

Doel & inhoud

Achmea IM heeft een Draaiboek financiële crisis 2.0 ; dit beschrijft de processtappen die Achmea IM neemt wanneer zich een financiële crisis voordoet. Een financiële crisisperiode vereist een intensieve communicatie en afstemming tussen PMA en Achmea IM. PMA heeft dit Draaiboek Financiële Crisis PMA ontwikkeld om aan te sluiten bij het Draaiboek van Achmea IM en de onderlinge [operationele] afstemming ['way of working'] vast te leggen.

In dit Draaiboek Financiële Crisis PMA wordt vastgelegd:

Wanneer een crisis wordt geactiveerd en beëindigd, hoe, wie en wat; stappenplan

De samenstelling van het Financieel Crisis Team (FCT) |

Opties, besluitvorming, vastlegging & verantwoording

Wanneer tijdelijke maatregelen worden beëindigd en de frequentie van herbeoordeling

Evaluatie & simulatie

Een financiële crisis is een bijzondere vorm van crisis en heeft daarmee raakvlak met het Overkoepelend Crisisplan van PMA.

Stappenplan

Stap	Hoe en wat/wie dan?
Activering Draaiboek Financiële Crisis PMA (In het Overkoepelend Crisisplan van PMA <i>kunnen</i> nog andere triggers voor het activeren van het Draaiboek Financiële Crisis PMA worden opgenomen)	Achmea IM stuurt boodschap in werking treden draaiboek Achmea IM (zie bijlage: Achmea IM Draaiboek financiële crisis 2.0) aan Bestuursadviseur Vermogensbeheer PMA
Activering Financieel Crisis Team (FCT) PMA	Achmea IM verstrekt korte toelichting van achtergrond, vervolgstappen, Bestuursadviseur Vermogensbeheer PMA activeert FCT en informeert bestuur
Bijeenkomst FCT	Achmea IM geeft specifiek advies op de portefeuille van PMA, Bestuursadviseur Vermogensbeheer PMA roept FCT bijeen
Besluit PMA	Om advies over te nemen of niet
Implementatie besluit	Bestuursadviseur Vermogensbeheer PMA informeert Achmea IM over opvolging advies. Achmea IM informeert de Bestuursadviseur Vermogensbeheer PMA dat het besluit is geïmplementeerd
Communicatie, bijeenkomst(en) FCT, acties	Afhankelijke van de specifieke situatie zijn meerdere communicatie momenten, bijeenkomsten van het FCT en/of bestuur, en acties aan de orde en worden stappen uit voorgaande herhaald. In afstemming tussen Fiduciair adviseur Achmea IM en Bestuursadviseur Vermogensbeheer PMA
Beëindigen Draaiboek Financiële Crisis PMA	Achmea IM stuurt boodschap beëindiging van crisissituatie aan Bestuursadviseur Vermogensbeheer PMA, deze informeert het FCT en het bestuur

Beëindigen tijdelijke maatregelen	De Bestuursadviseur Vermogensbeheer PMA initieert besluitvorming door het bestuur over ongedaan making van genomen tijdelijke maatregelen en als deze niet meteen ongedaan worden gemaakt bewaakt de Bestuursadviseur Vermogensbeheer PMA de periodieke herbeoordeling
-----------------------------------	--

Samenstelling FCT

Financieel Crisis Team (FCT)	Rollen
Voorzitter BAC PMA	Voorzitter FCT
Voorzitter bestuur PMA	Lid FCT / plv. voorzitter FCT (plaatsvervanger: secretaris bestuur PMA) 'Linking pin' bestuur PMA, (andere) fondsorganen, sociale partners (SP), extern toezicht
Bestuurslid lid BAC PMA	Lid FCT
Lid bestuur, voorzitter RC PMA	Lid FCT
Adviseur risicobeheer	PMA SFH RB (plaatsvervanger: nader te bepalen) inhoudelijke beoordeling vanuit risicoperspectief
Fiduciair adviseur Achmea IM	Achmea IM Fiduciair adviseur (FA) PMA <i>Adviseur FCT Liaison met Achmea IM</i>
Adviseur & secretaris	PMA Bestuursadviseur Vermogensbeheer/Balansbeheer (plaatsvervanger: Manager Finance) Adviseur FCT liaison met FA Secretaris notulen en onderhoud crisislog informeren bestuur
Communicatie Reporting PMA	PMA Manager Communicatie Manager Finance <i>Communicatie andere gremia (w.o. RvT, VO, SP), communicatie deelnemers, rapportage & ondersteunende werkzaamheden</i>

Besluitvorming, vastlegging, verantwoording

Opties & verantwoording	
Niets doen	'Niks doen kan een goede optie zijn' Gedelegeerd aan FCT notulen/crisislog informeren bestuur
Cash allocatie	(Potentiële) maatregelen kunnen omvatten: (Niet) Uitstel / bijsturen (Advies Achmea IM) Gedelegeerd aan FCT getekende waiver notulen/crisislog informeren bestuur
Rente afdekking (operationele bijsturing)	(Potentiële) maatregelen kunnen omvatten: (Niet) bijsturen / (Niet) bijsturen op bucket, (Niet/Wel) op totaal (Advies Achmea IM) Gedelegeerd aan FCT getekende waiver notulen/crisislog informeren bestuur

Valuta afdekking	(Potentiële) maatregelen kunnen omvatten: (Niet) bijsturen (Advies Achmea IM) Gedelegeerd aan FCT getekende waiver notulen/crisislog informeren bestuur
Tegenpartijrisico	(Potentiële) maatregelen kunnen omvatten: Exposures bevroren / afbouwen (Advies Achmea IM) Gedelegeerd aan FCT getekende waiver notulen/crisislog informeren bestuur
Liquiditeits/onderpandrisico	(Potentiële) maatregelen kunnen omvatten: Vergroten van liquiditeitsbuffer / afbouwen rente afdekking (waar goedkeuring PMA is vereist; andere maatregelen zijn al in de discretionaire ruimte van Achmea IM) Gedelegeerd aan FCT getekende waiver notulen/crisislog informeren bestuur
Dekkingsgraadrisico	(Potentiële) maatregelen kunnen omvatten: Verhogen rente afdekking / verlagen aandelenrisico [al dan niet met derivaten] Bestuur (BV), verkort proces notulen/crisislog
[Andere maatregelen]	Naar bevinden Gedelegeerd aan FCT notulen/crisislog informeren bestuur & bekrachtiging door bestuur (achteraf)

Tijdelijke maatregelen

Besluit ongedaan maken tijdelijke maatregelen	In beginsel wordt door het bestuur [bij beëindiging van de crisis] tot ongedaanmaking/afbouw besloten, tenzij. [Het is dus geen automatisme.]
Als tijdelijke maatregelen (toch) langer in stand blijven	Wordt dit formeel periodiek (in ieder geval in iedere BV) herbeoordeeld Worden strategische keuzes in beginsel alleen over het strategische beleid geïmplementeerd [tijdelijke maatregelen worden daarbij dan in beginsel buiten beschouwing gelaten] Worden bij het onderzoeken van [nieuw] beleid, naast een ALM-studie, ook alternatieven met een doorgaans kortere looptijd [zoals een 'ALM-light', PC-studie] expliciet overwogen Wordt nieuw vastgesteld beleid zo snel mogelijk geïmplementeerd

Bijlage 4: Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen PMA

1. Inleiding

Deze “Verklaring inzake de Beleggingsbeginselen” (hierna: Verklaring) beschrijft op beknopte wijze de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken (PMA). De Verklaring wordt herzien zodra er een belangrijke wijziging in het beleggingsbeleid optreedt en is als bijlage bij de Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van PMA opgenomen.

2. Het pensioenfonds en de pensioenregeling

PMA is een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds en verzorgt, uit naam van de werkgevers- en werknemersvertegenwoordiging (sociale partners), de pensioenregeling voor alle werknemers werkzaam in een apotheek behoudens de apothekers in loondienst en voor de werknemers werkzaam bij een vrijwillig bij PMA aangesloten organisatie. De pensioenregeling van PMA betreft een middelloonregeling, wat inhoudt dat de hoogte van het pensioen dat wordt opgebouwd bij PMA afhankelijk is van het gemiddelde salaris gedurende de in de branche werkzame periode. Voor de jaarlijkse pensioenopbouw ontvangt PMA premie.

De nominale pensioenen worden gerealiseerd zolang PMA niet langdurig in een situatie van dekkingstekort verkeert of de herstelkracht van de financiële positie van PMA niet toereikend is. In een situatie van een reserve- of dekkingstekort wordt een herstelplan opgesteld. Daarin wordt aangegeven op welke wijze PMA weer uit het tekort denkt te komen, waarbij geldt dat PMA niet kan terugvallen op de aangesloten werkgever(s). Of nominale pensioentoezeggingen gekort moeten worden hangt af van de herstelmaatregelen en het tempo waarin het herstel zich voltrekt. PMA kent een voorwaardelijke toeslagregeling.

3. Doelstelling

PMA stelt zich ten doel om pensioenuitkeringen te verstrekken aan (gewezen) deelnemers, (gewezen) partners en kinderen ter zake van ouderdom, arbeidsongeschiktheid en overlijden.

Vanuit de ambitie dat de koopkracht van de uitkeringen behouden blijft door het verlenen van toeslagen (indexatie) geldt dat de toeslagambitie prioriteit heeft onder de randvoorwaarde dat de kans op, en mate van, korten aanvaardbare proporties kent. Het toekennen van toeslag is derhalve te allen tijde voorwaardelijk.

4. Kerntaken

De kerntaken van PMA zijn het verstrekken van pensioenuitkeringen, het beleggen van de pensioengelden en het (doen) verrichten van werkzaamheden die daar rechtstreeks verband mee houden. PMA heeft geen winstdoelstelling en bij beleidsafwegingen houdt PMA op evenwichtige wijze rekening met de korte en lange termijn belangen van alle belanghebbenden.

Met inachtneming van criteria die aan maatschappelijk verantwoord beleggen worden gesteld, is het streven naar het behalen van een zo hoog mogelijk financieel rendement, zodanig dat de toeslagambitie mogelijk wordt gemaakt (de toeslagverlening uit de opbrengsten gefinancierd kan worden). De toeslagambitie heeft prioriteit, maar wel onder de randvoorwaarde dat de kans en mate van korten aanvaardbare proporties kent.

5. Organisatie

PMA wordt bestuurd door een bestuur van maximaal negen leden die gezamenlijk het beleid bepalen en eindverantwoordelijk zijn voor alle activiteiten van PMA. Er is een Beleggings Advies Commissie, bestaande uit een afvaardiging van ten minste twee leden van het bestuur en één of twee externe deskundigen. De Beleggings Advies Commissie adviseert het bestuur over het beleggingsbeleid en ziet toe op de uitvoering van het beleggingsbeleid. PMA heeft een gespecialiseerde partij aangesteld voor het verzorgen van de bewaarneming, de beleggingsadministratie, de performancemeting en de compliance controle. Daarnaast wordt het bestuur van PMA ondersteund door een risicomanager die onder andere nagaat of er voldoende beheersing is van de risico's voortkomende uit de beleggingen en de uitvoering daarvan. Om mogelijke belangenverstremming, misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij PMA aanwezige informatie te voorkomen, hebben verbonden personen van PMA een gedragscode ondertekend waarvan de naleving, mede door een externe compliance officer, wordt bewaakt.

Uitbesteding aan Achmea IM

Achmea IM, de fiduciair manager van PMA, ondersteunt het bestuur en de Beleggings Advies Commissie. Voor de Beleggings Advies Commissie betreft dit de beleidsvoorbereiding, het toezicht op de externe vermogensbeheerders, het risicobeheer en het verzorgen van rapportages. De diensten die Achmea IM aan PMA biedt zijn gedetailleerd vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst. Daarin zijn ook de beheersmaatregelen aangegeven. Door middel van een ISAE-3402 rapportage van de accountant wordt PMA geïnformeerd over de juiste uitvoering daarvan.

Eenmaal per kwartaal uitvoerig, en maandelijks beknopt, rapporteert Achmea IM aan PMA over alle relevante aspecten met betrekking tot de beleggingen. Jaarlijks legt het bestuur in het jaarverslag, waarvan de jaarrekening onderdeel uitmaakt, verantwoording af over het gevoerde beleid en wordt inzage gegeven in de financiële positie van PMA.

6. Afgewogen risicoprofiel

PMA voert de pensioenregeling uit conform het pensioenreglement. PMA ontvangt premies en belegt deze. De beleggingsportefeuille is bedoeld om ervoor te zorgen dat de pensioenen (ook in de toekomst) uitbetaald kunnen worden. Om dit te bereiken moet PMA een bepaalde mate van beleggingsrisico nemen. Dit houdt praktisch gezien in dat het rendement (tijdelijk) negatief of onvoldoende kan zijn, en als dat langdurig het geval is, betekent dit gelijktijdig een kans op korten. Op langere termijn vinden het bestuur en de sociale partners een pensioen met toeslagverlening en mogelijk een wat grotere kans op korten belangrijker dan een nominaal gelijkblijvend pensioen met een kleine kans op korten. Immers, zonder toeslag zal met 2% inflatie per jaar in ca. 35 jaar de koopkracht van het pensioen halveren. Om die reden neemt PMA een afgewogen mate van risico in de beleggingen om zo te trachten bij te dragen aan het voldoen aan de toeslagambitie. Daarnaast draagt het nemen van beleggingsrisico's bij aan het bijhouden van de stijgende levensverwachting van deelnemers.

7. Beleggingsbeginselen

Beleggen is in feite het vertrouwen op het kunnen behalen van voldoende rendementen. Het bestuur van PMA heeft als basis voor de beleidsvorming voor de beleggingen een aantal uitgangspunten geformuleerd.

De belangrijkste acht beginselen en de praktische consequenties zijn:

(Visie op) financiële markten

1. Vanwege de vergaande globalisering van markten en individuele ondernemingen verdient een mondiale benadering de voorkeur boven een sector-, factor- en/of regiobenadering.

Consequentie: PMA belegt zodanig dat een brede, bij voorkeur wereldwijde, exposure en spreiding van de portefeuille wordt verkregen. Als dat kan met beleggingen in bedrijven uit de ontwikkelde markten met een goede governance, heeft dat de voorkeur. Idem geldt dit voor aandelen van vastgoedfondsen.

2. Financiële markten (en met name ontwikkelde markten) zijn dermate efficiënt dat passief beheer van de portefeuille wordt geprefereerd, o.a. vanwege de significant lagere beheerkosten.

Consequentie: De voorkeur heeft passief beheer op basis van bewust gekozen benchmarks waar dat kan, of anders risicomijdend beheer met relatief weinig aan- en verkopen.

(Visie op) rendement

3. Rendement behalen is een middel om (pensioen)toezeggingen aan de deelnemers van het fonds te verwezenlijken en dat maakt dat het nominaal benodigd rendement de ondergrens is.

Consequentie: Beleggingen worden in context van de portefeuille beoordeeld op rendement en risico en de correlatie daartussen. Beleggingen met een verwacht lager rendement dan het benodigd rendement zijn toegestaan als deze duidelijk bijdragen aan het risicobeheer³.

4. Bij de selectie van beleggingen om de ambitie te realiseren geldt de voorwaarde dat de belegging bestuurlijk begrijpbaar en door de beheerorganisatie uitvoerbaar is.

Consequentie: Er wordt alleen belegd in een categorie als (i) het bestuur de belegging begrijpt, en (ii) de beheerorganisatie heeft aangetoond dat het de monitoring kan verzorgen en dat geborgd is dat de individuele beleggingstitels kunnen worden beoordeeld en gewaardeerd. Complex geachte beleggingen worden pas overwogen en ingezet als deze nodig zouden zijn voor het realiseren van de pensioenambitie.

5. Allocaties en investeringen vinden pas plaats als aannemelijk is dat het te lopen risico voldoende wordt beloond.

Consequentie: PMA beoordeelt het te verwachten rendement in samenhang met het te lopen risico. Het fonds dekt relevante valutarisico's af en is terughoudend met het beleggen in fors opgelopen markten. PMA houdt de optie open houdt om tijdelijk liquiditeiten (deposito's) aan te houden. Uit dit beginsel volgt eveneens het belang van een zorgvuldig keuze van benchmarks. Ook de omvang van de allocaties dient voldoende groot te zijn om voor het risico beloond te worden.

(Visie op) risico

6. Een brede spreiding over risicobronnen vermindert de impact van een crisis op de financiële positie van het fonds.

Consequentie: PMA belegt niet alleen in aandelen of in vastrentende waarden maar ook in andere categorieën, zoals bedrijfskredieten en vastgoed. Verder streeft PMA naar spreiding binnen elke categorie en kiest PMA bewust voor een passende benchmark binnen het vastgestelde universum.

7. Het renterisico heeft een dermate grote impact op de financiële stabiliteit van het fonds dat dit risico in voldoende mate dient te worden afgedekt.

Consequentie: PMA houdt bij de vaststelling en uitvoering van de renteafdekking zowel rekening met het actuele (FTK-)kader als ook met de mogelijke renteafdekking binnen een nieuw pensioencontract.

---

³ Als koersen plots dalen, stijgt het benodigde rendement. Maar tegelijkertijd stijgt ook het toekomstig te verwachten rendement van de belegging. Dat houdt elkaar in evenwicht.

(Visie op) duurzaamheid

8. Het fonds heeft de overtuiging dat het geïntegreerd meenemen van duurzaamheidsfactoren op lange termijn de (financiële) resultaten en weerbaarheid ten goede komt. Door de integratie levert het fonds actief een bijdrage aan een versterking van de maatschappij en het milieu.

Consequentie: Door de integratie van duurzaamheid draagt PMA actief bij aan duurzame ontwikkeling: onacceptabele activiteiten en norm overschrijdend gedrag worden geweerd en waar wenselijk wordt als aandeelhouder de dialoog aangegaan. Daarnaast wenst het fonds een bijdrage te leveren aan 'een leefbare wereld' wat past in het lange termijn perspectief van het fonds en zijn deelnemers. Het beleid inzake maatschappelijk verantwoord beleggen wordt gepubliceerd op de website van PMA

8. Lange termijn planning

Om (de uitvoering van) haar beleggingsbeleid zorgvuldig af te wegen voert PMA minimaal een 3-jaarlijkse financiële lange termijn planning uit, aangeduid als Asset Liability Management (ALM)-studie, waarbij de ontwikkelingen van de beleggingen en de pensioenverplichtingen in hun onderlinge samenhang worden beoordeeld. Er worden in de ALM-studie verschillende economische scenario's bekeken, waarmee inzicht wordt verkregen in de financieringsmogelijkheden en financiële risico's. Hiermee wordt bepaald welke vermogensverdeling over de verschillende beleggingscategorieën robuust en het meest passend bij de ambitie en risicobereidheid van PMA wordt geacht. De door het bestuur gekozen verdeling vormt de basis voor het Beleggingsplan dat jaarlijks wordt opgesteld.

9. Jaarlijks Beleggingsplan

Het jaarlijkse Beleggingsplan omvat kaders en bandbreedtes voor de verdeling van de portefeuille over de diverse beleggingscategorieën, alsmede het valuta- en renteafdeckingsbeleid. Dit geheel wordt aangeduid als normportefeuille.

10. Uitvoering van de beleggingen

PMA is te klein om kosteneffectief eigen beleggingsteams te hebben voor specifieke beleggingscategorieën. Daarom zijn de beleggingen uitbesteed aan externe vermogensbeheerders, waarmee gebruik wordt gemaakt van de specialistische kennis en vaak uitgebreide organisatie en infrastructuur van deze beheerders. De vermogensbeheerders worden, bij de selectie, behalve op rendementsverwachting en risicoprofiel, beoordeeld op kennis, kwaliteit van de uitvoeringsorganisatie, transparantie, kosten, rapportering en omvang van het bestuursbureau en van het vermogen onder beheer.

Voor minder transparante markten zoals bijvoorbeeld bedrijfsobligaties en -leningen is het van belang dat beheerders een gedegen onderzoek doen en kan worden gekozen voor 'actief beheer'.

11. Verantwoording

Via diverse rapportages houdt het bestuur zicht op de uitvoering.

Belangrijke rapportages zijn onder andere:

- **Kwartaalrapportages.** Via kwartaalrapportages worden uitkomsten van de werkzaamheden gerapporteerd alsmede parameters die inzicht geven in de risico's. Voor het vermogensbeheer betreft dit informatie over de financiële positie van het pensioenfonds en de behaalde performance.
- **Het jaarverslag** van PMA;
- **ISAE-3402.** Eenmaal per jaar stelt Achmea IM een door haar accountant te controleren ISAE-3402-rapport op over de opzet, het bestaan en de werking van beheersmaatregelen met betrekking tot de door Achmea IM uitgevoerde processen.

Strategische portefeuille

PMA heeft een strategische portefeuille vastgesteld waar stapsgewijs naar toe zal worden gewerkt. Gedurende 2025 zal onderstaande normportefeuille 2025 worden gerealiseerd:

Asset allocatie	Strategische Portefeuille '24 – '26	Norm 2025 1-feb-2025	Bandbreedte
Aandelen	30,0%	27%	
Aandelen Wereld (Ontwikkelde Markten)	21,0%	19%	+/- 2,5%
Aandelen Opkomende Markten	9,0%	8%	+/- 2%
Obligaties	45,0%	44%	
Staatsobligaties euro	13,0%	12%	+/- 2%
Bedrijfsobligaties EU	6,0%	5,5%	+/- 1%
Bedrijfsobligaties VS	6,0%	5,5%	+/- 1%
Bedrijfsleningen	10,0%	9,5%	+/- 2,5%
Inflation linked bonds	5,0%	6,5%	+/- 1%
Emerging Market Debt – <i>Hard Currency</i>	2,5%	2,5%	+/- 0,5%
Emerging Market Debt – <i>Local Currency</i>	2,5%	2,5%	+/- 0,5%
Vastgoed	10,0%	10%	
Beursgenoteerd vastgoed	5,0%	5%	+/- 2%
Niet-beursgenoteerd vastgoed	5,0%	5%	+/- 1%
Alternatieve Beleggingen	5,0%	5,5%	
Micro financiering	-	0%	+/- 0,5%
Infrastructuur	5,0%	5%	+/- 1%
Private equity	-	0,5%	+/- 0,5%
Liquiditeiten	10%	13,5%	+/- 3,5%
Totaal	100,0%	100%	

Bijlage 5: Vereist eigen vermogen

Inleiding

PMA hanteert voor de bepaling van het korte termijn financiële balansrisico het zogeheten standaardmodel van DNB.

Het pensioenfonds stelt de beoogde minimale omvang van het eigen vermogen vast, die nodig wordt geacht om de solvabiliteit van het pensioenfonds op langere termijn te waarborgen. De beoogde minimale omvang van het eigen vermogen en de solvabiliteitsopslag in de kostendekkende premie worden vastgesteld op basis van het vereist eigen vermogen onder het FTK, volgens het standaardmodel van DNB.

Het bestuur besteedt aandacht aan de rapportage in het kader van het FTK. Voor de jaarlijkse rapportage in de verslagstaten voor DNB toetst de certificerend actuaire van het pensioenfonds achteraf of het bepaalde vereiste vermogen en de VPV afgedekt worden door het aanwezige pensioenvermogen. Het onafhankelijke beleggingsadministratiebedrijf stelt het benodigde vereiste vermogen vast op basis van de richtlijnen van de toezichthouder volgens het FTK en de daarvan afgeleide richtlijnen binnen zijn organisatie, eveneens gebaseerd op het risicoprofiel van het belegde vermogen. Deze methodiek houdt ook rekening met de ontwikkelingen op de financiële markten.

Vaststelling vereist eigen vermogen onder FTK volgens het standaardmodel DNB

Onder het FTK wordt het vereist eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan de geschatte waarde van de pensioentoezeggingen⁴. Het vereist eigen vermogen wordt zodanig vastgesteld dat de effecten kunnen worden opgevangen in de volgende onmiddellijke veranderingen in de (hieronder toegelichte) risicofactoren. Hierbij wordt uitgegaan van het standaardmodel⁵ dat door de toezichthouder ter beschikking is gesteld.

De in de standaardformule opgenomen risicofactoren staan voor:

S1 = renterisico: het effect van het, voor het pensioenfonds, in termen van netto verlies een negatief scenario van een rentestijging c.q. rentedaling op basis van door DNB voorgeschreven stijgings- en dalingsfactoren.

In het standaardmodel is een berekening voorgeschreven die bepaalt hoeveel vereist eigen vermogen hiervoor moet worden aangehouden. De verplichtingen hebben een veel langere gemiddelde looptijd dan de bezittingen. Vanwege deze ongelijkheid in looptijd op de balans loopt een pensioenfonds renterisico. Immers als de rente daalt, nemen de verplichtingen veel sterker toe dan de waarde van de bezittingen.

S2 = aandelen- en vastgoedrisico: het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in:

- aandelen ontwikkelde markten en beursgenoteerd vastgoed met 30% (S2A);
- aandelen opkomende markten met 40% (S2B);
- niet-beursgenoteerde aandelen met 40% (S2C);
- niet-beursgenoteerd vastgoed met 15% (S2D), waarbij de waarde van de beleggingen wordt aangepast voor financiering met vreemd vermogen.

De waarde van aandelen en vastgoed kan fluctueren. Het pensioenfonds heeft een relatief groot deel van haar vermogen in dergelijke zakelijke waarden belegd. In het standaardmodel is een berekening van de gevoeligheid van het eigen vermogen voor aandelen- en vastgoedrisico voorgeschreven.

Deze behelst het effect van een daling van de beursgenoteerde aandelen in ontwikkelde markten met 30%, een daling van de aandelen opkomende markten met 40%, een daling van private equity met 40% en een daling van het niet-beursgenoteerd vastgoed met 15%. Bij niet-genoteerd vastgoed wordt rekening gehouden met de mate van financiering met vreemd vermogen. Tussen de hier onderscheiden risico's wordt een correlatie van 0,75 gehanteerd. Het totale aandelen- en vastgoedrisico (S2) wordt berekend door middel van een wortelformule, waarbij een correlatie van 0,75 wordt verondersteld tussen de genoemde beleggingscategorieën.

⁴ Artikel 132 in de Pensioenwet; artikel 127 in de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

⁵ Artikel 12 in het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen; artikel 24 in Regels op grond van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

S3 = valutarisico: het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in andere valuta dan de euro met 20% voor valutarisico in ontwikkelde markten (S_{3A}) en 35% voor valutarisico in opkomende markten (S_{3B}). Bij de bepaling van het vereist eigen vermogen per individuele valuta wordt er rekening gehouden met de 'net exposure', dat wil zeggen de gevoeligheid voor een daling in deze valuta ten opzichte van de euro, rekening houdend met eventuele valuta-afdekkingen.

Valutarisico betreft het risico dat de waarde van de beleggingen in vreemde valuta verslechtert als gevolg van veranderingen van deze vreemde valutakoersen. In het standaardmodel is een berekening van de gevoeligheid van het eigen vermogen voor valutarisico voorgeschreven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen valuta in ontwikkelde markten (een waardedaling van 20%) en valuta in opkomende markten (een waardedaling van 35%). Bij de aggregatie van het vereist eigen vermogen voor valutarisico (S3) berekend door middel van een wortelformule, waarbij er rekening wordt gehouden met een correlatie van 0,50 tussen individuele valuta in ontwikkelde markten, 0,75 tussen individuele valuta in opkomende markten en 0,25 tussen het valutarisico voor beide markten onderling.

S4 = grondstoffenrisico: het effect van een daling van de waarde van de beleggingen in grondstoffen (commodities) met 35%.

Het pensioenfonds belegt op dit moment niet in grondstoffen (commodities). Ook dergelijke beleggingen zouden in waarde kunnen dalen. In het standaardmodel is een berekening van de gevoeligheid van het eigen vermogen voor grondstoffenrisico voorgeschreven. De waarde van deze parameter bedraagt 35%.

S5 = kredietrisico: het effect van een stijging van de rentemarge voor het kredietrisico.

Dit is afhankelijk van een beoordelingsklasse⁶ en bedraagt:

- 0,60%-punt voor beleggingen met beoordeling AAA, met uitzondering van AAA beoordeelde Europese staatsobligaties. In dit laatste geval is de stijging 0%;
- 0,80%-punt voor beleggingen met beoordeling AA;
- 1,30%-punt voor beleggingen met beoordeling A;
- 1,80%-punt voor beleggingen met beoordeling BBB;
- 5,30%-punt voor beleggingen met beoordeling BB en lager, alsook beleggingen zonder beoordeling.

Het pensioenfonds loopt het risico dat de gemiddelde kredietopslag wijzigt en daarmee de waarde van bepaalde beleggingen zoals bedrijfsobligaties. Onder kredietopslag wordt verstaan: het verschil tussen het effectieve rendement op een verzameling kasstromen waarvan de uitkering afhangt van de kredietwaardigheid van tegenpartijen en het effectieve rendement op dezelfde verzameling kasstromen indien die met volledige zekerheid tot uitkering zouden komen. Het risico op een faillissement wordt in het model verondersteld nihil te zijn.

In het standaardmodel is een berekening van de gevoeligheid van het eigen vermogen voor kredietrisico (S5) voorgeschreven. Het kredietrisico wordt bepaald aan de hand van een stijging van een kredietopslag die afhankelijk is van de beoordelingsklasse en varieert van 0% voor AAA beoordeelde Europese staatsobligaties tot 5,30%-punt voor beleggingen met beoordeling BB en lager, alsook beleggingen zonder beoordeling.

Het risico is aanwezig dat de kredietopslag van de kredietgevoelige beleggingen stijgt. Een oorzaak van deze stijging is bijvoorbeeld een verslechterd vooruitzicht van de economische groei.

Bij een toename van de kredietopslag neemt de waarde van de beleggingen af. Naast bedrijfsleningen kunnen in ieder geval vorderingen op een tegenpartij, bijvoorbeeld een herverzekeraar, of onderhandse derivatencontracten blootstaan aan kredietrisico.

S6 = verzekeringstechnische risico: het vereist vermogen voor verzekeringstechnische risico's wordt bepaald door het procesrisico, de onzekerheid in de sterftetrend (trendsterfte onzekerheid of TSO) en de negatieve stochastische afwijkingen (NSA).

---

⁶ Zoveel mogelijk bepaald op basis van het oordeel van een gekwalificeerde derde partij.

Voor de bepaling van het vereist vermogen voor het verzekeringstechnisch risico zijn geen berekeningen voorgeschreven. Pensioenfondsen moeten in het standaardmodel zelf de omvang van het verzekeringstechnisch risico vaststellen. Bij de bepaling van de omvang van dit risico is rekening gehouden met het procesrisico, NSA en onzekerheid met betrekking tot de sterftetrend.

S7 = liquiditeitsrisico, dit bedraagt in het geval van PMA 0%.

Er wordt, voor PMA, geen separate buffer voor het liquiditeitsrisico meegenomen. Aangenomen wordt dat dit risico (gedeeltelijk) tot uitdrukking komt in de waarderingen. Beleggingsfondsen worden behandeld als een homogene groep beleggingen waar in principe op basis van de Net Asset Value (NAV) kan worden uitgetreden.

De portefeuille van PMA bevat voor het overgrote deel direct verhandelbare beleggingen en heeft daarnaast een netto premie-instroom van circa 40 miljoen euro per jaar.

S8 = concentratierisico, dit bedraagt in het geval van PMA 0%.

Er zijn geen significante concentratierisico's in de beleggingsportefeuille, zodat het niet nodig is hiervoor een specifieke solvabiliteit voor aan te houden.

S9 = operationeel risico, dit bedraagt in het geval van PMA 0%.

Er is geen aanleiding om een afzonderlijke buffer aan te houden in verband met operationele risico's.

S10 = actief beheer risico.

Actief beheer van de portefeuille kan tot additionele risico's leiden. Indien sprake is van actief beheer van de zakelijke waarden portefeuille wordt op basis van de tracking error beoordeeld of dit leidt tot een additionele opslag in het vereist eigen vermogen.

Berekening van het vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen per risicofactor is gelijk aan het absolute getal van de waardedaling van het eigen vermogen als gevolg van het scenario voor de desbetreffende risicofactor.

Het vereist eigen vermogen per risicofactor wordt vastgesteld op basis van het strategisch beleggingsbeleid. Bij de samenvoeging van het vereist eigen vermogen per risicofactor tot het totale vereist eigen vermogen wordt uitgegaan van een aantal correlaties. In de risicoanalyse is het gangbaar te veronderstellen dat niet alle risico's zich gelijktijdig voltrekken. Er wordt voor sommige bewegingen een correlatie (verband) verondersteld. Zo is de waardefluctuatie bij aandelen positief gecorreleerd met de fluctuaties in vastgoed, maar is deze bijvoorbeeld niet gecorreleerd met valutakoersbewegingen.

De correlaties zijn als volgt:

Indien het vereist eigen vermogen voor renterisico is gebaseerd op een rentedaling:

- Aandelen- en vastgoedrisico (S2) en renterisico (S1): 0,40
- Tussen de risico's die zijn onderscheiden bij het aandelen- en vastgoedrisico (S2a, S2b, S2c, S2d): 0,75
- Renterisico (S1) en kredietrisico (S5): 0,40
- Aandelen- en vastgoedrisico (S2) en kredietrisico (S5): 0,50
- Tussen de risico's die zijn onderscheiden bij het valutarisico (S3):
  - 0,50 tussen valuta in ontwikkelde markten
  - 0,75 tussen valuta in opkomende markten
  - 0,25 tussen valuta in ontwikkelde markten en valuta in opkomende markten
- Tussen de overige risico's: 0

Indien het vereist eigen vermogen voor renterisico is gebaseerd op een rentestijging:

- Aandelen- en vastgoedrisico (S2) en renterisico (S1): 0
- Tussen de risico's die zijn onderscheiden bij het aandelen en vastgoedrisico (S2a, S2b, S2c, S2d): 0,75
- Renterisico (S1) en kredietrisico (S5): 0
- Aandelen- en vastgoedrisico (S2) en kredietrisico (S5): 0,50
- Tussen de risico's die zijn onderscheiden bij het valutarisico (S3):
  - 0,50 tussen valuta in ontwikkelde markten
  - 0,75 tussen valuta in opkomende markten
  - 0,25 tussen valuta in ontwikkelde markten en valuta in opkomende markten
- Tussen de overige risico's: 0

De effecten S_1 tot en met S_{10} worden vervolgens gecombineerd aan de hand van de volgende formule:

$$\sqrt{(S_1^2 + S_2^2 + 2 * 0,4 * S_1 * S_2 + S_3^2 + S_4^2 + S_5^2 + 2 * 0,40 * S_1 * S_5 + 2 * 0,50 * S_2 * S_5 + S_6^2 + S_7^2 + S_8^2 + S_9^2 + S_{10}^2)}$$

waarbij

$$S_2^2 = S_{2a}^2 + S_{2b}^2 + S_{2c}^2 + S_{2d}^2 + 2 * 0,75 * (S_{2a} * S_{2b} + S_{2a} * S_{2c} + S_{2a} * S_{2d} + S_{2b} * S_{2c} + S_{2b} * S_{2d} + S_{2c} * S_{2d})$$

en

$$S_3^2 = \sqrt{S_{3A}^2 + S_{3B}^2 + 2 * 0,25 * S_{3A} * S_{3B}},$$

$$S_{3A}^2 = \sqrt{\sum_i S_{3(i)}^2 + \sum_{i,j \ i \neq j} 0,50 * S_{3(i)} * S_{3(j)}}$$

$$S_{3B}^2 = \sqrt{\sum_k S_{3(k)}^2 + \sum_{k,l \ k \neq l} 0,75 * S_{3(k)} * S_{3(l)}}$$

Hierbij geeft 0,5 de correlatie weer tussen het renterisico (S1) enerzijds en het aandelen- en vastgoedrisico (S2) anderzijds. De correlaties tussen de risico's die onderdeel uitmaken van het aandelen- en vastgoedrisico bedragen 0,75. Voor alle overige onderlinge verbanden zijn de correlaties op nul gesteld. Derhalve wordt ervan uitgegaan dat deze risico's onafhankelijk van elkaar optreden.

Bijlage 6. Procedure voor de uitvoering, vaststelling en verantwoording van de rekenmethode URM

Op grond van artikel 14j lid 4 (Normen rekenmethodiek) van Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, moet de pensioenuitvoerder procedures vaststellen voor de uitvoering, vaststelling en verantwoording van de Uniforme RekenMethode (URM).

De URM is een rekenmethode, die op uniforme wijze inzicht biedt in de koopkracht na de pensioendatum in een verwacht, optimistisch en pessimistisch scenario.

Vaststelling rekenmethode

PMA hanteert de generieke rekenmethode. De argumenten hiervoor zijn:

- De generieke methode gebruikt de uitkomsten van de jaarlijks door het fonds uit te voeren haalbaarheidstoets. Door de individuele pensioenbedragen op de haalbaarheidstoetsuitkomsten te baseren, ontstaat er consistentie tussen de communicatie richting cao-partijen (uitkomsten haalbaarheidstoets versus vooraf vastgestelde risicohouding) en de communicatie richting individuele deelnemers (pensioenbedragen in UPO en mijnpensioenoverzicht.nl in verwacht, optimistisch en pessimistisch scenario).
- De generieke methode is de meest zuivere methode en houdt op de meest nauwkeurige wijze rekening met de kenmerken van het fonds en de pensioenregelingen, die worden uitgevoerd.

Uitvoering rekenmethode

De rekenmethode is ingebouwd in het Idella pensioenpakket. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets, die wordt uitgevoerd door de adviserend actuaris van het fonds, vormt de input voor de berekeningen.

De volgende uitkomsten van de haalbaarheidstoets worden door de adviserend actuaris aangeleverd bij Idella:

- Toeslagverlening aan actieven en inactieven (2 matrices van 10.000 scenario's bij 60 projectiejaren)
- Voorwaardelijke kortingen (na spreiding) aan actieven en inactieven (2 matrices van 10.000 scenario's bij 60 projectiejaren)
- Onvoorwaardelijke kortingen (na spreiding) aan actieven en inactieven (2 matrices van 10.000 scenario's bij 60 projectiejaren)
- Korting pensioenopbouw (1 matrix van 2000 scenario's bij 60 projectiejaren)

Deze gegevens zijn standaard output van de haalbaarheidstoetsberekeningen.

Vervolgens berekent Idella per individu het pensioenbedrag in euro's van nu in de diverse scenario's en stelt daarbij op individueel niveau het pensioenbedrag in een verwacht scenario, optimistisch scenario en pessimistisch scenario vast. Deze doorrekening is onderdeel van het pensioenpakket van Idella. In tegenstelling tot de berekeningen in de haalbaarheidstoets:

- Wordt in de generieke methode verondersteld dat een actieve deelnemer tot de pensioendatum deelnemer blijft.
- Wordt in de generieke methode de loonontwikkeling gelijk gesteld aan de prijsontwikkeling van het scenario. Er wordt dus geen rekening gehouden met carrièreverhogingen of algemene welvaartsontwikkeling.

Het pensioenbedrag voor een verwacht scenario, een optimistisch scenario en een pessimistisch scenario wordt als volgt bepaald:

- Verwacht scenario: het 50e percentiel van de individuele pensioenbedragen van alle scenario's.
- Optimistisch scenario: het 95e percentiel van de individuele pensioenbedragen van alle scenario's.
- Pessimistisch scenario: het 5e percentiel van de individuele pensioenbedragen van alle scenario's.

Update per kwartaal

De gecommuniceerde pensioenaanspraken moeten ieder kwartaal geactualiseerd worden omdat er mutaties plaatsvinden. De URM-bedragen worden dan vastgesteld op basis van een zogenaamde 'HBT-light'. Met de HBT-light wordt de laatst uitgevoerde HBT op een vereenvoudigde manier geactualiseerd

Verantwoording rekenmethode

De verantwoording inzake de aan Idella aan te leveren input voor de jaarlijkse berekeningen vindt plaats via de rapportage over de haalbaarheidstoets aan het bestuur van PMA. Daarnaast rapporteert Idella eenmaal jaarlijks aan haar Opdrachtgever over het proces van het vaststellen van de individuele pensioenbedragen en de communicatie hierover via het UPO en mijnpensioenoverzicht.nl. Indien gewenst, legt het bestuur van PMA verantwoording af aan de belanghebbenden inzake de gehanteerde rekenmethode en de uitkomsten daarvan.

Bijlage 7 Risicobeginselen

Met o.a. de risicobeginselen geeft het Bestuur haar visie op de wijze waarop zij invulling wenst te geven aan een integere en beheerste bedrijfsvoering. Het managen van risico's is hier onderdeel van. De volgende richtinggevende uitgangspunten voor de beheersing van de risico's zijn gedefinieerd:

1. *Risicomangement is geen op zichzelf staand proces, maar is verweven in alle primaire bedrijfsvoeringsprocessen van PMA*

Consequentie

Het doel van risicomangement is het robuust maken van PMA tegen gebeurtenissen die het realiseren van de missie, visie, strategie en doelstellingen van PMA in gevaar kunnen brengen, waardoor dit geen losstaande taak of activiteit is. Risicomangement staat centraal in het besturen en managen van PMA inclusief van alle primaire processen. Risicomangement is dan ook een onderwerp waarbij niet alleen het Bestuur betrokken is, maar dat heel PMA aangaat. Doordat risicomangement is geïntegreerd in de gehele organisatie en breed wordt gedragen, kunnen risico's tijdig worden geïdentificeerd en in samenhang gemitigeerd.

2. *Er is sprake van integraal risicomangement*

Consequentie

PMA beschouwt risico's in samenhang. Zo worden financiële risico's integraal op balansniveau beschouwd. En bij beleggingsbeslissingen worden niet enkel financiële risico's beschouwd maar wegen ook niet-financiële risico's zoals uitvoering en monitoring mee.

Zo kunnen er relaties bestaan tussen bepaalde risico's die de impact voor PMA vergroten. Wanneer deze risico's niet integraal worden geanalyseerd kan de impact worden onder- of overschat.

3. *Het Bestuur van PMA is in control over de eigen en de uitbestede processen. Dit betekent dat het Bestuur in staat is om vast te stellen dat de uitvoering van het beleid binnen de hiertoe gestelde kaders plaatsvindt en dat het Bestuur tijdig kan bijsturen indien dit niet het geval is.*

Consequentie

Bij alle eigen en de uitbestede processen van PMA zal het Bestuur over informatie moeten beschikken waaruit de kwaliteit van de dienstverlening blijkt. Tevens zal het Bestuur periodiek evaluaties uitvoeren om vast te stellen in hoeverre haar eigen en de uitbestede processen aan de juiste standaarden/beleid blijven voldoen. Hierbij weegt het Bestuur de onafhankelijke tweede lijn risico-opinie mee in haar oordeel- en besluitvorming.

4. *De governance van het risicomangement is ingericht middels het "three lines" model. Het model is aantoonbaar effectief en volledig transparant. Ieder onderdeel van dit model weet wat zijn taken en verantwoordelijkheden zijn. De sleutelfunctiehouder risicobeheer is verantwoordelijk voor de effectiviteit van de risicobeheerprocessen.*

Consequentie

Het Bestuur van PMA dient te acteren als 1e lijn, waarbij compliance, risk en legal in de 2e lijn opgesteld staan. De 3e lijn is ingevuld door de interne auditfunctie onder verantwoordelijkheid van de sleutelfunctiehouder interne audit. De "three lines" dient aantoonbaar effectief te zijn.

5. *Periodiek worden risico's geïdentificeerd. PMA heeft een risicobereidheid gedefinieerd voor de geïdentificeerde risico's. De beheersing over de geïdentificeerde risico's worden periodiek ingeschat.*

Consequentie

Periodiek voert PMA een re-assessment van de strategische en overige risico's uit.

De risicobereidheid voor financiële risico's wordt nader uitgewerkt in een ALM studie, de risicobereidheid voor zowel de financiële als niet-financiële risico's wordt jaarlijks herijkt.

6. *In het bepalen van de mate van beheersing van risico's wordt gezocht naar een verantwoorde balans tussen de mate van beheersing en de hiermee gepaard gaande kosten. Hierbij worden ESG (milieu, maatschappij en governance) gerelateerde aspecten meegewogen in het kader van verantwoord en duurzaam beleggen.*

Consequentie

Dit betekent dat onbeloofde risico's in beginsel niet geaccepteerd worden tenzij het mitigeren van onbeloofde risico's tot onacceptabele kosten leidt.

Bij het verbeteren van het control framework (set aan beheersmaatregelen) dient duidelijk gemaakt te worden in hoeverre de beheersmaatregel verantwoord afgezet kan worden tegen het risico en past binnen ESG aspecten.

7. *Het Bestuur vindt een integere bedrijfsvoering belangrijk waarbij een hoge mate van integer handelen wordt nagestreefd met daarop afgestemd gedrag en cultuur (normen en waarden) binnen de organisatie.*

Consequentie

Het Bestuur neemt maatregelen ter voorkoming van negatieve berichtgeving in de pers en perceptie bij haar deelnemers. Hiertoe worden periodiek risico/compliance-bewustzijn sessies georganiseerd en is het Bestuur transparant in haar beloningsbeleid en nevenactiviteiten.

Bijlage 8: Onderbouwing dat het strategisch beleggingsbeleid en het beleggingsplan passen binnen de prudent person regel

Het beleggingsbeleid van PMA voldoet aan de in artikel 135 van de Pensioenwet en artikel 13 van het Besluit FTK gestelde prudent person regels. De onderbouwing daarvan is hieronder weergegeven.

Het pensioenvermogen wordt belegd in het belang van aanspraak- en pensioengerechtigden. Daarom wordt het beleid gebaseerd op een ALM-studie, die minstens elke drie jaar wordt uitgevoerd. De ALM-studie waarborgt een naar verwachting voldoende rendement van de portefeuille als geheel en zorgt er voor dat er wordt belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. De ALM-studie is de basis van het Strategisch beleid vermogens- en balansbeheer, dat aansluit op de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het fonds en is gebaseerd op gedegen onderzoek. Het Strategisch beleid vermogens- en balansbeheer bevat onder andere een beschrijving van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille en de mate waarin van de beoogde beleggingsportefeuille kan worden afgeweken.

Het Strategisch beleid vermogens en balansbeheer is de basis voor een jaarlijks beleggingsplan. In het beleggingsplan staan concrete en gedetailleerde richtniveaus en bandbreedtes per beleggingscategorie.

In het Strategisch beleid vermogens- en balansbeheer is tevens opgenomen dat alle beleidsaspecten, dat wil praktisch zeggen de hoofdstukken inclusief de Investment cases, minimaal ééns in de drie jaar worden geëvalueerd.

Het fonds heeft daarnaast een beleidsdocument Risicomanagementbeleid voor de beheersing van de relevante risico's.

De beleggingen worden gespreid over meerdere (sub-) categorieën en door beleggingen in fondsen en mandaten met een groot aantal beleggingsregels. Dit beleid vermijdt een bovenmatige afhankelijkheid van of vertrouwen in bepaalde waarden, of van een bepaalde emittent van waarden of groep van ondernemingen en risicoaccumulatie in de portefeuille als geheel. Tevens worden zo beleggingen in de bijdragende (groep van) onderneming beperkt tot ten hoogste 5% van de portefeuille als geheel. Per 30 september 2024 is de grootste positie in staatsobligaties 3,1% en is het grootste belang in één onderneming 1,1% van de portefeuille.

De beleggingen worden gewaardeerd op basis van marktwaardering die tot stand komt op gereglementeerde markten zoals aandelen- en obligatiebeurzen. Voor beleggingen op niet gereglementeerde markten is de waardering gebaseerd op de verwachte opbrengst waarde en/of op taxatiewaarde.

In het bestuursverslag wordt vermeld op welke wijze in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen.

Bij de selectie, monitoring en evaluatie van de beleggingen wordt er voor gezorgd dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd. Daarnaast wordt er 10% liquide middelen aangehouden om de liquiditeit van de portefeuille te garanderen.

Het pensioenvermogen wordt hoofdzakelijk belegd op gereglementeerde markten (per 30 september 2024 84%).

Beleggingen in derivaten zijn toegestaan voor zover deze bijdragen aan een vermindering van het risico-profiel bij de afdekking van rente- en valutarisico, of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken. Dit laatste is alleen toegestaan binnen fondsen en mandaten, mits het bestuur daar toestemming voor gegeven heeft. Er is tegenpartijbeleid om te vermijden er dat een bovenmatig risico met betrekking tot een en dezelfde tegenpartij en tot andere derivatenverrichtingen wordt gelopen.

Bijlage 9: Afkortingen en Begrippenlijst

Aandelen

Bewijzen van deelneming (eigenaarschap) in het vermogen van een onderneming.

ABTN

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota

Door het bestuur van het pensioenfonds vastgesteld document, waarin de financiële opzet, de technische uitgangspunten en het bestuursbeleid om de pensioentoezeggingen van PMA te kunnen nakomen, wordt omschreven.

Actieve deelnemers/ actieven

Medewerkers met een dienstverband bij een aangesloten werkgever voor wie premies worden afgedragen aan PMA, en die daardoor pensioenrechten opbouwen bij het pensioenfonds.

Actuarieel Genootschap

Nederlandse beroepsvereniging van actuarissen, waarvan vrijwel alle actuarissen lid zijn.

Actuaris

Verzekeringswiskundige. De certificerend actuaris controleert jaarlijks of de voorziening pensioenverplichtingen juist zijn vastgesteld en toetst of het pensioenfonds voldoet aan de "prudent person"-vereisten.

Afgefinancierde pensioenregeling

Een pensioenregeling waarbij alle pensioenaanspraken op het moment van toezeggen worden ingekocht.

Alternatives (Alternatieven/ Alternatieve beleggingen)

Verzamelnaam voor alle niet-traditionele beleggingscategorieën, zoals aandelen en vastrentende waarden. Deze beleggingen zijn vaak niet op een beurs genoteerd.

ANW-hiaat

Inkomstenkort doordat in 1996 de Algemene Weduwe- en Wezenwet is vervangen door de Algemene Nabestaandenwet (ANW). Deze wet voorziet in een uitkering voor nabestaanden voor een beperktere kring gerechtigden en met een mogelijk verlaagde uitkering ten opzichte van zijn voorganger.

AOW

Algemene Ouderdomswet, die voor iedere Nederlander voorziet in een uitkering vanaf het moment waarop de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt. Deze leeftijd is afhankelijk van het geboortjaar.

Arbeidsongeschikte deelnemer

De werknemer, die een (gedeeltelijke) WAO-uitkering (tot 2006) of WIA-uitkering (vanaf 2006) ontvangt. De pensioenopbouw wordt (gedeeltelijk) voortgezet voor rekening van het pensioenfonds.

ASKA

Associatie van Ketenapotheken

Dit is de werkgeversvereniging voor ketenapotheken.

Asset Liability Management (ALM)-studie

Een financiële planning van de beleggingen (assets), de premie en de (financiering van de) pensioenregeling (liabilities) op langere termijn. De ingeschatte ontwikkeling van PMA is hierbij gebaseerd op een aantal (economische) toekomstverwachtingen. De studie geeft onder andere inzicht in het best te voeren beleggingsbeleid.

Balansmanagement

Balansmanagement is een vorm van risicomangement die bezittingen en verplichtingen van pensioenfonds met elkaar in evenwicht brengt. Bij het vinden van deze balans spelen diverse factoren een rol. Te denken valt hierbij aan de karakteristiek van de verplichtingen (oud fonds, jong fonds, toeslagambities), de omvang van het vermogen, de hoogte van de huidige dekkingsgraad en het gewenste risicoprofiel.

Bedrijfstakpensioenfonds

Een bedrijfstakpensioenfonds voert de pensioenregelingen uit voor één of meer bedrijfstakken.

Beleggingsbeginselen

Beleggingsbeginselen zijn de overtuigingen over de werking van de economie en de financiële markten die worden gehanteerd bij de inrichting van het beleggingsbeleid.

Beleggingsfonds

Instelling die geld van derden belegt en onder toezicht staat van de overheid.

Beleggingsportefeuille

Het totaal van alle beleggingen in aandelen, obligaties, leningen, alternatieve beleggingen, vastgoedfondsen en liquide middelen.

Beleidsdekkingsgraad

Voor het vaststellen van beleid en het nemen van beslissingen is de beleidsdekkingsgraad op een aantal beleidsterreinen van belang. De beleidsdekkingsgraad per het einde van een maand is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad per het einde van de maand en de elf daaraan voorafgaande maanden.

Benchmark

Representatieve beleggingsindex waarmee het rendement van een belegging wordt vergeleken.

Benodigd(e) rendement

Om de bestaande nominale pensioenverplichtingen na te kunnen komen, is tot het eind van de verwachte looptijd van de verplichtingen een bepaald rendement nodig. Het jaarlijks benodigd rendement wordt berekend om uit het aanwezige vermogen de opgebouwde pensioenaanspraken te doen. Dit rendement is onafhankelijk van de waarderingmethode en is toepasbaar onder ieder toezichtkader en iedere waarderingmethode. Indien ook de ambitie om een waardevast pensioen uit te keren wordt meegenomen, dient het geschatte rendement ook de prijsinflatie te compenseren.

(Wet) Bpf (2000)

(Wet) Bedrijfstakpensioenfondsen (2000)

Cao (Apotheken)

Collectieve Arbeids Overeenkomst (geldend voor -medewerkers van) (Apotheken)

Compliance

Het toezicht op de naleving van wet- en regelgeving en afspraken, waaronder het monitoren van het gedrag van de medewerkers en bestuurders van PMA die vallen onder de gedragscode. Dit toezicht wordt uitgeoefend door een compliance officer.

Contante waarde

Waarde van toekomstige verplichtingen bepaald op huidig moment, rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen zoals rente ontvangsten.

CWT**Contante waarde toeslagen**

Dit betreft de contante waarde van de kasstromen behorende bij de toeslagen indien de volledige maatstaf in elk jaar in de toekomst over de op de berekeningsdatum opgebouwde aanspraken wordt verleend. De contante waarde wordt bepaald op basis van het verwachte netto meetkundige rendement op zakelijke waarden.

Dekkingsgraad

Het pensioenvermogen uitgedrukt in een percentage van de pensioenverplichtingen. Dit verhoudingsgetal geeft een indicatie van de mate waarin op lange termijn de pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen.

Dekkingstekort

Situatie dat de waarde van de beleggingen lager zijn dan de waarde van de pensioenverplichtingen, vermeerderd met het minimaal vereist eigen vermogen.

Deposito's

Kortlopende leningen aan financiële instellingen met een vaste looptijd en een van tevoren vastgelegd rentepercentage.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten. Beleggingen waarvan de waarde is afgeleid van de waarde van een andere (onderliggende) waarde, zoals een aandeel of een obligatie. Voorbeelden zijn opties, futures en swaps.

Doorsneepremie

Premieheffing waarbij een procentuele bijdrage van de opbouwgrondslag wordt geheven. De bijdrage wordt solidair vastgesteld, onafhankelijk van leeftijd, geslacht en burgerlijke staat. Wordt ook wel feitelijke premie genoemd.

DNB

De Nederlandsche Bank, de wettelijk toezichthouder.

Duration

Een maatstaf die de gevoeligheid van een belegging of portefeuille weergeeft voor renteontwikkelingen. Dit kan zowel betrekking hebben op de waarde van de beleggingen als op de waarde van de pensioenverplichtingen.

DVO(-rapportages)**Dienst Verleningsoverzicht (-rapportages)**

Achmea IM stelt DVO-rapportages op ten behoeve van het PMA, waarin resultaten worden vermeld van werkzaamheden die door Achmea IM zijn verricht, indien en voor zover deze niet in reguliere rapportages zijn opgenomen.

Effectieve rendement

Het te behalen rendement bij de huidige waarde indien men de investering tot afloop aanhoudt.

Eigen vermogen

Buffer om mogelijke waardedalingen van de in het pensioenfonds aanwezige middelen op te vangen. Pensioenfonds zijn verplicht om te beschikken over een voldoende grote buffer. Met een toereikendheidstoets kan jaarlijks worden vastgesteld of het eigen vermogen groot genoeg is.

Engagement

Het beïnvloeden van het bedrijfsbeleid op grond van de positie als belegger en de rechten die hiermee verbonden zijn.

Ex-deelnemer

De medewerker van wie de pensioenopbouw is gestopt vóór de pensioengerechtigde leeftijd (bijvoorbeeld omdat men in een andere bedrijfstak is gaan werken) en die bij beëindiging van de deelneming zijn opgebouwd pensioen bij PMA heeft achtergelaten.

Feitelijke premie

Zie doorsneepremie.

FIRM**Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode**

Basis voor aanpak van risicoanalyse o.b.v. een identificatie van diverse risicotypen.

FNV

Federatie Nederlandse Vakbeweging

Franchise

Het gedeelte van het salaris, dat voor de pensioen- en premieberekening buiten beschouwing blijft, omdat de AOW over dat deel reeds in pensioen voorziet.

FTK/ (n)FTK**Financieel Toetsingskader**

Benaming van het toezichtregime dat van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Het toezichtregime is verankerd in de Pensioenwet. DNB hanteert de normen met betrekking tot de financiële soliditeit in het kader van de Pensioenwet.

Futures

Een future (of termijncontract) is een financieel contract tussen twee partijen die zich verbinden om op een bepaald tijdstip een bepaalde hoeveelheid van een product of financieel instrument te verhandelen tegen een vooraf bepaalde prijs. Men komt dus een transactie in de toekomst overeen. Een future is een derivaat.

Gedempte kostendeekkende premie

De premie die benodigd is voor opbouw van de pensioenaanspraken, waarbij de verdiscontering is gedempt op basis van verwacht rendement met maximale parameters, rekening houdend met een opslag in het kader van de toeslagtoezegging.

Gedragscode

Op grond van toezichtwetgeving zijn pensioenfondsen verplicht om een gedragscode te hebben en een compliance officer aan te stellen. De gedragscode heeft als doel het integer handelen van PMA en haar betrokkenen te bevorderen.

Gepensioneerden

Deelnemers die een ouderdomspensioen ontvangen of nabestaanden die een nabestaandenpensioen ontvangen.

Gewezen deelnemers

Ex-deelnemers of gewezen deelnemers in de pensioenregeling betreffen deelnemers met premievrije rechten of arbeidsongeschikte deelnemers zonder dienstverband bij één van de aangesloten werkgevers.

Governance

Wijze van besturen, waarbij bedoeld wordt: integer en transparant handelen door het bestuur en het toezicht daarop.

Inflatie

Waardevermindering van geld als gevolg van stijgende prijzen.

Inruil

De mogelijkheid om op de pensioendatum partnerpensioen in te ruilen voor een hoger of eerder ingaand ouderdomspensioen.

RM

Risico Management. In het beleidsdocument Risicomanagement bevat een beschrijving van de wijze waarop het Bestuur omgaat met de inrichting en uitvoering van risicomanagement binnen PMA

ISAE-3402

Dit is een rapportage met betrekking tot de opzet, het bestaan en de werking van beheersmaatregelen met betrekking tot de door een organisatie uitgevoerde processen

KNMP

Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie. Dit is de overkoepelende beroeps- en brancheorganisatie voor apothekers. Zie ook: WZOA.

Kortlevenrisico

Het risico dat een verzekerde persoon korter kan leven dan op basis van de gehanteerde overlevingstafels wordt verwacht.

Kredietbeoordeling

Een kredietbeoordeling is een beoordeling van een uitgevende instelling.

Langlevenrisico

Het risico dat een verzekerde persoon langer kan leven dan op basis van de gehanteerde overlevingstafels wordt verwacht.

Liquide middelen

Geld, dat direct of vrijwel direct beschikbaar is.

Mandaat

Overeenkomst met externe vermogensbeheerder om een portefeuille te beheren volgens specifieke afspraken over hoe de beleggingsportefeuille moet zijn ingericht, waarbij alle individuele effecten in de portefeuille op naam van PMA blijven staan.

Marktwaaarde

De waarde van een belegging of verplichting op een openbare financiële markt op een bepaald moment.

Middelloodsysteem

Pensioenregeling waarbij de hoogte van het pensioen is gerelateerd aan het gemiddeld verdiende salaris tijdens de deelnemingsperiode.

MVB**Maatschappelijk Verantwoord Beleggen**

MVB combineert de financiële beleggingsdoelstellingen met de zorg voor maatschappelijk verantwoorde (milieu, sociale en bestuurlijke) aspecten.

NAV**Net Asset Value**

Intrinsieke waarde van een belegging of van een fonds.

Nederlands Compliance Instituut (NCI)

De externe compliance officer van PMA.

NSA

Negatieve Stochastische Afwijking

Pensioenfondsen moeten de omvang van het verzekeringstechnisch risico vaststellen. Bij de bepaling van de omvang van dit risico wordt onder andere rekening gehouden met de zogenaamde Negatieve Stochastische Afwijking.

Nominale waarde

De waarde die op waardepapieren (beleggingsstukken) staat.

Normportefeuille

De normportefeuille vormt een normstellend kader voor de samenstelling van de beleggingsportefeuille. Deze bestaat uit een geheel van benchmarks met hun onderlinge procentuele verhoudingen binnen het geheel.

Obligaties

Bewijzen van deelneming in een openbaar uitgegeven lening. Deze bewijzen zijn (veelal) verhandelbaar op de beurs.

Opgebouwde pensioenaanspraken

Het pensioen dat op grond van de deelnemingsduur en de laatste pensioengrondslag is vastgesteld.

Opkomende markten (Emerging Markets)

Landen met een lager welvaartsniveau dan ontwikkelde markten, maar die een snelle economische ontwikkeling doormaken. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om landen in Midden- en Zuid-Amerika, Midden- en Oost-Europa, het Verre Oosten en Zuid-Afrika.

Optie

Het recht om een onderliggende waarde van bijvoorbeeld een aandeel te kopen (call-optie) of te verkopen (put-optie) tegen een prijs die vooraf is afgesproken (uitoefenprijs) gedurende een bepaalde periode (de looptijd). Een optie is een derivaat.

Paritair

Op voet van gelijkheid, gelijkwaardig.

Pensioengrondslag

Het deel van het pensioengevend salaris, dat resteert na aftrek van de franchise. De pensioengrondslag vormt de basis voor de berekening van het pensioen en de pensioenpremie. Het pensioengevend salaris bij PMA is inclusief vakantiegeld en bepaalde vergoedingen met een structureel karakter.

Pensioenvermogen

Het totale vermogen van het pensioenfonds dat aanwezig is ter dekking van de pensioenverplichtingen.

Pensioenverplichtingen

De contante waarde van alle opgebouwde pensioenrechten op basis van de deelnemingsjaren.

Performance

Wordt doorgaans gebruikt om de rendementsontwikkeling aan te geven.

Performancetoets

Zie Z-score.

PMA (of het pensioenfonds)

Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken

Premie

De te betalen bijdrage van de werkgevers en de werknemers aan het pensioenfonds. De premie is een percentage van de pensioengrondslag.

Private Equity

Niet-beursgenoteerde aandelenbeleggingen.

Verwijst naar een investering aan bedrijven die, met privaat vermogen, buiten de beurs aan risicokapitaal worden geholpen. Het gaat hier om het investeren in aandelen van niet-beursgenoteerde ondernemingen.

Prognosetafels

Door het Actuariële Genootschap gepubliceerde tabellen, gebaseerd op gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, waaruit voor mannen en vrouwen van elk levensjaar de overlevingsverwachtingen blijken.

“Prudent person”(-regel of –vereisten)

De prudent person vereisten geven o.a. aan dat beschikbare gelden op solide wijze dienen te worden belegd.

PW

Pensioenwet

De Pensioenwet heeft tot doel waarborgen te verschaffen voor financiële zekerheid, individuele zekerheid en uitvoeringszekerheid.

Referentierente voor PMA

30-jaars euro swaprente.

Rekenrente

Percentage dat bij actuariële berekeningen wordt toegepast als verondersteld reëel rendement op de beleggingen.

Rentemismatchrisico

Het risico dat de waardeontwikkeling van het belegd vermogen en de waardeontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen ongelijke tred houden, als gevolg van ongelijkheid in de looptijden van de verplichtingen en de beleggingen.

Renteswap

Een renteswap is een beleggingsinstrument dat in het algemeen gebruikt wordt om renterisico's te beheersen of af te dekken, of om een gewenste rentepositie in te nemen. De renteswap is een ruiltransactie die geschiedt op een internationale financiële markt, waarbij leningen gedurende de looptijd, of een deel van de looptijd, tegen elkaar worden geruild. De koper betaalt een korte rente en ontvangt een lange rente, of omgekeerd.

Rentetermijnstructuur

Bij de waardering van balansposten wordt voor de rentevoet bij het contant maken gebruik gemaakt van factoren die zijn ontleend aan de per de peildatum geldende en door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De rentetermijnstructuur wordt ook rentecurve genoemd en geeft het verband weer tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. De voor het bepalen van de marktwaarde van de voorziening pensioenverplichtingen te hanteren rentetermijnstructuur wordt vastgesteld door DNB.

Reservetekort

Situatie dat de middelen van het pensioenfonds lager zijn dan de voorziening pensioenverplichtingen, vermeerderd met het vereist eigen vermogen.

Sociale partners

Werkgevers- en werknemersorganisaties.

Solvabiliteit

Het vermogen om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Sterftetrend

De ontwikkeling van de levensverwachtingen.

Swaprente

De rente(s) die banken onderling toepassen bij het uitruilen van risicovrije leningen met verschillende looptijd. De swaprente is ook de basis voor de berekening van de contante waarde van de toekomstige verplichtingen van pensioenfonds.

Toeslagverlening

Vaak ook aangeduid met de term "indexatie". Toeslagverlening betreft het percentage waarmee de ingegane pensioenen en opgebouwde rechten jaarlijks worden verhoogd volgens een besluit van het bestuur.

Toetspremie

De premie die benodigd is voor opbouw van de pensioenaanspraken, waarbij de verdiscontering is gedompt op basis van verwacht rendement met realistische parameters.

Tracking error

Statistische maatstaf voor het risico dat een fondsmanager mag lopen met het rendement van de beleggingen ten opzichte van een afgesproken benchmark.

UBO**Uitbestedingsovereenkomst**

De taken en verantwoordelijkheden van Achmea IM ten opzichte van PMA zijn vastgelegd in een uitbestedingsovereenkomst.

Uitkeringsovereenkomst

Een uitkeringsovereenkomst is een overeenkomst tussen werkgever en werknemer over een uitkering van een bepaalde hoogte die vanaf een bepaalde leeftijd wordt ontvangen. Afhankelijk van het salaris en/of diensttijd wordt een bepaalde aanspraak op een uitkering opgebouwd. Zowel het langlevensrisico als het

beleggingsrisico ligt bij de pensioenuitvoerder. Een voorbeeld van een uitkeringsovereenkomst is een eindloonregeling of een middelloonregeling.

Uitruil

De mogelijkheid om op de pensioendatum het opgebouwde partnerpensioen om te zetten in een toeslag op het ouderdomspensioen.

Valutakoersen

De waarde van vreemde valuta in relatie tot andere valuta (hier: de euro).

Valutatermijncontract

Bindende overeenkomst tussen twee partijen, waarin wordt afgesproken een bedrag aan vreemde valuta's op termijn te kopen of te verkopen tegen een reeds vastgestelde (termijn)koers.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd waarvan de directe opbrengst (interest) vooraf is bepaald.

Verplichtstelling

Op grond van een Besluit van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Verplichtstellingsbeschikking) zijn alle werknemers in de bedrijfstak verplicht deel te nemen aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.

VEV

Vereist eigen vermogen

Dit is de extra buffer die het pensioenfonds moet aanhouden bovenop de voorziening pensioenverplichtingen. Het pensioenfonds stelt het vereist eigen vermogen zodanig vast dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het vermogen binnen één jaar daalt tot onder de VPV.

VPV

Voorziening pensioenverplichtingen

Het bedrag dat op een bepaald moment aanwezig moet zijn om, samen met de toekomstige beleggingsinkomsten, aan de (toekomstige) uitkeringsverplichtingen volgens het pensioenreglement te kunnen voldoen.

Vreemde valuta

Buitenlandse geldsoorten.

Vrijstelling Wet Bpf 2000

Vrijstelling om deel te nemen aan de pensioenregeling die door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (op verzoek van sociale partners) is verplicht gesteld voor een bedrijfstak. Over vrijstelling wordt door het bestuur van het pensioenfonds beslist.

WZOA

Werkgeversvereniging Zelfstandige Openbare Apothekers

De WZOA (voorheen VZA) vertegenwoordigt de werkgeversbelangen van de openbare apotheken in Nederland, alleen indien het eigendom van die apotheek (al dan niet gedeeltelijk) in handen van één of meerdere apothekers is. De WZOA heeft een rol bij de cao onderhandelingen en sluit de collectieve arbeidsovereenkomsten van de bedrijfstak af.

Waardeoverdracht

De opgebouwde pensioenen van een deelnemer die door het pensioenfonds van de voormalige werkgever worden overgedragen aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever. Dit kan collectief plaatsvinden (voor alle medewerkers van een pensioenfonds) of individueel.

Waarderingsgrondslagen

Uitgangspunten voor de berekening van de waarde zoals voor het waarderen van de beleggingen, voorrechten, pensioenverplichtingen en overige verplichtingen.

WIA**Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen**

De WIA kent twee aparte regelingen: de WGA (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten) en de IVA (Inkomensverzekering Volledig Arbeidsongeschikten).

Zakelijke waarden

Beleggingen in vermogenstitels zonder vaste looptijd, waarvan de waardeontwikkeling afhankelijk is van de onderliggende activiteiten of bezitting zoals aandelen en (bij PMA alleen indirect) vastgoed.

Z-score

Een maatstaf van de mate waarin het werkelijke rendement van het pensioenfonds afwijkt van het rendement van de benchmarks in de door het bestuur vastgestelde normportefeuille. Een Z-score geeft een indicatie van de prestatie van het vermogensbeheer van een pensioenfonds. De evaluatie van de uitkomst wordt de performance toets genoemd; bij een positieve score waren de werkelijke rendementen in de afgelopen vijf jaar voldoende waren ten opzichte van de ontwikkeling van de benchmarks, een negatieve score het omgekeerde. De Z-score berekening wordt jaarlijks door de onafhankelijke accountant gecontroleerd. Indien de performance toets negatief is, kan een verplicht aangesloten werkgever ervoor opteren om niet meer deel te nemen aan de regeling die PMA uitvoert.